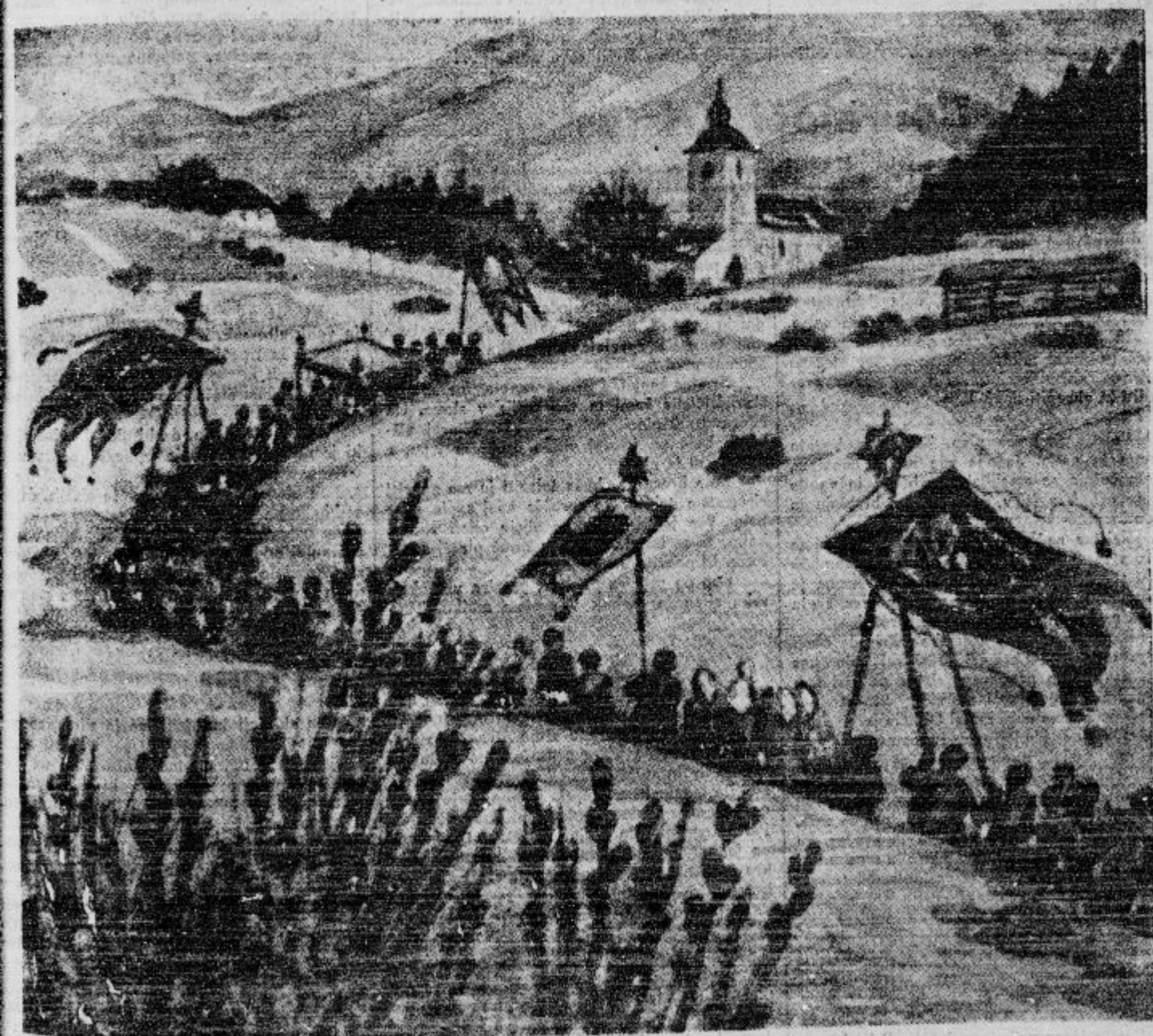

Domoljub

Ljubljani, 13. aprila 1938

Leto 51 • Štev. 15

Zveličar naš je vstal iz groba

Zapojte, zvonovi
čez naše polje,
ko Jezus ob njivah
in travnikih gre!

Priklanjajo cvetke
in bilke se žit,
ko nanje Gospodov
razliva se svet.

Od luči kot v cerkvi
vsa okna žaré.
Najlepše jih rože
pomladne krasé.

Glasovi v napeve
združijo se,
k Zmagalcu, ki vstal je
dvigujejo se

Franjo Neubauer.

Bratje in sestre, vstanite!

Velika noč je praznik vstajanja, veselja. Narava se vzbuja k novemu življenju.

Ali hočete samo Vi še spati smrtno spanje? Kaj pa je smrt? Ali ne življenje v smrtnem grehu? Vaše telo res živi, ali živi tudi duša, če tava v smrtni senci, brez božje milosti?

Zdramite se torej! Vrnite se k svojemu Bogu!

Velika noč brez Kristusa je dan brez sonca, pomlad brez cvetja, mladost brez pesmi, brez lepote, brez veselja...

Telesna lepota brez dušne ne pomeni nič. Pesem mladosti zastaja v grlu, ako srce tišči k tlom krivica greha. Telesne strasti nas vedejo v propast, če jih ne kroti navzočnost našega Boga.

»Telo Moje je res jed. Kdor je ta kruh, ostane v Meni in Jaz v njem...« Ali ne čutite

opojnosti tega božjega klica? Jezus je. Vaš Bog...

Pomislite te dni na prvo sv. obhajilo! Kako ste bili tistega dne čisti, kako lepi, kako Vam je nedolžnost obsevala dušo. In uživali ste srčni mir mnogo dni, morda dolga leta.

Potem je prišel greh in z njim nemir v Vaše srce. Slaba družba, grešno znanje, gledališče, kino, gostilna, ples in kdo ve kaj še, so bili grob Vaše nedolžnosti. Tam, kjer se Vam je zdelo, da najdete pravo srečo življenja, ste našli smrt...

Jezus Vas ni pozabil. On, ki je Vaš Oče, Brat, Prijatelj, Vam je sledil in še sledi povsod. Ravno te dni zopet gledate božji odsev pogleda, ki vabi k sebi, osvaja, zmaguje.

Razdrite okove grehal Velikonočni zvonovi kličejo vsem: Kristus je vstal, vstanite tudi Vi, da bo vsa Slovenija ena sama velika nepremagljiva Kristusova družina...

Umirajoči Kristus

Ko se pomlad nasmehe, prihite k njemu otroci. Pod hribom, kjer stoji križ, pogauja iz zemlje črni teloh. Deca ga trga, prihaja h Krizanemu in mu krasí z njim noge, zatika ga med krvaveče žeblice in vdano moči.

Ou pa visi tam in molči. Njegov obraz je bleđ in otožen. Med cvetjem in zelenjem mu zamira na obličju smehljaj, usta drhte strahotne bolečine, na očeh mu trepetajo solze.

In Bog umira v prerajajoči se naravi viseč na križu velik in mogočen ter strašno žalosten, kakor bi hotel s svojo smrtjo prebuditi in okrepiti novo življenje.

***

Poletje žari čez plan. Zemlja je bogata cvetja in petja. Jagode rde med grmovjem, zrele češnje se smehljajo na bregu in vabijo žejne oči. Vse je v dozorevanju, brstenju in lepoti.

Kristus na križu pa visi med vsem tem čarom in umira. Ljudje ga krasi z rožami in molijo pred Njim. Njegova trojeva krona je polna cvetja, ki ga zakriva, da počiva sveta glava na samih pestrih, dehtečih rožah.

Božji obraz se ne nasmehe. Priroda okoli njega se smeje. Skrijanci in slavci pojo, koe leta na križ in prepeva. Kristus pa visi tam in umira. Njegove oči ne vidijo krasote poletja, ušesa ne čujejo petja. Obličje je voščeno bleđo, vedno bledeje v radostnem rajanju življenja. Dolgi, smolnati lasje se oprijemajo golih gladkih ram, ki se jih tu in tam drži kaplja krvi, sijoča v soncu kakor skrivnostni rubin. Iz belih žilastih rok kaplja jutranja rosa, zlata zarja ga poljubuje zjutraj in zvečer, da Mu obličje čudežno žari. Toda nihče ne umiri Njegove bolečine. Duša se poslavlja od telesa, počasi se trga od njega pa ne more proč. Sveto telo se vije v težkih notranjih krčih. Nikogar ni, ki bi razumel Njegovo trpljenje, ki bi trpel z njim, saj je najhuje umirati med cvetečim življenjem, med vrskanjem in petjem. On pa umira...

***

Pestra jesen prihaja v deželo. Priroda počasi umira. Listje se spremenjasto leskeče v različnih barvah živo in čudovito krasno.

Tudi Kristus še vedno umira. Bela breza nad križem trepetja s svojimi vejami, ječi in šušti ter šepeta slovo življenju. Leti ji po-

lagoma padajo na tla, se love na njegovih svetlih ramah in mu pokrivajo glavo.

A skrivnostno božje obličje ostane bleđo in živo, zagonetno živo in vendar umirajoče! Vsa priroda umira z njim, vsa priroda z njim plaka.

Kristus je vendar sam, sam visi med nebom in zemljo kakor izločen iz vsega drugega, gol in beraški, beđen in vendar dostojanstven visi tam, da spreletava človeka srh, če se spomni najj.

Kristus molči. Priroda šepeta, ko se poslavlja, listje šumi in vse šušlja v slovo. Na Njegovih ustnicah pa ni besede. Skoraj visnjevo bele so, komaj vidno drhte in trpe, a besede ni iz njih.

Bela breza ga skuša tolažiti in mu zakriti siromašno goloto, ko sprošča nanj svoje suhe liste. Vse jesenske barve sijejo okoli Njega, kakor bi se hotele preliti v žareč plašč, s katerim bi pokrile božansko telo.

Bog pa prezira prirodu, prezira vse okoli sebe silen in globok v svojem molku. Tiho

Vas pod križem

Nekaj let zapovrstjo je bilo slabih. Bile so prelude ali premile zime, dvakrat zaporedoma deževno poletje, da je seno gnilo po travnikih in košenicah. V času cvetočih žit so bile megle in plöhe, da je bilo zrno drobno in temno in da niti slama ni bila za škopo. Poleg tega ni bilo nikjer zasluzka. Davkarija pa je hotela imeti svoje, najsi je šla zadnja krava iz hleva. Neki gospod je siromašnemu kmetu, ki je prinesel plačat zaostali davek s primerno kaznijo zraven, prepričevalno dejal:

»Kmetu raste noč in dan.«

Tisti kmet je požrl slino, ki se mu je od tegobe nabrala, in se komaj premagal, da ni usekal po tolstem obrazu. Ko je povedal doma in drugod, kaj je zvedel, se je povečala grenkoba v njihovih srcih.

Nad vasjo, tam, kjer se pot cepi: ena gre po ravnem v sosednjo vas, druga navkreber v trtja, je stal lep, visok križ. Rdeče je bil pobarvan in se je daleč videl. Vas pod njim,

umira zakrknjen v svojo bolečino, ki je nihče ne razume, kar je prevelika in pretežka, kakor da ne umira sam, temveč z njim vse sveto in skrivnostno, kar je prinesel ljudem, ki Ga niso razumeli in so Ga raje pribili na križ.

***

Zima je hladna in prijazno bela. Snežinke počasi prhutajo na zemljo. Ze so dosegle križ pod hribom in se spustile nanj. Komaj vidne so, a vedno več jih je, da zbledeva pod njimi Kristusova rama. Ze so pokriti trnji in žeblici. Sneg pada vedno bolj in bolj. Bele snežne goblince odejajo sveto telo v svoj mehki puh, kakor bi ga hotele ogreti in uspavati kakor spi vsa zemlja okoli njega.

Toda, ko dosežejo Njegovo bleđo umirajoče obličje, vztrepetajo in nobena več se ne spusti Nanj. Vsega pokrijejo, le obraza ne. Vse bleđ in žalosten strmi Krist iz snega in umira med snegom in ledom, med mrtvo zemljo in meglenim nebom, sam, čisto sam.

In ko sneg poneha, ko sijejo nad zimsko pokrajino zverde, poljublja mehka mesečina križ pod hribom in sveto obličje, ki se ne umiri, in še vedno umira.

Ko zasveti zimsko sonce, zdrknejo s križa bele snežinke in se zasvetijo kakor biserne kaplje na Kristusovem telesu, a Njegovo obličje je bolj belo ko aneg in jasnejše kakor rozni biseri, toda strašno žalostno, kakor bolečina sama.

In Kristus visi tam, obzarjen od biserov, z obrazom, ki gleda življenje in smrt, ter umira, a ne more umreti.

***

Enkrat pa pride umetnik, velik umetnik in velik siromak, kakor je bil Kristus sam. S krvavim in trpečim srcem pride. Pokleknil bo pod križem in molil vdano in iskreno. Potem dvigne drobno dleto in zdrkne preko trpečega obraza:

»Svet ni vreden, da bi gledal to bolečino, ki je ne razume! Tvoje trpljenje je strašnejše od vsake smrti!«

In dleto bo poljubilo sveto obličje, da bo zadihala na njem smrt. Umetnik pa bo od same bolesti zblaznel, prepričan, da je zaradi notranje sile in navdihnjenja moral storiti strašno delo in s poljubom svojega nežnega dleta umoriti Njega, ki je dal vsem stvarjem življenje.

hiše in skednji in hlevi, se je zdelo, so pod njegovim varstvom. Pod Gospodovimi nogami je bila pritrjena bela tablica in na njej je bilo napisano: O, vi vsi, ki greste mimo po tej poti, poglejte in pomislite, če je katera bolečina večja ko bolečina Moja!

Tik pod križem je ležal nekoliko ulek-njen vrt Jožeta Smuka, zasajen z bujnimi, mladimi drevesi. Gospodar je bil svoj čas v Ameriki, kjer so mu s plehkimi govoričenji ubili vero. Ko se je vrnil, je kupil srednjo kmetijo in se oženil. Imel je šest hčera, a dve sta mu bili že umrli. Sina pa si je želel zastopj.

Križ, ki je stal že dolgo vrsto let, je začel polagoma trohneti in se nagibati na vrt, ki mu je Jože Smuk delal ograjo, da bi imel mir pred živino. Ko je prišel do križa, ni vedel, kaj naj stori, kajti bil mu je v nepotje. Nekaj časa je premišljeval, potem pa je stopil po kramp in ga izruval. Tedaj je bil temen večer. Naložil si je križ na rame in

ga s težavo privlekel do skednja. Spotoma se je zlomila Kristusova desnica.

Drugi dan je zapazila podrti križ njegova žena. Prebledela je in ko je srečala moža, ki je prihajal z žago v roki, je očitala: »Kaj si storil!« Zaihtela je in je odšla y hišo.

»Tih, žena!« je osorno odgovoril. »Se-daj je bil že skoraj na tleh in v napolje mi je bil pri delu. In kaj ga je prav za prav tam ali kjerkoli treba, a?«

Vendar ga ni sežagal, kot je bil name-raval. Dodelal je ograjo in zavaroval vrt. Tam, kjer je bil prej križ, pa je bila velika in mučna praznina.

Tisto leto potem (pet in trideseto) je v začetku, v zgodnji pomladi kazalo, da bo dobro. Drevje se je odelo s cvetjem kot že dolgo ne. Ob poteh, nad vasmi in trtji so bujno cvetele črešnje. Toda kaj pomaga vse — cvetje je bilo črveno in je kmalu odpadlo — in zbogom veselje otrok. Nato je zadišalo po breskvah, jablanah in slivah. Nekaj ču-dovitega je bilo v vsem, skoraj nenaravnega. A kdo bi pričakoval, da bo prišla prvi dve majski jutri ledena slana in uničila mlado rasti Belo drevje je porumenelo, cvetje se je usipalo, orehi so pozebli, trtja tudi več ali manj.

To pa še ni bilo dovolj. Na Medardovo je bilo sonce in tako vreme, pravijo, traja potem štirideset dni. To se je izpolnilo, le da je bilo že pred Medardom dober teden jasnine. Pritisnila je suša. Dan za dnem je grelo sonce in trava ni mogla rasti. Pokosili so jo, nakosili so malo, a močila se po dolgem času vendarle ni. Pšenica je bila spet enkrat lepa, ker ni nič polegla, le proti koncu jo je nekoliko stisnila suša. A Jože Smuk je imel prav tedaj malo posejane.

Samo enkrat je prišla rosa, ki je namo-tila štiri prste na globoko, toda noči so bile od sile hladne za ta čas — in spet se je zjasnilo. Zemlja se je sušila, vrtovi in travniki so porumeneli, mlada koruza po njivah se je zvijala in ni mogla v cvet. Nakolj je bil prazen; kolikor je pač fižol zrasel, so ga objedli zajci in se ni mogel ovijati. Celó drevje je polagoma začelo veneti, posebno mlado, ki še ni imelo globokih korenin. Jože Smuk je z bolestanjem gledal na svoj ograjeni vrt in si grizel ustnice.

V vodnjakih je zmanjkovalo vode in so jo hodili iskati v breg pod vasjo. Od vse-povsod so prihajali ponjo in jo odvažali v sodih tudi ure daleč. Mučili so se oni in ži-vina — sonce pa je žgalo iznad glav. Ko je ob večerih zašlo, so se pokazali za gorami zelenkasti in zlačorumeni pasovi žarkov. Ti pasovi so naznanjali, da bo še lepo vreme.

Tudi jesti več ni bilo kaj. Druga leta so ob tem času kuhali nov krompir in stročji fižol, ali so se svežili s solato, zdaj so imeli samo še žgance in mleko. Ker ni bilo ze-lenja in je bila paša slaba, je bilo tudi mleka malo. Zato so mleči pšenico in kuhali pre-proste močnate jedi. V hiši Jožeta Smuka je bilo osem ust pri skledi, pri delu pa samo četvero rok. Mož in žena nista dosti govorila. Med njima je bilo nekaj težkega.

Ljudje, ki jih je trla stiska in pomanjkanje, so postali vase zaprti. Kadar je kdo šel po poti in je prišel do vogla Smukovega vrta, je začutil, da tam neka manjka. Morda

NAJVEČJI SLOVENSKI DENARNI ZAVOD

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

Lastne rezerve nad . . . . . Din 26,000.000—
Prirastek novih vlog v januarju 1938 . . . . . „ 14,075.000—
Prirastek novih vlog v februarju 1938 . . . . . „ 10,694.000—
Prirastek novih vlog v marcu 1938 . . . . . „ 10,572.000—

Vloge vsak čas razpoložljive

Za vse obveze hranilnice

J a m č i

MESTNA OBČINA LJUBLJANSKA

je bilo presvetlo ali je bil pa navajen pogle-dati na križ. Vendar ni nihče nikomur ome-nil o njem, kakor da bi bilo vsakogar sram, misliti v času težav na tako malenkost. A peklo je v duši in vsakemu se je zdelo, da je vas zdaj enkrat manjša, da je zapuščena, ker ni več pod križem.

Na ograji je slonel Jože Smuk in gledal na vas in na njive. Videl je, kako se poljske rastline upirajo, da ne bi usahnilo. Toda krompir je polagoma že začel rjaveti. Zemlja, hranilneljica, tolikokrat preorana, prekopana, pognojena in prepojena z znojem, ni mogla utešiti hlastnih korenin. Jože Smuk je videl, kako se gora na južni strani polj kadi, in je vedel, da je to gozdni požar.

Nebo pa se je začelo prijetno mreniti in tenke zavesa belih oblakov so nekoliko omilile pekočino sonca. Od metliške strani so celo prihajali temni oblaki. A Jože Smuk je vedel, da od tam ni pričakovati dežja, kveč-

so se prelivali pojoči glasovi in nekaj veli-častnega je bilo v vsem. Med oblake pa je zavela sapa in jih potisnila dalje proti jugu. Nekajkrat je rahlo zagrmelo in začelo se je svetlikati. Ko je sonce zašlo, je Jože Smuk še zmerom stal ob ograji in videl za poljan-skimi hribi sive in svetle stene curkov. Da, tam je deževalo, a ta njegov vrt, ta polja — ta uboga zemlja je ostala razočarana in ka-kor velika žalost se je nanjo zgrnil večerni mrak.

Otroci so druga leta v tem času imeli sadja na izbiro, zdaj pa so seveda kar bre-peneli po čem sočnem. In tako so padli po jabolkih, ki so še ostala na drevju. Toda sadje, ki se je parilo na soncu, je bilo le napol dozorelo. Kot da bi trpljenja še ne bilo dovolj, se je pojavila griža. Prvi otrok, ki je umrl, je bila Jožeta Smuka dveletna hčerka Katica. Na hiši je ležala težka pest.

V skednju pa je sameval križ in na njem se je nabiralo smetje. Ko ga je žena videla, jo je stisnilo ob bolečine. Potem je po dol-gem času odgovorila moža:

»Jože, Bog nas tepe, ali ne čutiš? Težek križ leži na nas, posebno na naši hiši. Dosti je že trpljenja, vzemi ga z nas, vzemi ga od nas in ga nesí nazaj! Tam...« Pokazala je na skednj, a dogovorila ni.

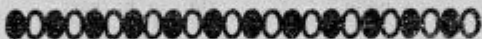
Jože Smuk je stal s polnimi usti pečina in kot prikovan na mestu. Nič ni odgovoril. Vendar je razmišljal o svojem življenju in o udarcih, ki so ga neusmiljeno zadeli zadnji čas. Hotel je najti smisel svojega dotedanje-ga življenja, ki ga je bilo samo trpljenje in skrbi. In čisto preprosto je spoznal, da mora biti nekdo, ki bedi nad vsem, ki žrtve, na tem svetu neplačljive, nagrada, a se nad zlom, ki je tukaj skrito, maščuje.

In ko je neko jutro posijalo sonce izxx Podzemlja, je stal križ na svojem starem mestu. Velik je bil kot prej, a še lepši in njegova senca je padala na ograjo in na pot onkraj nje. Z vrta pa ga je gledal Jože Smuk in se je čutil lahkega kot že dolgo ne.

Sredi avgusta se je med močnim vetrom vse nebo naoblačilo in potem je tri dni pa-dal dež. Tri dni je zemlja bila in razpoke v njej so se zožile in zabrisale, vodnjaki so se napolnili in ozračje se je ohladilo. Ko je spet posijalo sonce, se je po rastlinju iskrixx rosa in po njivah je zadišalo po svežih ko-ruznih steblih in listju.

Polagoma je prihajala jesen in tedaj se je videlo, da niti slana niti suša nista prav za prav napravili take škode, kot je bilo vi-

(Nadaljevanje na prihodnji strani spoda)

Gustav Strniša:

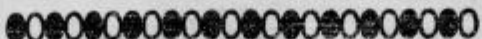
Vstajenje

V sončnih pramenih vzblesieva monštranca,
hostija v siju slepečem drhti,
Kristus sam vstaja, vrh strmega klanca
procesijo v soncu blagoslovi.

Zvonovi brnijo čez jasne poljane,
pomladne cvetove iz spanja bude,
plašne pod nebom zakrožijo vrane,
kot misli se mračne v dalj-vi gube.

Procesija stopa čez njive kipeče,
iz črnih razorov dim se vali,
priroda v slasti neznan trepeče:
človek in zemlja se prerodí!

Procesija plava, v dalji izginja,
v svetlem razkošju čez živo ravan,
vse se v žarenje ognjeno spreminja,
praznuje Vstajenje skrivnostnega dan!

jemu pride toča. Res, samo tega bi se še manjkalo! Oblaki so grozečo prepregli nebo, bili so črni, spodaj pa so bili beli in taki prinašajo ledeno zrnja. Vse je viseo nad polji kakor dvignjen biš in pomračilo se je. Tedaj se je iz podružniških cerkvic, najsi bodo v vaseh, na poljih, v samotah ali med trtji, oglasilo zvonjenje na oblak. Čudovito

Nebeški kolači

Zivel je deček Gregor, ki je bil star komaj tri leta, pa je bil večji kot vsak sedemletnik. Njegova mati je bila majhna in suhljata ženica, vaška ddnarica. Bila je vedno vsa v skrbeh, saj ni bilo čudno, ker je sinček bil vedno lačen in ji je vse sproti pojedel. Ljudje, pri katerih je mati delala, so mu radi dajali včasih toliko jesti, da se je najedel, večkrat so to počeli le iz radovednosti, da so ga gledali, kako je jedel, ne pa iz usmrtjenja do siromačka. Ko je dosegel Gregor osmo leto, je bil velik kot odrasčen človek, a pojedel je za tri druge, tudi močen je bil kot nihče v vasi. Pomagal je materi pri delu, a govoril je kot vsak otrok, kako tudi ne, če mu je bilo šele osem let! Pa ga tovariši niso marali, ker je bil prevelik zanje, a starejši tudi ne, ker je bil še preotrožji. Zato je bil najraje sam, če ni delal z materjo na njivi.

Ko sta nekega dne jedla doma žgance in jih je pospravil veliko skledo, tako veliko, da bi petleten deček komaj skočil čez njo, je mati vzdihnila:

»Ti bi se moral najesti samih nebeških kolačkov, da bi bil enkrat res za nekaj časa siti!«

»Kje so nebeški kolački in kakšni so,« je vprašal radovedni otrok.

Mati se je nasmehnila:

»Včasih pod večer je vse nebo polno drob-cenih oblakov, ki jih obzarja gasnoča zarja. In ljudje pravijo, da tedaj sama Mati Marija božja kolačke peče.« je odvrnila mati in pogladila sina po kodrastih lasih.

»Ali jih res peče? Pojdem, pa jo poprosim za nje,« je odvrnil Gregor.

»Tako samo ljudje govore,« ga je zavrnila mati.

Deček pa si je zapomnil materine besede. Kadar je ležal sam sredi travnika in pasel so-sedove krave, se je zazrl v nebo in gledal, kdaj bodo zasijali nad njim drobni kolački.

***

»Letos ne bo za veliko noč ne kolačkov, ne potice, kajti sosedova mati je zbolela, slabo letino so imeli in trda jim prede, zato mi pač ne bodo dali bele moke, ne orehov, da bi kaj spekla, kakor druga leta,« je dejala Gregorju mati, ko se je bližala velika noč.

»Pa pojdem po nebeške kolačke!« je odvrnil mladi velikan in se nasmehnil.

Mati mu ni odvrnila. Zvečer pa je začu-dena spoznala, da jo je sinko res popihal od doma. Vsa zaskrbljena in nemirna ga je čakala vso noč, a ni ga bilo nazaj.

deti spomladi in poleti. Bilo je jabolko, ki pa so bila (kakor je to pri obilni letini navadno) brez cene in so jih meli za sadjevec. Napravili so si dosti pijače. A tudi trtja so se tako dobro držala, da je bilo čudno. Lepo vreme je pripomoglo, da je grozdje zorelo sladko in bočno in obetata se je izvrstna trgategv. Celo v pasovih, koder je najbolj pozoblo, se je dobro popravilo. Majhna skrb je navdajala posestnike: premalo posode bo za tak pridelek. Ta skrb je bila prijetna in so jo drug drugemu tožili zelo samozavestno. Jože Smuk je rekel o svojem trtju, da je tam Bog počival, ko je šel mimo.

Pač pa ni bilo hrušk, fižolov, zelja in ota-ve. Kljub temu je bila jesen tako lepa in vesela, da bi bila vas pod križem čisto za-dovoljna, ako bi ne bilo slabših let.

g

Tisti čas je Gregor že korakal daleč po dolini in se počasi vzpenjal na visok grič, več ur daleč od rodne vasice. Na hribu je stal samostan. Ko je Gregor dospel in pozvonil, mu je odprl dver star belobradec in ga pri-jazno odvedel v hišo.

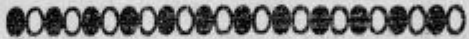
»Kaj hodiš tako pozno okoli? Kdo si?« so ga izpraševali samostanci.

»Gregor sem, Menardov Gregor iz Spod-nje vasi. Mlad sem še, komaj osem let mi je,« je odvrnil deček.

Samostanci so se čudili.

»A kam si namenjen?« ga je vprašal naj-starejši.

»Daleč grem in visoko grem. Vidite! Vča-sih, kadar je jasno nebo in se nasmehe rdeča zarja pod mrak, se dvigne sama sveta Marija

Franjo Neubauer:

Pesem velike noči

Zvóni nad mesti,
poj nad vasmi
pesem velike
slavne noči!

Búdi doline,
klíči goré,
hoste in vóde
naj zaštume!

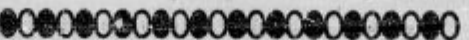
V dušah in v srcih
naj zakipi
pesem velike,
slavne noči!

Zarja že vstaja
izza gora,
ljubko igra se
in se smehlja.

Njeni poliubi
hribe zlate,
segajo v gozde
in na polje.

Zlati že piše
jutranji šar.
Zmagana moč je
zlob in prevar!

Jezus je dušam
vrnil prostost,
srcom potrtim
rajsko radost!

in peče na nebu kolačke. K nji grem in jo po-prosim, naj jih da meni za mojo ljubljeno do-bro mater, kajti velika noč se bliža, a midva sva siromažna in nama še kruha prihanjkuje.«

Samostanci so se spogledali.

»Pa bi ostal pri nas,« ga je povabil sta-rejši. »Tvoja pot je še dolga in preden dosepeš na nebo, bo pač že tvoja mati umrla.«

Deček se je prestrašil:

»Če pa je tako dolga pot, se raje vrnem. A kako naj preskrbim materi jesti. Stara je in težko že dela. Kmalu se bo kar sesula in še s prstom ne bo več mogla migati, tako šibka se mi zdi.«

»Ostani čez noč, pa se bomo jutri po-menili!« je dejal spet starejši. Odkazali so mu postelj in že je zaspal.

***

Tisto noč je sanjal Gregor lepe sanje. Prišel je na svoji dolgi poti na visok grič in zastrmel. Z griča je segala svetla sončna pot naravnost v nebesa. Napotil se je po poti in že je stal med blestečimi oblaki, kjer se mu je nasmehnila Marija. Njene bele, svete roke so res vsajale v sončno peč blesteče kolačke, ki so se svetlikali in vabili lačne oči.

»Največji in najlepši je tvoj!« je sprego-vorila bežja Mati in ga pogladila po lasih.

Revček si, sam nisi kriv, da si tako ješč. Na-siti sel.«

In ko je segel po lepem kolačku, je za-čuden opazil, da leži kolač na javorjevi mizi pred kmetiško hišo na griču, kamor ga je po-ložila neka neznan gospodinja, da bi ga do-segel blagoslov, kajti do cerkve je bilo zelo daleč.

Deček se je spomnil, da hribovke res po-lagajo kolače pred hišo, ko zazvoni in hite kmetice z žegnom v cerkev.

Srečen je segel po kolaču in se prebudil. Vstal je, se zahvalil samostancem in jim obljubil, da se vrne k materi. Kos pogače je dobil in skodelo mleka ter okrepcan odhajal domov.

Pa je zašel.

Po cerkvah je zvonilo. Bila je velika so-bota in Gregor se je spomnil, da je dan že-gnanja, a mati bo doma brez žegna. Spet ga je objela tesnoba in komaj se je premagal, da ni zaplakal.

Ko je hodil in hodil, je zašel na hrib. Sam ni vedel, kdaj se je znašel pred hribovsko hišo. Pred njim je zasijal kolač in spomnil se je na svoje sanje.

»Sama Marija je rekla, da je največji ko-láč moj!« je dejal in ga vzel ter hotel naprej.

»Vidiš ga tatu tatinskega! Odkod se je pa ta vzel?« je začul krik kmetice. Ze je pri-ležala iz hiše in za njo drugi. Vpitje je slišala vsa vas in od povsod so prihitali radovedni kmetje.

»Tat je, kolač mi je hotel odnesti, ko sem ga položila pred hišo za blagoslov!« je pripo-vedovala kmetica.

»Sanjalo se mi je, da je moj. Sama Ma-rija mi ga je dala!« je ihtel Gregor.

»Ali je zmešan, ali pa zloben in nas ima za norca,« so se spogledali kmetje.

Zupan pa je vzel fantiča s seboj, da bi ga zapri v občinsko ječo.

Ko sta pa pripela do občinske hiše in je vso pot trdil Gregor, da je nedolžen, ga je zupan vse izprašal.

»Vidiš ga, saj ti si vendar Manardov. Tvoj oče je v mladih letih služil pri nas za hlapca, je ugotovil zupan in se popraskal za ušesi.

Ko so se zvečer nekateri občinski možje pri njem zbrali, jim je vse povedal o lačnem dečku.

In spoznali so, da so storili otroku krivi-co. Vsaka gospodinja je nekaj dala za Gre-gorja in njegovo mater, da bi si lahko za veliko noč res privoščila kolačke.

In še tisti večer je zupanov hlapec od-pepelal dečka in moko in orehe, mast in jajca na dečkov dom.

*

Začudila se je dobra mati, ko je zagledala sina s tolikimi darili. Kako je že jokala, ker ga ni bilo od nikoder. Zdaj pa je prišel poln darov zdrav in vesel.

In tisto leto se je Gregor prvič do sitega najedel slastnih kolačev in praznoval z ma-terjo vesele praznike.

Vsak umni gospodar uporablja

HIPOLIN

ki ozdravlja sanesljivo vse odtiske, hute in rane konj in govodi na prsih, pločih, tinitku in hrbtu. Cena tubi Din 25.--. Pri predplačilu zneska (tako tudi v znamkah) poštnine prosto.

Lekarna pri »Sv. Roku«

Mr. ph. Slavko Hočvar
Ljubljana-Siška   Telefon 84-51

Orehova potica

»No, danes pa, danes! Kako se je zvedrilo, kdo bi si mislil!« Tako je na tihem modroval Andrejec, ko je sedel pred domačo hišo na široki in nerodni klami. Iz cerkve je pridrsal, opirajoč se na palico, dolga pot ga je zdelala, zato je moral malo počiti.

Veseli se je lepega vremena za praznike in kakor da bi ga nekaj prišlo po vsem telesu, ko je pomislil na svetost velikonočnih dni. Spomnil se je onih let, ko je hodil tod mimo v cerkev še kot fant, ko je sijalo prav tako prijazno sonce in je bilo ravno tako toplo, kako so zapeli farni zvonovi tam iz doline in oznanjali vsej okolici vstajenje božje Ljubezni, da so se ljudje od veselja na tihem solzili in do dna svojih duš vzljubili nedolžno Jagnje in začutili, da je stopilo med nje nekaj lepega, nekaj svetega, nekaj velikega, ki potem dolgo, dolgo ni ugasnilo... Vse je šepetalo, vse je šumelo, vse govorilo: zorane lehe, valoviti logi in hoste, pašniki in dolgi, prostrani travniki. Andrejec je poslušal in ališal vse glasove sladkih spominov, ki so plavali mimo.

Stopil je v hišo in se preoblekel.

»Torej, spet sam! Pa kaj si čem, je že tako božja volja hotela, da mi je Mica umrla in da moram zdaj gospodariti kakor vem in znam!« je razmišljal in buljil predse, ko bi se zamislil v težak načrt.

Res je bilo čudno prazno v hiši, v kuhinji, v kleti, kamor si stopil, si začutil samoto. Dobre tri mesece je že preteklo, kar je umrla gospodinja. Pa dobri Andrejec se je vsega brž privadil. Ni mu bilo dolgčas, zmeraj je kaj pečkal, zmeraj je našel kakšno delo, zdaj je pospravljal po hiši, zdaj snažil pod, zdaj pometal okrog hleva, zdaj v drvarnici cepil drva, zdaj delal faške, popravljaj sosedom grablje ali tudi delal nove itd... Le sem pa tja včasih, ko je šlo takole malo na mrak in se mu je zdelo škoda kuriti luč, je sedel za peč in gledal tja proti oknu v tihem temo in zazdelo se mu je, da vidi Mico tam daleč nekje in solza mu je nehote zdrknila po jamici iz očesa, in hudo in nekam čudno tesno mu je bilo pri srcu.

Ze prejšnje večere je sklepal, da bo spekel za praznike potico, in sicer pravo orehovo potico. Bo že kako šlo, si je mislil, saj je čisto preprosto — kakor navaden kruh, samo malo boljše moke bo treba, pa cukra, pa malo mleka, orehov, pa še kaj, no pa bo! Kolikokrat je že sam spekel prav okusen kruh iz turščine ali ajdove moke, pa da potice ne bi zmoželi O, tega si ni pustil podtkitati.

Imel je že vse preračunano, koliko časa bo kuril peč, koliko drv bo šlo za ogenj, koliko časa se bo kruh vzdigoval, potem koliko časa bo v peči itd. Stopil je v črno kuhinjo in se lotil dela. Nanesel si je najprej drva in podtaknil v štedilniku. Pripravil je vse potrebne posode za vodo, kvas, moko, nerodno leseno mendergo je postavil v hišo na klop, takisto tudi majhno grebljico, ométalo, dva peharja, dolge, rjave, že natrgane hiebnice in mōdel za kolač. Opasal si je moder, belopikčast predpasnik — še iz zapuščine ranjke Mice. Malo nerodno se mu je zdelo od začetka, češ, kaj če pride sosedu zdajle, spet se mi bo smejala. Pa naj se smeje, si je mislil, da bi njen znal kuhati in pečiti!

Klobuk si je pomaknil malo nazaj na teme, da mu krajci ne bi delali napote, ko bi se sklanjal nad mendergo. Skrbno in počasi je

Oglas je reg. pod S. Br. 181 od 1. III. 1937

pripravljaj vse stvari, bal se je, da bi kaj pozabil, čeprav ni bilo tega v njegovi navadi.

Sonce velike sobote je prijazno rumenelo skozi umazane šipe levega okna in se porazgubljalo na trhlenem podu. V dolgem pasu njegovega žarkovja so se vzdigali delci moke in prahu, se podili drug za drugim in se smejali topli hiši, še bolj pa njenemu modremu gospodarju, ki je bil ves vprežen v žensko opravilo. Vesel je bil Andrejec prijaznega sonca, vesel lepega dneva, a njegove misli so nemirno letale zdaj vse kje drugod.

Švignil je še v kuhinjo in se stegnil v omara po orehe. Ohlapna in zgrbljena ustna se mu je kar stisnila k dolgemu nosu, tako prijetno mu je zadišalo po zmletem sladkem zdrčevju in sline je moral skoraj ustavljati, ker ni hotel nič pokusiti. Najboljši so se mu zdeli seveda orehi, ocvel in rozin, ki so mu jih v štacuni, ko je kupoval enako in kvas, tako vsiljevali, ni maral. Orehi, orehi! Pa še sam si jih je pripravil, sam nabral, pri bratu gor v Betajnovi jih je v jeseni o Malem žmarnu naklepal, zato so se mu zdeli še boljše in okusnejši. O, ko bi Mica še živel! Tudi ona bi mu dala prav, saj je vendar orehova potica prava kmečka potica za največje praznike v letu! Orehe je stresel v lonec, zakil in dal gret na štedilnik k ostalim vodam.

Spet je stopil v hišo in se lotil glavnega dela.

Potica, orehovka! Nепrestano mu je vršalo po glavi, kako bo treba narediti to, kako ono. Potlej pa še pirih! Prazniki morajo biti slovesni, saj bo nesel k žegnju... Kar vrlo je v njegovih počasnih mislih. Da bi ga videla stara! Kako se suče okoli nepogrnjene mize, gotovo bi se mu zasmejala kakor negodnemu otroku, vzela bi mu predpasnik in se lotila sama testa in mazanja z orehovo maščobo, pa...

Nerodno so se mu tresle dolge in suhe roke, včasih mu je malo pljusknilo iz bele sklečke, ko je zalival testo, in se mu polilo po predpasniku ali kanilo na škornje, pa ni se zmenil za to. Prilival je vode, če se mu je zdelo testo presuho, nato pa spet potresal z

Bogoljub

najboljši in najlepše opremljeni nabožni mesečnik v naši državi. Ima vedno lepe slike v bakrotisku. Pišite, da ga Vam pošljejo na ogled. Naslov: »Bogoljub«, Ljubljana, Jugoslov. tiskarna.

moko. Ko se mu je testo že dobro vzdignilo, je odrezal precejšen kos, ga pljusnil na mizo in valjal, potresal, mazal, mazal z orehi, da je bilo veselje in da se mu je kar samo smejalo, ko je spravil zavito testo v kolačasto model in ga nesel k peči na klop. Nato je kuril kot malokdaj, cele tri faške je pospravil v ogenj.

Potica je bila pečena — orehova potical

Bog naj jo požegna, je vdano pomislil, ko jo je potegnil iz nizke peči in spravil v hladno klet. Zadišalo je po svežem sladkem kruhu po vseh prostorih, še v hišo in ven okoli vogla, da je bilo človeku prijetno, če je stopil mimo hiše.

Popoldne ob dveh je nesel Andrejec v novi obleki k žegnju.

Šele drugo jutro je pokusil praznično jedilo, tako strogo se je držal starega posta.

Velika nedelja! Kakor sladka misel se zadiš človeku, od Boga poslana in skoraj ni mōči, da bi se ti duša ne odprla na stežaj. Človek bi se nasrkal mehkega prazničnega zraka, ki je poln pesmi velikonočnih zvonov, in rad bi, da bi pesem nikoli ne utihnila.

Imenitno se mu je zdelo, da si je vse prav tako pripravil na mizo, kakor je videl včasih Mico, kako je delala. Ta dan je bila še zmeraj jutranja jed slovesna in bogata. Tudi boljše kavo si je skuhal, čeprav ni bil ravno pri najboljših denarjih.

Pobožno se je ozrl na križ, ki je stal v kotu, in Kristus se mu je zazdel danes tako čudno prijazen in ljubezljiv kot še nikoli prej. Potem se je dolgo pokrival in se potopil v vdano molitev.

Srknil je najprej nekaj požirkov sladke in močne kave, nato pa po stari navadi tri žlice hudega hrena, da bi se spomnil, da je prišlo veselje Kristusove zmage nad hudobnim duhom po trpljenju, prav tako tudi bo naše veselje. Ugriznil je potico. Potica, orehova potical! Moja si, moje trde roke so te delale, moje roke zgnetle, moje pripravile na mizo, Bog te požegna, jo pomislil veselo.

»Joj... kaj?! Ještes vendar, saj res! Glej ga spaka salamenskega! Da bi te...!«

Pošteno se je namrdil in skremžil ustnice, požirek mu je zastal med dolgimi slinami.

Andrejec je ugriznil neosoljeno orehovo potico. Ni vedel, kaj bi storil. Škoda se mu je zdelo, da je pozabil soliti, jezil se je sam nad seboj, ker je vse tako skrbno pripravljaj, vse tako natančno storil, samo solil ni... Kaj takega se mu še ni primerilo pri nobeni kuhni ali peči.

Nejevoljna žalost je objela njegov dolgi obraz, v svojem srcu pa je Andrejec sklenil, da se bo do prihodnje velike noči gotovo oženil.

Slovenija hoče kruha

Pod tem naslovom sem objavil lani meseca oktobra v jubilejni številki »Domoljuba« članek, v katerem sem v glavnem poudaril to, da je naš kmet danes na tleh in da zanj tudi ni rešitve le tam, kot je kmetijski strokovnjaki navadno iščejo, namreč v povečanju proizvodnje s pomočjo čim umnejšega kmetovanja, temveč v še večji meri pridobitvi primerne trga za primernih cen najprej za te pridelke, ki jih že imamo, nakar bo šele kazalo in se izplačalo tudi umnejše kmetovanje. Dalje sem trdil, da vedno manj verujem v možnost pridobitve primernih zunanjih trgov, obratno: vse kaže, da vise še sedanj od dne do dne bolj v zraku ter jih utegnemo vsak čas za trajno izgubiti. Edini, res trdni in trajni trg si moramo ustvariti za naše kmetijske pridelke doma, kar je pa dosegljivo le z ustvaritvijo čim večje obrti in industrije, kamor bi šel tudi tisti del kmečkega prebivalstva, ki ga ne more in ne bo mogla nikoli več preživljati kmečka gruda. To, da je vse jedro našega kmečkega vprašanja danes in za dogledno bodočnost.

Znano mi je, da so naletela ta moja izvajanja ponekod po kmetih na precejšnje pozornost, razumevanje in odobravanje, drugod pa kar na nekako nevoljo in odpor, kakor da bi bil oznanjeval nekako krivoverstvo. Upam si trditi, da ti ne poznajo tokov in preobratov svetovnega gospodarstva v zadnjih desetih letih, zato prav lahko razumem, da so se kar nekako ustrašili čisto novih trditvev in pogledov, ki jih doslej nikoli niso slišali in ne brali. Ker je pa to vprašanje za našega kmeta naravnost usodnega pomena in ker se bo moral s to stvarjo, hočeš-nočeš, sprijazniti, ker so to dejstva in jih nihče več izpreminjati ne more, pa če bi jih še tako hotel in želel, se mi zdi neobhodno potrebno, da v navedenem članku nakazane misli in trditve polagoma še podrobneje razpredem in utemeljim, kajti preprčan sem, da se bo morala vsa naša kmečka politika s temi dejstvi ne le sprijazniti, temveč se tudi po njih usmeriti.

Prvo dejstvo, ki sem ga poudaril v svojem oktoberskem članku, je bila trditve, da je naš kmet danes na tleh. To dovolj dobro ve in čuti prav za prav vsak kmet dovolj močno že na svoji lastni koži in bi kmetom samim tudi ne bilo treba tega mnogo dokazovati. Tam od l. 1924—1929 je zavladalo pri nas kar nekako blagostanje in vse je bilo prepričano, da smo se končno vrnili v dobre predvojne čase in da bo zato tako tudi ostalo. Majhna gospodarska valovanja da se utegnejo sicer še vedno ponavljati, kakor so se ponavljala pač vedno, toda večjih polomov da ni pričakovati.

Kako presenečeni smo bili zato, ko so se začele cene l. 1929 nasnkrat rukiti in so zdrknile v par letih na nižino, ki je morala vzbujati v kmetu naravnost obup. Tako je bila n. pr. cena na ljubljanskem trgu za

	l. 1929	l. 1934
črno krušno moko	4.23 din	2.17 din
koruzno moko	4.50 "	2.4 "
krompir	1.44 "	0.75 "
fizol	8.58 "	3.40 "
govedina	18.58 "	9.83 "
svinjsko meso	25.25 "	14.33 "
mast	31.50 "	18.— "
mleko	3.— "	2.— "
drva 1 m ³	176.— "	98.— "

Po vojni pri nas sploh nikoli nismo prenehali zdihovati in pisati zaradi »krize«, a kaj je resnična kriza, je začutil naš kmet prav za prav šele po l. 1930., ko so se skoro čez noč zrušile cene vseh njegovih pridelkov in ko jih marsikdaj niti za majhno ceno ni imel kam prodajati.

Res je, po l. 1935. se je položaj nekoliko popravil, a le nekoliko in le v nekaterih pogledih. Za kmeta se je po odpravi nesrečnih sankcij (znanih ukrepov) napram Italiji resnično in bistveno izboljšal le položaj na lesnem trgu, a koliko pa je pri nas kmečkih gospodarjev, ki bi lahko trajno črpali iz gozda. Za agrarno večino naših malih kmetičev je nastopilo le prav neznatno izboljšanje, zato je pač več kot neumestno govorjenje in pisanje, kakor ga poslušamo in beremo že kake dve leti, kot da bi se pri nas začela iznova cediti mleko in med. Oživeła sta res vnovič obrt in del industrije, obupni položaj kmeta se je pa le prav neznatno omilil.

Vse to je vzbujalo čisto neupravičene nade, da gremo zopet hitro navzgor in da bo v par letih zopet vse dobro. Ravno narobe; že se pojavljajo prav resni znaki na svetovnem gospodarskem trgu, da ne bo dobro, temveč da se bo vnovič obrnilo na slabše.

Če premotrimo položaj slovenskega kmetijstva na eni strani, na drugi pa splošni svetovni gospodarski, zlasti kmetijski položaj in njegov neinovitni razvoj v zadnjih desetih letih, tedaj moramo nujno priti do zaključka, da se za našega kmeta trajno in bistveno položaj sploh izboljšati ne more in izboljšal ne bo. Huda in grenka je ta trditve; za take, ki razvoja svetovnega gospodarstva ne poznajo, se bo zdelo le pregrešno beganje ljudi, toda meni se zdi greh, vzbujati ali vzdrževati v ljudstvu popolnoma neupravičene upe, ki se uresničiti ne morejo, kajti tako postopanje mora nujno voditi le v lahkomišelnost čakanje tistih »boljših časov«. Dočim je dolžnost resne in poštene kmečke politike, da trezno računa s danimi, čeprav trpkimi dejstvi in skuša potem s tega vidika najti izhod. Ni moj namen, vseh teh svojih hudih trditvev že danes podrobno utemeljiti, storil bom pa to v najkrajšem času.

Za danes mi gre le za to, da dokazem, da je naš kmet na tleh, da se zanj položaj ni popravil in da je njegovo današnje stanje kratko in malo nevzdržno. Tega žalostnega položaja našega kmeta naša široka javnost danes niti ne pozna ne, ker se s tem javno skoraj nihče ne peča in ker je naravnost neodpušljivo, kako brezbrizni so pri nas že vsa povojna leta mnogi merodajni činitelji napram zadostnemu letopisnemu zajemanju vseh javnih, zlasti gospodarskih in socialnih pojavov. Mi nimamo nikjer prav nobene zanesljive slike in ugotovitev, kako silno bedno danes naš kmet živi v primeri s kmetom po industrijskih državah.

Ker torej ni nikjer nobenih tozadevnih zanesljivih podatkov, sem jih skušal sam zbrati za enega »najbogatejših« okrajev Slovenije, to je — zakaj naj bi tajil — za ljubljansko okolico. V sredini tega okraja leži Ljubljana z okroglo 85.000 prebivalci. To se pravi, da ima ta okraj vendarle v svoji sredini prav lepo tržišče, kamor proda kmet lahko velik del svojega mleka, sadja in še vseh drugih kmečkih pridelkov, proda drva in kar je tudi ogromne važnosti: kjer najde zaslužka tudi na tisoče kmečkih ljudi, bodisi v industriji, v obrti ali kako drugače. Vsek mi bo

pritrdil, da tako ugodnega položaja v tem pogledu pač nima noben drug slovenski okraj. Kar spomnimo se n. pr. črnomeljskega, kočevskega, konjiškega, slovenjgraškega in še drugih, kjer večina kmetov leto in dan ne produca niti kaplje mleka, niti peresca solate itd.

Torej kaj sem ugotovil v sami ljubljanski okolici? Da je hodilo v ljubljanski okolici v letošnji zimi v šolo skupno 9900 otrok, od katerih je bilo komaj 530 sinov in hčera trdnih kmetov, 1200 izpod streh srednjih kmetov in 1340 iz hiš malih kmetičev. Od 9900 šolo obveznih otrok je pravih kmečkih otrok torej komaj dobrih 3060, kar pomenja torej le 31%. Ljubljanska okolica torej ni več kmečka, temveč tvorijo kmetje le še tretjino prebivalstva.

In kakšno je gospodarsko-socialno stanje otrok, oziroma njih staršev. Tozadevne ugotovitve so naravnost porazne. Zadnjo zimo ni bilo niti polovico otrok zadostno oblečenih, 1900 jih je bilo brez lastnega zimskega plašča, 365 pa celo brez lastnih čevljev, 245 jih je hodilo redno ali vsaj pogosto v šolo brez zajtrka, 225 jih je hodilo trajno ali vsaj zelo pogosto spat brez večerje in — 1475 otrok, to je skoraj 15%, je bilo trajno ali vsaj zelo pogosto celo brez kruha. Polovico otrok deli posteljo še s kom drugim in 1460 otrok sploh ne spi na postelji.

Kdor se bo le nekoliko zamislil v te številke, ga mora postati naravnost strah, še bolj strah pa, če poudarim, da nudijo to žalostno sliko ravno izrazito kmečke občine, ne pa delavsko-obrtniške. Dočim je v delavsko-obrtniškem Dev. Mar. v Polju ali v Št. Vidu nad Ljubljano komaj 5% otrok, ki nimajo vsak dan kruha, jih je pa v kmečkem grosupeljskem šolskem okolišu nad 20%, v Št. Juriju 25%, pri Sv. Križu 45%, v Škocjanu 45%, v Zepotoku 55%, na Golem 79%, na Javoru 84% ... In tako dalje ...

Ali je treba k tem strašnim številkam še mnogo besed? Mislim, da ne, kajti te številke menda dovolj glasno pričajo, kakšna obupna beda vlada danes po naših kmečkih hišah. Če bi pa kdo o tem še dvomil, mu lahko postrežem še z nadaljnjim gradivom, ki ga imam v rokah. To je današnja slika naše kmečke vasi, a če bi šli še v druge okraje, bi bila le še slabša. Nešteto je danes kmečkih vasi, kjer ne boš mogel menjati stotaka, da, niti desetaka, nešteto je kmečkih hiš, kjer v popolnem pomenu besede res ni več niti za vžigalice in niti za sol, kaj šele za časopis ali za društvo. Oče in odrasli sin imata v nekaterih primerih isto nedeljsko obleko, tako da je obleče oče k jutranji maši, sin pa k dopoldanski ...

Naš kmet propada, resno in hitro propada in kdor se količkaj zaveda, da je kmet bil, je in bo edini živ vrelec narodovega zdravja, se mora nad temi ugotovitvami globoko zamisliti. Imam vtis, da smo mi silno lahkomišeln narod in da se ne zavedamo, kam neizbežno padamo.

Tako kratko in malo ne more in ne sme iti več naprej, temveč je brezpogojna dolžnost vseh »merodajnih«, da s pomočjo vseh, ki imajo za ta vprašanja smisel in sposobnost, začno nemudoma iskati potov in sredstev iz tega stanja. Mi si moramo čim prej ustvariti svoj agrarni program, ter prisiliti vse »merodajne«, da ga bodo tudi izvajali, kajti kar smo delali doslej, je v veliki meri golo besedičenje. V tem pogledu stavimo največje upanje na svojo mlado Kmečko zbornico.

V gornjem članku sem — upam vsaj — dokazal, da je današnji položaj našega kmeta nevzdržen. Fran Erjavec.

Iz družinskega življenja

Letošnje leto smo brali po naših cerkvah pastirski list višjega domačega pastirja, s katerim je posegel v prostore našega družinskega življenja in nam podal nekatere smernice za versko vzgojo po naših družinah. Naj bodo sledeče vrstice nekaj odmev tega apostolskega pisanja. Saj mi, ki živimo med narodom, gledamo in opažamo vsak dan na lastne oči, kako leži dobra in pametna vzgoja na tleh, kako nekateri zaradi preobilice dela ne morejo, drugi pa naravnost neboje izvrševati prepotrebnega vzgojnega dela.

Vzgoja si prizadeva iz človeka zares narediti človeka. Ni namreč že vsak dovršen človek, kdor je rojen za človeka, pač pa mora vzgoja iz rojenega bitja napraviti vzornega človeka. K temu delu so poklicani seveda v prvi vrsti starši in učitelji po naših šolah. A ne samo ti. Vsi ljudje moramo postati drug drugemu vzgojitelj. Ne bilo bi prav in ne sme se goditi to, kar se marsikje godi, da starši in drugi vzgojitelji delajo in zidajo in grade, drugi, ki se ne čutijo poklicane za to delo, pa s svojo nerodnostjo — zelo milo povedano — vzgojno delo rušijo in podirajo.

Vzgoja je težko delo. Pa zelo potrebno. Dolgotrajno in utrudljivo delo je. Pa zato koristno. Kar dela in kar hoče doseči, mora trajati preko mej enega ali dveh človeških rodov.

Vzgoja mora vsakega človeka utrjevati v dobrem, kar pa je v njem slabega, to mora uničevati oziroma preprečevati. To je lahko povedati, tudi zapisati ni težko, težje pa je izvrševati. Ti ljubi papež, sv. Gregorij! Kako si tožil in pisal v tistih dnevih in časih, ko si še sam hodil in deloval med svetom!

»Modrost tega sveta je, srce pokrivati z zvijačami, svojo misel z besedo zakrivati, kar je napačnega pokazati za resnično, kar je resnično, pa smatrati za napačno. Te modrosti se s pridom uči mladina in se je mladeniči privajajo za denar; kdor to zna, se nad druge z zaničevanjem povzdiguje, kdor tega ne zna, ga imajo drugi za revčka in bojzljivca.«

Ti ljubi sveti Gregor, tako ti pravim: »Če si ti te besede napisal za svoj čas, tam za konec šestega stoletja po Kristusu, kaj bi ti rekel in zapisal, če bi živel takole sredi dvajsetega stoletja! Ze itak trpka tvoja beseda bi postala še trpkjša.«

Vzgoja je težavno delo. In to, če za vzgojno delo poprimejo vzgojitelji, ali pa če si že sam toliko prišel do spoznanja, da veš in znaš: ne samo oče in mati, ne samo učitelj in katehet, tudi jaz sam moram poprijeti za to delo, če hočem iz sebe izoblikovati človeka, ki bo res vreden, da se imenuje otroka božjega. Vzgoja nas vodi na boj proti tistim sovražnikom vsega človeštva, katerim pravi sv. Janez poželenje meza, poželenje oči in napuh življenja. Težavo tega boja pa je dobro naslikal sv. Pavel z besedo: Kateri pa so Kristusovi, so svoje meso s strastmi in poželenjem vred križali. Ne z lahkoto, ne z igračo, to nam hoče povedati, ampak s silo in s težavo so sami sebe v red dejali.

Vsak vzgojitelj je kakor dober kmet, ki skrbi za red in lepoto na vsem svojem posestvu. Zito pred setvijo dobro očisti, njivo pognoji, rušnje drobi in uničuje, plevel preganja in zatira, sploh vse stori, da na njivi čim več pridelata. Na travniku preganja mah,

pridno namaka svoje travnike z vodo, skrbno jih gnoji, da čim več in čim boljše mrvo spravi pod streho. Kakor priden sadjar je, ki drevje čedi, sneži, obrezuje. Vse, kar je slabega in manj vrednega, mora proč, le zlahkno sadje ima prostor na njegovem vrtu. Kakor zdravnik je, ki se v boju zoper bolezni poslužuje vseh mogočih sredstev, kar mu jih nudi zdravniška veda. Včasih dela z gorkoto, včasih z vodo in z ledom, zdaj se poslužuje čisto nedolžnih kapljic in praškov, poseže pa tudi po grenkih in ostrih zdravilih; če je treba, tudi po nožu, samo da ukroji bolezen, kolikor je v njegovi moči.

Delo vzgoje je delo ljubezni.

Ljubezen pa ne obstoji v tem, da pustim vsakemu delati, kakor bi se njemu poljubilo, ni je tam, kjer je dovoljeno živeti vsakemu po svoje. Oče in mati, ki svojim otrokom slepo vse dovoljujeta, kar je pravo in kar ni pravo, samo da otrok ne bo jokal, nista dobra vzgojitelja. Učitelj, ki pusti svojim učencem, da delajo v šoli, kar se jim poljubi, ne more biti dober vzgojitelj. In kdor se loti vzgajati samega sebe, ne bo nič dosegel, dokler bo vsako svojo napako olepševal, jo branil in zagovarjal s tistim vsakdanjim in že davno obrabljenim: »Saj to nič ni.« Kdor bo mislil, da je njemu vse dovoljeno in da si ne sme ničesar odreči, ta ne bo nikdar dobro vzgojen. Ljubezen namreč ne sme gledati samo gojenca, ampak tudi svet, med katerim naj gojenec živi. Ljubezen hoče dobro vsem, ne le enemu. In iz ljubezni si moramo včasih odreči tudi to, kar nam je v naravnih razmerah dovoljeno.

Ljubezen vzgojitelja je podobna delu dobrega kiparja. Kipar hoče narediti lepo, čedno in dovršeno delo. Kako svoje delo izvršuje? Najprej si poišče kos lesa ali kamna. Ta kos začne obdelovati. Ne boža ga, ampak se ga loti s kladivom in z dletom. Toliko časa hodi z orodjem krog svojega izdelka, da dobi njegova stvar vsaj v velikem podobo, kakršno

Beseda sladka domovina

Krasen zgled domovinske ljubezni podaje v naslednjih vrstah star slovenski veterani, ki je že nad 30 let v rudnikih v Nemčiji ter piše pismo znancem v domovini. Odloimek iz tega pisma se glasi:

»Čuvajte domovino, domovina je samo ena, kakor imamo samo eno mater, tako imamo samo eno domovino. Če to izgubimo, je za vedno izgubljena in nadomestiti jo moremo le z mačeho. Pa naj bo ta še tako dobra, ni dobra nikoli tako kot lastna mati. Moja mati me je učila: Rodove boš videl srenejše, — zemljo bogatejšo drugod, — svetinja te spomni, krasnejše — od svoje ne najdeš nikod. In, če bi nas tuji držili, — domačo nam smešili last, — svetinja te spomni sin mihi, — da matere braniš mi čast! Na tujem je stara že misel, da še sonce ne sije tako, kakor sijalo doma je lepo. Njegovi žarki so medli, temnu njegov blesk, naših duš na tujem je večna bolest. Naša srca na tujem prevzema prebudena nemir: domov hrepenimo, a doma nikjer! O, žejni smo, lačni sladke domovine, da bi na njo ohranili vsaj lepe spomine. Zivela Jugoslavija, dragi moj dom, na tebe pozabil nikoli ne bom!«

Kmetovalci - obrtniki Samo enkrat poižukajte brusiti kose in orodje z kamnom »KREMERUNDUM« in nikdar več ne boste brez nje. — Ne ponujamo — hočemo ustreči. — Zahtevajte povsod »KREMERUNDUM«.

„Kakšno milo pa imate vendar? Saj ne daje nobenih pen? Kakšno pa bo perilo? Vzemite vendar tisto dobro terpentinsko milo Zlatorog! To milo razvija gosto belo peno ter pere hitro in temeljito. In po pranju bo perilo snežno belo, voljno-mehko in duhteče.“

TERPENTINOVNO MILO
Zlatorog

hoče imeti on. Potem vzame v roke še finejše in boljše orodje, da dobi kip še finjše in ličnejše poteze. Od časa do časa prestane in si oddaleč ogleduje svoje delo. Vešče in bistro oko mu pokaže še marsikaj, kar treba izboljšati in popraviti. Svoje delo pokaže kipar tudi drugim ljudem. Marsikdo mu še kaj nasvetuje; pametnega, morda tudi nespametnega. Mojster posluša. Marsikaj upošteva, četudi morebiti vsega ne. Dobrohotnim opazkam in pripombam ne bo nič zameril.

Ali mislite, da kipar svojega dela ne ljubi? Pa še kako ga ljubi! In ravno zato hoče, da odda delo kolikor mogoče popolno iz svojih rok. Tako tudi pameten vzgojitelj svoje ljubi. In ker jih ljubi, zato hoče, da grede njegovi na pot v življenje ne z napakami in slabostmi, ki bi kazile ne samo njega in njegovega gojenca ter jima jemale dobro ime, ampak bi bile za nadlego tudi ostalemu svetu.

Ista ljubezen do vas in do vseh vaših je nagnila tudi mene, da vam v nekaterih člankih napišem nekaj vzgojnih misli.

Verjemite mi, da me je strah današnje razvajene mladine. Strah me je tistih časov, ko bo ta mladina dorasla. In to bo kmalu: čez deset, čez dvajset let. Nikakor nam ne sme biti vseeno, kaj zapuščamo prihodnjim časom in rodovom.

Prav je, da ljubimo svoj rod, a naša ljubezen do njega ne sme biti slepa. Zato naj vam ne bodo te vrstice zoprne in odveč. Nikar ne govorite: »Neznosna je ta članek! Če mu ni všeč to, kar imamo, naj gre kar na luno, če misli, da bo tam dobil same anjele! Ali pa naj sam popravi vse, kar mi ni všeč!« Veste, vzgoja je že tako delo, da mora več ljudi poprijeti, potem bo šlo delo lepo naprej. Ne čim več, vsi moramo to delo poštono v roke zeti.

Začenjamo torej v božjem imenu.

Pred odločilnim političnim spopadom

Te dni je bil v Mariboru občni zbor krajevne organizacije JRZ, na katerem je govoril o zunanjem in notranjem političnem položaju tudi minister dr. Krek.

Ta je najprej orisal razvoj dogodkov v evropski zunanji politiki. Potem, ko je bilo jasno, da Zveza narodov ni bila več tisto, kakor je bila zamišljena, in odkar ni mogla biti več jamstvo za mir in za meje, ki so bile ustvarjene po svetovni vojni, je Jugoslavija z zunanjim ministrom in predsednikom dr. Stojadinovičem na čelu šla iskat novih prijateljev in jih v resnici znala najti, ne da bi se odpovedala starim prijateljstvom. S takšno svojo zunanjo politiko si je Jugoslavija zagotovila varnost svojih meja, svojega prometa in tržišč, ki jih naše gospodarstvo nujno potrebuje, ter si v zunanjem svetu utrdilo ugled, o katerem pričajo številni diplomatski obiski v Belgradu v teku zadnjega leta. Nato je gospod minister prešel na notranjepolitično delo sedanje vlade ter med drugim izjavil:

V preteklem letu smo rešili preteče vprašanje razdolitve našega kmeta in oživitve našega kmečkega združništva. V tem oziru smo od prejšnje vlade prejeli slabo dedščino. Naša največja socialnogospodarska vprašanja so bila nerešena. Z uredbo o razdolitvi kmeta smo na tisoče kmečkim družinam popravili domove in na tej podlagi smo mogli kmetu in njegovemu združništvu v Sloveniji dati ogromno vsoto 300 milijonov din denarja, ki je v stanju spet pognati v obrat naš gospodarski mlin. V kmetu je zrastle spet ljubezen do njegovega denarnega združništva, ki ga je v zadnjih desetih letih pred krizo čuval kot punčico svojega očesa. Za delavstvo je sedanja vlada storila toliko, kot še nobena druga vlada v naši državi. Socialna zakonodaja je pridobila toliko, da se more naša država danes postaviti v vrsto najbolj naprednih držav. Uredila je rudarsko zavarovanje za trajno, tako da morejo naši

rudarji mirno gledati v bodočnost, ker bodo na starost primerno preskrbljeni. Ozdravitev rudarskega zavarovanja se je izvršila tako, da bosta slovenski rudar in rudarstvo razmeroma najmanj žrtvovala. Našemu rudarju pa smo pomagali tudi zato, ker smo oživeili gospodarsko delavnost našega rudarstva, od česar bo tudi naš rudar imel precejšnjo korist.

Sedanja vlada je razširila obveznost pokojninskega zavarovanja na vse zasebne nameštence po vsej državi. Tega vprašanja nihče ni hotel sprožiti, čeprav smo v dosedanjih vladah imeli tudi Slovence za ministre za socialno politiko, ker se je vsak bal osredotočenja tega zavarovanja, ki bi zlasti zadela naš Pokojninski zavod v Ljubljani. Mi smo razširili to zavarovanje tako, da smo naš Pokojninski zavod ohranili neokrnjen in samoupraven. V preteklem letu smo uzakonili splošno stanovsko zavarovanje za vse delavstvo. Priznamo, da s tem začetkom vprašanje še ni dokončno rešeno, vendar moramo poudariti, da je že ogromnega pomena načelna uzakonitev tega zavarovanja. Za to vprašanje nismo mogli delati slabih računov, pa tudi naše gospodarske delavnosti nismo smeli preveč obremeniti, ker bi to povzročilo večjo škodo kakor pa korist. Zdaj se bavimo z invalidskim zakonom. Lanskoletni dodatek tega zakona nam je dal 11.000 novih upravičencev do invalidskih podpor. Hočemo pa to vprašanje pravično in dokončno rešiti, ker ne moremo dopustiti, da bi bili prikrašani tišči, ki so za državo žrtvovali vse svoje sile. Take žrtve morajo biti pravične in popolnoma poplačane!

Nov finančni zakon je dal vladi pooblastilo, da najame posojilo v znesku 4 milijard din. Ta denar bomo uporabili za naše obrambne sile, za ceste, za javne zgradbe in za kmetijstvo. Zmagalo je načelo, da se denar, ki je določen za ceste, porabi predvsem za dostope v državo. Tudi pri ostalih velikih javnih delih

bo naša naloga, da bodo primerno upoštevani tudi naši kraji. Za naše izobraževalne ustanove, za našo univerzo in Akademijo znanosti smo letos žrtvovali okrog 20 milijonov dinarjev, kar je prvič v zgodovini naše države. Mi smo letos ustanovili javno Akademijo znanosti in umetnosti. Ko so pa pod prejšnjo vlado naši profesorji hoteli ustanoviti zasebno vseučilišče, so jim zagrozili z zaporom. Mislim, da so slovenski zastopniki v vladi s tem jasno izpričali, da so dobri Slovenci, so pa s tem pokazali, da so tudi dobri Jugoslovani, ker bosta znanost in umetnost, ki jo bo gojila akademija, vedno najboljše dokazovali, da smo Slovenci, Hrvati in Srbi določeni za skupno življenje v skupni državi.

Sedanja parlamentarna doba gre h kraju. Stojimo pred odločilnim političnim spopadom, v katerem se bodo vsi od desnice do levece združili proti nam. Iz tega spopada moramo iziti s popolno zmago, ker bi vse drugo bilo nedostojno imena velikega dr. Antona Ko-rošca.

Ne poznamo pojma ponemčevanja

V državnem zboru v Berlinu je sedanji voditelj nemškega naroda dne 17. maja 1933 povedal tudi to-le:

»Mi brezmejno ljubimo svojo lastno narodnost. Iz iste miselnosti spoštujemo narodne pravice tudi drugih narodov in je naša iskrena želja, da živimo z njimi v miru in prijateljstvu. Ne poznamo pojma ponemčevanja. Ta težnja minulih stoletij, iz katere so mislili delati morda iz Poljakov ali Francozov Nemce, nam je enako tuja, kakor tudi mi strastno zavračamo vsak obraten poskus.«

Čenjenim naročnikom - zamudnikom sporoča uprava »Domoljubac«, da je ta številka zadnja, ki jo še prejmejo, ako ne bodo takoj po prejemu lista poravnali za ostale naročnine. Torej pozor oni, ki se jih tiče!

Kovačeva Minka

Kovačeva Minka hodi v tovarno kot mnogo drugih deklet z okolice, čeprav imajo Kovačevi doma lepo posestvo. Minka šteje osemnajst let. Je zdrava, krepka in čedna, kar je glavno, vsaj njej se zdi to najvažnejše.

Lička ima rdeča, zagorela od sonca in zraka, ker hodi vsak dan uro daleč v tovarno in domov. In njene črne oči! Kot žamet so mehke in očarljive in Minka to ve. Čeprav je samo »fabričanka«, se vendar »nosi« po najnevejši modi, kot gledališka igralka. Nikdo ji ne brani tega. Očeta nima, mati pa je vsa zaverovana v svojo lepo hčerko in ji čisto pravi: »Le kupi si, Minka, kar ti je všeč, saj si sama prisluzila!« No, Minka se zavoljo teh opominov ne jezi na mater in izda ves zaslužek za obleko in zabave.

Na cerkev se pri Kovačevih nikoli noben ne spomni. Le včasih si kaka soseda dovoli, opozoriti Kovačevko, da je nedelja ali praznik in da bi bilo treba iti k službi božji. Pa Kovačeva mati ima takoj izgovor pri roki: »Jaz nimam časa za v cerkev, imam dosti pokore doma z našim pohabljenim fantom. Dekle pa je zadovoljno, da se lahko vsaj v nedeljo dopoldne počleno naspri...«

Sosedje znajo to njeno pesem že na pamet, zato se z njo o tem ne pogovarjajo in si mislijo: »Kakor si hčer vzgajaš, tako boš imela! Kaj te ni Bog dosti kaznoval že z enim, po tvoji krivdi nesrečnim otrokom?«

Da Minka ima brata, ali kakoga...! Sedem let mu je že, pa Vladko, revež, še ne govori, samo nekeke nerazumljive znake, kot kak gluhonemec, daje od sebe. Prilikav je, velika grba na hrbtu mu upogiba glavo k tlom, in ob pogledu nanj nehote pomisliš: Bog ve, za čigave grehe se ta revež pokoril!

Za greh svoje lastne matere! Ko je bil Vladko še detece, se je pozimi mnogokrat tresel od mraza v svoji zibelki in zaradi tega prejel cel noč. Kovačevka je hude jeze in nekoč je jokajočega otroka pograbila, dvignila ga iz zibelke, stresla ga surovo in ga vrgla nazaj. Toda v temi se je zgodilo, da je otrok priletel na rob zibelke in padel na tla. Tam je revež takoj utihnil. Mati se je ustrašila in otroka skušala spet zbuditi in nezavesti, kar se ji je končno tudi posrečilo. Iz sramu pred ljudmi in strahu pred jezo svojega moža — ki je bil sicer ponoči rajši v gostilni kot pa doma pri neprijazni ženi, dokler ni zaradi pijančevanja še mlad umrl — je Kovačevka ves ta dogodek zatajila in otroka niti k zdravniku ni peljala. Skrivala je

svoje dejanje tudi potem, ko se je začelo drobno telesce Vladkovo upogibati in je sinčku zrasla grba. Bala se je zdravnikov, da bi jo morda naznanili sodniji, zato je svojega sinčka zapirala in skrivala, namesto da bi ga peljala k zdravniku.

Toda ljudje ne bi bili ljudje, če ne bi se vse na svetu zvedelo. Samo Minka je vedela, kaj se je zgodilo z bratcem. Nobenemu ni tega povedala — samo teti nekoč, ko je zbežala pred materino jezo k njej. Tudi teti ni o tem nikomur črhnila besedice — razen sosedu, ki pa zna molčati... To pa je bilo dovolj. Saj poznate brezzični brzovaj po naših vaseh... Kmalu so vsi v vasi vedeli, da imajo pri Kovačevih grbavca. Nekaj časa so o tem mnogo govorili, marsikdo je pomiloval ubožčka, grajal brezsrdno mater, počasi pa se je vse to pozabilo in ljudje so govorili spet o čem novem, na Vladka pa so pozabili, da sploh živi. To tem laže, ker ga je Kovačevka vedno zapirala v kuhinjo, da ni prišel ljudem pred oči.

Zdaj je Vladku že sedem let... Toda človek bi mu komaj tri prisodil. Pohabljeni revežek, celo od lastne matere in sestre zaničevan, prebije vse dolge dni sam, samcat v mračni, zaduhli kuhinji. Nikdo se ne zmeni zanj, celo sestra ga mrzi. To čuti revežek in

KAJ JE NOVEGA

IZ DOMAČE POLITIKE

d Ministrski predsednik dr. Stojadinović je obiskal pretekle dni razne kraje v Bosni in severni Srbiji ter je bil povsod toplotno sprejet.

d Za senatorja je imenovan Džurja Paunović, drugi namestnik starešine Sokola kr. Jugoslavije. Prvi namestnik je, kakor znano, Engelbert Gangl.

d Obsojen. »Slovenski Narod« je lani 4. decembra objavil dopis z Brezovice. V tem dopisu je bila kratko opisana slavnost, ki je bila na državni praznik 1. decembra v Sokolskem domu. Dopis je napadel šolskega upravitelja Srečka Kristana iz Notranjih gor, češ da so bili ljudje začuden nad tem, da prirejajo in vodijo te proslave kmetje sami, dočim se za to najbolj poklicani »vodja naroda na vasic šolski upravitelj ni niti kot rezervni častnik udeležil te proslave. Dopis dalje napada g. šolskega upravitelja, da ni pustil pri maši v cerkvi zapeti drž. himne. Te dni se je vršila o dotični zadevi sodnijska razprava. Odgovorni urednik »Slovenskega Narod« je bil obsojen na 540 din denarne kazni, v plačilo stroškov kazenskega postopanja ter na plačilo povprečnine 500 din.

d Izjava zastopnika dr. Mačka. Dr. Niko Ljubec je na zboru združene opozicije v Banjaluki med drugim izjavil: »Mi ljubimo svojega kralja in našo državo prav tako kakor bratje Srbi. Cesto me vprašujejo, kako dolgo ne bomo sodelovali pri državnih poslih. Odgovoriti moram, da tako dolgo, dokler ne bodo izpolnjene vse naše zahteve.«

d Se že pripravljajo na volitve. Voditelji JNS so postali zadnje čase vsaj na videz močno živahni. Skrbí, ki jih imajo z bližnjimi volitvami v Narodno skupščino, so tako hude, da neutrudno iščejo odprtín, skozi katere bi našli pot v volilno vladó. S tem v zvezi je bila

pot Jurija Demetroviča iz Zagreba v Belgrad na posvete z Živkovičem, Banjaninom in podobnimi veljaki JNS.

d Hočejo sodelovati. Krajevna organizacija pristašev bivše Krvat. selj. stranke v vasi Kasapnici na meji okrajev Ključ in Sanski most je poslala tamošnji krajevni organizaciji JRZ vlogo, v kateri sporoča, da vsi člani te organizacije zapuščajo bivšo HSS in vstopajo v JRZ. Kot razlog za ta svoj sklep navajajo, da so uvideli, da ima politika sedanje vlade mnogo smisla za pošteno delo.

d Korpulentnim in mišičastim, pri katerih se pokazujejo znaki raznih težav zaradi nesadostnega izločevanja sokov, izbornó pomača večtedensko pitje naravne »Frauz-Josef«-grenke vode. Taki ljudje se morajo tudi doma — seveda pod nadzorstvom zdravnika — zdraviti za shujšanje.

Reg. po min. soo. pol. in nar. zdr. S. br. 15485, 23. V. 33.

d Dva važna zakona prideta v maju pred narodno skupščino? Narodna skupščina, ki so po proračunskih razpravah njene seje odložili, se bo v aprilu sel sestala in se bavila z vprašanji, ki so jih vložili nekateri poslanci. Naslednje seje skupščine bodo sredi meseca maja. Tedaj bo skupščina razpravljala o načrtu invalidskega zakona, nato pa pridejo na spored novi politični zakoni, predvsem oni o volitvah narodnih poslancev, o zborovanjih in združevanjih. Za vse te zakone je vlada že dobila pooblastilo v finančnem zakonu. Nečrti zanje so izdelani in jih bo v kratkem proučil ministrski svet, nakar jih bo sprejela tudi skupščina.

d Med učiteljstvom. V štirih šolskih okrajih mesta Belgrada so bile pred kratkim volitve novih odborov učiteljske stanovske organizacije JUU. Pri volitvah so zmagali kandidati, ki vodijo oster boj proti sedanji upravi JUU. Po zadnji zmagi, pri kateri je opozicija

dobila v svoje roke tri učiteljske krajevne organizacije v Belgradu, bo ta opozicija prevzela v svoje roke tudi upravo nad Učiteljskim domom v Belgradu. V enom šolskem okraju volitev ni bilo. Zaradi nemirov so bile namreč odložene na poznejši čas.

Romanje k Mariji na Trsat in na prekrasni otok Rab bo tudi letos o binkošti. Brezplačna navodila z lepimi slikami pošlje vsakomur »Družina božjega svetca« v Ljubljani, Sv. Petra nasip 17.

d Vedno seje, ne preseje... Na domu Ljube Davidoviča v Belgradu so se te dni ponovno zbrali člani delovnega odbora Združene opozicije. Navzoči so bili Boka Vlajič, Milan Gruš in dr. Gavrilovič od belgrajskega dela opozicije ter dr. Šutej, dr. Kostič in Vilder od zagrebškega dela. Poleg njih pa so bili tudi vsi trije načelniki: Ljuba Davidovič, Joca Jovanovič in Miša Trifunovič. O vsebini razgovora ni hotel noben izmed njih dati kakršnegakoli pojasnila časnikarjem, ki so jih oblegali. Popoldne se je seja nadaljevala v stanovanju Joce Jovanoviča. Belgrajski del opozicije se zavzema za organizacijo večjega števila shodov po Srbiji, pri katerih bi nastopili govorniki iz vseh strank, ki so v zvezi Združene opozicije. Kaj so dejansko sklenili, pa ni znano.

DOMAČE NOVICE

d Dopise, ki smo jih prejeli v torek dopoldne, smo morali odložiti.

d Današnja slika na prvi strani je delo slovenskega umetnika M. Gasparija. Posneta je po razglednici, ki jo lahko dobiš v vsaki boljši ljubljanski trgovini, ki se peša s prodajo tega blaga. Slika pride do boljše veljave, ako jo gledaš iz parmeterske daljave.

d Gospod kancelar Jagodič nam je poslal naslednje pismo: Zbiram gradivo za življenjepis in nadškofa Jegliča. Prav je, da se zbere in ohrani vse, kar spominja nanj, dokler je čas. Obračam se tudi na Vas z vdano prošnjo, da sodelujete pri tem delu s tem, da napišete in mi pošljete nekaj svojih spominov na velikega

njegovo mlado srčece trpi ob zavesti, da je izobčen iz človeške družbe, vsem odveč. »Kaj sem jaz kriv, če nisem tak, kot so drugi ljudje?« se mu krči v bolesti srce, toda nikomur ne more tega položiti. Le svoje šibke ročice sklepa h Križu, ki pozabljen visi v kotu kuhinje. Pogosto se ozira na Križanega in vedno mu od sočutja stopijo solzice v oči. Nikdo mu ni povedal, kdo je to, zakaj je pribit na križ — toda otroku se Odrašenik smili. Ko vendar toliko trpi... za koga?... Tega Vladko ne ve!

A Minka? Le za to skrbi, da bi bila čim lepša. Fantov iz domače vasi niti ne pogleda, dobiti hoče »gospodac«. Če se ji nasmeje, kateri od gospodov tovarniških uradnikov, je vsa srečna. Sčasoma se z njimi tako spozna, da jo vsak večer kateri od njih spremlja domov. In če se s kom od njih pogovarja o svojem domu in domačih. Minka vedno zataji svojega pohabljenega brata, zaprtega in skrivanega ter pripoveduje: »Sem sama, edinka... čeprav pri tem zardí. Prijateljice Minka nima, ker je »previsokac« in ljudje v domači vasi je tudi ne cenijo, ker se o njej ne sliši samo najboljše.

Pretečeta dve leti... O Kovačevi Minki se nekaj šepče... No, Kovačeva mati ob-

rekljivcem ne verjame: »To ni res, dozda mi ni ničesar povedala. Jutri jo bom prijela v roke, če bi res kaj bilo!«

Zgodaj gre drugo jutro Minko budít, da jo bo lahko izpraševala, preden bo šla na delo. Toda Minka se ne zdrami — mrzla je!

Limbarski:

Zveličar je ostal

Predrto na križu je božje srce,
vsa zemlja molči in žaluje;
nebo je odprto in toči solze,
le satan se v peklú raduje.

Nabira se zlobno mu lice v zasmeh:
»Zaman krvavele so rane.
Krivice zmaguje, še vladal bo greh
in robstvo bo trlo zemljane.

A molil se duh je peklenskih noči,
obšla ga je silna bojazen. —
Zamaje se skala, nebo zažari,
ob grobu — nebeška prikazen.

Premagan je satan, Zveličar je vstal,
ponosno vihra mu bandero.
On živ bo na veke med nami ostal,
boril se bo z nami z nevero.

Vzkrik... Mati omedli. Sele sosedá, ki je njen krik slišala in priletela pogledat h Kovačevim, jo spravi k zavesti, nato pa steče po zdravnika. Ta pride in ugotovi: Minka se je zastrupila!

Obupana mati čita pismo, ki ga je Minka pustila na mizi. V njem izroča zadnje pozdrave za Vladka, brata, ki ga je tolikokrat zatajila, in nato — pa velja njej, materi: »Ti, mama me imaš na vesti! Sele zdaj sem spoznala, kako slabo si me vzgojila. Nočem živeti v sramoti, zato si jemljem življenje, ti pa...«

Kovačevka ni dohitela do konca. V trenutku je — znorela.

Zdaj je Kovačeva mati v umobolnici.

Tam, v kotu pokopališča, kjer pokopavajc samomortice, pa leži Minka, ki je, ne poznavajoč božje zapovedi, v obupu segla po življenju.

Vladka pa so vzele v oskrbo usmiljene sestre in je sročén. Križani, ki se je Vladku vedno tako zelo smilil, se je usmilil njega. Ob zdravniški oskrbi je pričel na začudenje vseh celo govoriti. In zdaj se sliši vsak večer njegov šibki glasek:

»Jezušček, še en Očenaš za zdravje moje mamice...«

Bingostrojiljene praznike

vsaka, ki želi Domanjšičev, ga ljubijo in čestovajo vsaj!

pokojnika. Upam, da vam ne bo težko odgovoriti zlasti na sledeče točke: 1. Kaj na t nadškoču Jegliču občudujem kot človeku? 2. Kaj na njem kot škofu? 3. Kakšne osebnostne spominč imam nanj. Prosim lepo, da bi mi zaželeno poslali tekom enega meseca. Vse se bo zbralo in spravilo za prihodnji Jegličev muzej.

d Občni zbor Društva industrijev in veletrgovcev, ki je bil ono sredo v Ljubljani, se je odločilo izrekal za zvišanje plač državnim nameščencev. Govorniki so naglašali, da je zaman vsak poizkus borbe proti korupciji, če se z beraškimi plačami na široko odpirajo vrata izkušnjavan.

d Običajno velikonočno zborovanje Slovaške družbe bo na velikonočni torek, dne 19. aprila ob 11 dopoldne v Celju. Na dnevnem redu sta dve važni predavanja.

d 80.000 din za kuhinje po dekliških meštanskih šolaj: je dala ljubljanska mestna občina. S svoje skrbjo za gospodinjski naraščaj, je prekosila celo državo, ki n. pr. na učiteljski šoli, kjer je gospodinjstvo predpisano, še vedno ni uredila potrebne kuhinje in drugih prostorov.

d Občni zbor Gasilske zajednice je bil te dni v Ljubljani. Predsedstveno poročilo, ki ga je podal dr. Kodre, kakor tudi poročila drugih činiteljev so pokazala, da gasilstvo živahno deluje, da je ubralo pravo pot. Boglasno je bil sprejet poročil. V Sloveniji je 31.000 gasilcev, in premoženje gasilskih čet znaša nad 56 milij. din.

— Bodete matere morajo paziti, da se izognejo vsaki lenivi prebavi, posebno zaprtju, z uporabo naravne »Franz-Josefove« greнке vode. »Franz-Josefova« voda se lahko zauživa in učinkuje že po kratkem času brez neprijetnih pojavov.

Reg. po min. soc. pol. in nar. skr. 8-ur 1938, št. V. 98.

d Slovenski častniki so imeli te dni občni zbor v Mariboru, nakar so bili gostje župana dr. Juvana. Na koncu so si ogledali še vinarsko in sadjarako šolo ter se zadovoljni vrnili na svoje domove.

d Koroški borci so zborovali ono nedeljo v Ljubljani. Njih zveza ima že 2500 članov.

d Okrog 33.000 zavarovancev se je priglasilo Pokojninskemu zavodu v Ljubljani iz onih pokrajin, kjer je bilo s 1. januarjem vpeljana zavarovanje zasebnih nameščencev.

d Sporazum delavstva z Trbovelj. premoj. družbo zaključen. V torek 5. aprila t. l. so bile pri TPD pogajanja z ozirom na predložene

zahteve delavstva. Dosežen je bil sporazum, s katerim se uvajajo s 1. majem t. l. temeljne mezdne iz leta 1929 in povišajo vsi akordi ter doklade za 6 odstotkov. Poleg tega je družba dovolila izredni prispevek v višini od 100—200 dinarjev, ki bo izplačan 15. aprila t. l. Uredila so se še nekatera sporna vprašanja, nekatera pa se bodo obravnavala pozneje.

NESREČE

d Še ena nesreča. V Novakah pri Novi Cerkvi je pri prekrivanju strehe izpodrsnila deska, na kateri je klečal 27-letni posestnik Rudolf Jakob, da je padel s strehe in tresčil na tla. Pri padcu je udaril z vso silo po šipi v oknu, da si je močno razrezal roko. Dobil je tudi hude poškodbe po vsem telesu.

d V Panovi vasi pri Grosupljem je pogorel kozolec župana Permeta.

Čateške toplice

najbolj vroči (74°C) radioaktivni vreli v dravski banovini, pošta Brežice ob Savi postaji Brežice in Dobova. Začetek sezone dne 1. maja, v predin posezoni znatni popusti. Zdravilo se z neprekosljivim uspehom boleznai: Visoki krvni pritisk (hipertonija), revmatizem sktepoz in mišičerja, vaebe in protin, nevralgično irganje, migra, nevrestenija, zastarele poškodbe kusti in sktepoz, ohromelost, kronični eksudati in vnetja, ženske bolezni in drugo. Rekonvalescenti, slabotni in slabokrvni najdejo tu svoje izgubljeno zdravje. Prospekte razpošilja uprava toplic ter se priporoča in daje na znanje contentu gostom, da je preuredila restavracijo in je pripravla radi izvrstne kuhinje.

d Tudi s sirom se lahko zastrupi. Kar 50 ljudi se je zastrupilo s sirom v vasi Dušanovac pri Belgradu. K sreči je bila zdravniška pomoč takoj pri roki ter so si vsi rešili življenje. Sir je prinesla v vas prodajal neka kmetica in ga ponujala po izredno nizki ceni. Zato je vse zalogo tudi hitro prodala. Kmetice še niso našli, da bi ugotovili pravi vzrok zastrupljenja, sumijo pa, da je imela sir shranjen v bakrenih posodah.

d Voz se je prevrnil na lanta. Na Ušeniščah, kakor pravijo gorski vasici na južni meji moravske župnije, se je pripetila nesreča, ki bi bila skoraj usodna za mlado življenje. Posestnikov sin Ivan Zupančič je vozil gnoj na precej bregovito njivo. Voz je bilo treba opirati, ker so se spodnja kolesa zajedala v

mehko zemljo. Med vožnjo pa sta konja nekoliko zavila, kar je povzročilo, da se je voz prevrnil na lanta in potegnili oba konja za seboj po dnevo. Ljudje, ki so opazili nesrečo, so takoj prihitali in rešili mišeniča izpod tekega voza; nato pa konja, katerima je bilo treba porezati vprego. Ponesrečenec ima zlomljeno nogo in trpi tudi drugod po telesu hude bolečine.

d Neverjetno divjaštvo. Kmet Feta Leljavovič iz Donje Lepavšče pri Pristini je za trdno mislil, da se bo rodil težko pričakovani sin. Cim so mu javili, da se je rodila deklica, je kot besen planil v sobo in z nožem oklaj ženo. Ko je videl posledice svoje divjosti, si je zadržal nož v prsa. Njega in ženo so v brezupnem stanju prepehali v bolnišnico, kjer je Feta takoj podlegel. Tudi je malo verjetno, da bi porodnica ostala pri življenju.

d Konj ga je brcnil v trebuh. Družino Jarija Sitarja iz Godiča pri Kamniku je zadela huda nesreča. Po naključju je prišel njegov 13 letni sinko preblizu slovaškega kmeta, ki ga je brcnil s tako silo v trebuh, da je dečko padel nezavesten na tla. Hitro so domači napregli konja ter dečka z vozom odpeljali k zdravniku, ki je odredil takojšen prevoz v ljubljansko bolnišnico. Dečko pa je v bolnišnici umrl.

d Vlak je zavozil v tramvaj. Ono nedeljo popoldne je vozil z zemunskega kolodvora v Belgrad krajevni vlak. Ko je vlak privezel do kraja, kjer preseka železniška proga glavne ceste in tramvajsko progo, je v istem hipu privozil tudi tramvaj s prikolico. Lokomotiva je zadela v tramvaj in vrгла s tira oba voza. V tramvajskih vozovih se je vozilo okrog 12 ljudi, ki so se pehali na nogometno tekno Poljska - Jugoslavija. Inž. Nikola Pasarić je bil na mestu mrtev, dva potnika sta bila hude ranjena, deset pa laže.

d Huda železniška nesreča. Šele te dni se očistili železniško progo Sarajevo-Belgrad na odseku pri Jitari, kjer se je nedavno zgodila strašna nesreča, ki je zahtevala šest človeških žrtve. Sunek lokomotive v sikalo, ki se je zvalila na progo, je bil tako silen, da se je stroj skoraj strl, potniški vagon tisk za strojem pa se je dvignil in obstal na strehi stroja. Med ponesrečenimi se nahaja tudi geometer Dražo Pirhan iz Trstenika, ki se je peljal s svoje ženo, malo hčerke in tačo. Od njih je ostal edino otrok nepoškodovan, vsi ostali trpi pa so hudo ranjeni, ker so si polomili ali nože ali pa pobili po glavi in prsih. Še hujša bi bila nesreča, če bi se nesreča zgodila 100 metrov preje ali kasneje. V tem primeru, bi lokomotiva in vsi vagoni zdrknili v prepad.

d Ogenj je uničil kozolec posestniku Ivanu Vrškoču v Malem Podlogu pri Leskovcu.

d Smrtna nesreča redovnice. Smrtno se je ponesrečila v Betaniji pri Sargjevu s. Ana Sedar, s samostanskim imenom s. Leandra, ki je bila po rodu Slovenka. Sestra je delala na samostanskem posestvu. Ko je bila na seniku, ji je spodrsnilo, da je padla na glavo in si je razbila. Obležala je na mestu mrtva.

d Vse premoženje je uničil požar posestniku Vinku Kranjcu v Viniški vasi blizu Maribora.

d Velik gozdni požar je divjal te dni v Slatinškem gozdu pri Novem mestu. Skoda gre v stotisoče.

d Rzne neugode. Iz Kočevja so pripeljali v ljubljansko bolnišnico 4 letnega Tomaža Ho-

Načelna izjava dunajskega kardinala

Dunajski kardinal dr. Innitzer, ki je bil poklican te dni k papežu v Rim, je priobčil v uradnem vatikanskem glasilu sledečo izjavo: 1. Slovensna izjava avstrijskih škofov od dne 18. marca tega leta nikakor ne pomeni kekega odobravanja vsega tega, kar ni v soglasju z božjo postavo ter s svobodo in pravicami katoliške Cerkve. Tudi ne sme država in stranka naših izjav smatrati, kakor da bi bili verniki po njej vezani v vesti, in je ne sme uporabljati v namene propagande. 2. Za bodoče zahteve avstrijski škofje: a) da v vseh vprašanjih, ki se tičejo avstrijskega kon-

kordata, ne sme biti nobene spremembe brez predhodnega sporazuma s sveto stolico; b) zlasti se mora vse šolstvo in vsa vzgoja, kakor tudi vodstvo mladine sploh vršiti tako, da bodo od narave dane pravice staršev in versko-mravnstvena vzgoja katoliške mladine zagotovljene po načelih katoliške vere; c) treba preprečiti vsako Cerkev in veri sovražno propagando; d) katolici morajo imeti pravico, da oznanjajo, branijo in udeležujejo katoliško vero in krščanska načela na vseh področjih človeškega življenja z vsemi sredstvi, ki ustrezajo naši sodobni kulturi.

VINA vsah vrst kupilo najugodnejši pri
CENTRALNI VINARNI v Ljubljani

čevarja, sina tamkajšnjega zdravnika. Malčka je na cesti v Kočevju povozil neki voz ter mu zlomil nogo. — Ono sredo je šel 78 letni pošastnik Sparhakel Ludvik iz Teharja po cesti. Pri gostilni Jošt je pridrvel za njim neki tovorni cirkuski avtomobil, ki je vozil po levi strani ter podrl uboga starčka na tla, da je dobil hude poškodbe po vsem telesu. — Na Brezjih pri St. Jurju ob juž. železnici se je prevrnil voz naložen z drvni na 15 letnega sina lončarja Fidler Josipa in mu zlomil nogo pod kolonom. — Pri znani ključavničarski tvrđki Ciril Podržaj na lgu se je nevarno ponezaretil 18 letni vajenec Josip Smit. Zgrabil ga je pri delu transmisijski jermen, ki mu je zlomil roko, poleg tega pa mu je raztrgal dlan. — Ljubljanska bolnišnica je sprejela dva ponezarečenca z dežele. Prvi je 17 letni delavec Franc Horvat iz Strug pri Dobrem polju. Ko je nalogal hlode, mu je težak hlood padel na desno nogo in mu jo zmečkal. — V šoli pri D. M. v Polju so se otroci med odmorom igrali. Med igro je padel 13 letni mizarjev sin Franc Tomšič iz Zgornjega Kašlja tako nesrečno, da si je zlomil desno roko.

d Pri zaprtju stij pa pri mošnjah v prebavi vzemite zjutraj na tešče kozarec naravne »Franz-Josef« vode.

RAZNO

d Odkritje podzemeljske jame. Pred kratkim so odkrili pri vasi Krucel v hribu Kočevniku večjo podzemeljsko jamo. Dostop v jamo je jako težak, navpično dolži seže 46 m, v dolžini pa še ni do kraja raziskana, ima tudi več stranskih rovdov, raziskane je okrog 500 m. V jami se nahajajo izmenoma večje in manjše dvorane, katere so obdane z različnimi kapniki in lepimi oblikvi. V jami je večjo množino kresilnika. Raziskovanje jame vrše člani jamskega odseka Podruž. Slov. planinskega društva Gorje pri Bledu pod

Važne besede angleškega državnika

Predsednik angleške vlade Chamberlain je imel včeraj pred svojimi volivci v Birminghamu velik govor o vojni nevarnosti, ki grozi Evropi, in o važnih političnih vprašanjih, ki se tičejo Anglije. Rekel je, da veruje, da bo mogoče zopet vpostaviti stare prijateljske odnose med Italijo in Veliko Britanijo in prosil ljudi, naj bodo malo potrpežljivi, ker ne bo več dolgo, ko bo sporazum podpisan, ki ga bo vlada objavila.

Velika Britanija je pripravljena iti na pomoč Franciji in Belgiji, če bi ju kdo napadel, ne da bi one izzvale. Slične obveze bi Velika Britanija dala tudi drugim državam, ki so nekoliko oddaljene od Anglije, vendar pa si mora v tem primeru ohraniti pravico, da lahko reče, ali se bo udeležila vojne ali ne, ker ne sme

dopustiti, da bi drugi odločali o njeni usodi. »Slišijo se domneve, da bi svetovna vojna ne bila izbruhnila, če bi bili mi tedaj odločnejši rekli svoje mnenje. Toda storiti kaj takega zdaj, bi bila spekulacija, in sicer ne spekulacija z denarjem, ampak z življenjem žena, otrok, našo krvjo in jaz nisem pripravljen spekulirati tako. Če bi se v bodoče morali kakorkoli že zaplesti v vojno, tedaj bi se vojne udeležili samo, če bi bili prepričani, da drugače ne moremo rešiti svoje svobode.« Te javne besede se nanašajo na Češkoslovaško in angleško stališče do nje, če bi jo Nemčija napadla. Anglija zaradi Češkoslovaške torej ne misli začeti vojne in najbrže želi, da uredi češkoslovaška republika državno upravo na široki avtonomistični podlagi.

vodstvom g. Zima Simona. Člani jamskega odseka zaslužijo pohvalo za to svoje težko delo, katerega vrše klub temu, da nimajo na razpolago sredstev za nabavo najpotrebnejše jamske opreme.

d Vlomilka tolpa straši po Dolenjskem. Poneuspelem vlovu v davčni urad v Mokronogu so najbrž isti vlomilci sedaj vlomili v davčni urad v Višnji gori, kjer so imeli več sreče. Ono noč so vdrli v davčni urad, ki je v istem sopsloju kakor sodnija ter so strokovnjaško navrtali obe blagajni. V eni so našli 7030 din denarja v bankovcih in drobižu, druga blagajna pa je bila prazna. Vlomilci so prebrskali vso pisarno ter razmetali vse spise. Vlomilci so prišli v Višnjo goro očitno z avtomobilom okoli pol enajstih, delali pa so dobro uro, nakar so zopet z avtomobilom izginili. O vlovu je bila obveščena finančna uprava ter druge oblasti, med temi tudi ljubljanska policija, ki je v Višnjo goro poslala več svojih članov.

d 100-letnico rojstva prvega srbskega časnikarja Dimitrija Davidoviča so praznovali v Smederovem. Davidoviču, ki je ustanovil tudi prvi srbski časopis, bodo postavili spomenik, ki ga bo napravil kipar L. Dolinar.

d Dalmatinsko vino. Trgovina z vinom je bila v prejšnjem mesecu v Dalmaciji izredno živahna. Večino vina so Dalmatinci izvozili v notranjost države, nad 1500 hl pa v inozemstvo. Od tega je bilo izvoženih nad 500 hektolitrov v Češkoslovaško, nad 1000 hl pa v Nemčijo. Zaradi velikega povpraševanja so se cene vina dvignile. Neprodanega vina v Dalmaciji pa je še vedno nad 60.000 hl. — Ker pridobivajo v Dalmaciji olje in zgodnje sadje, se pečajo z ribolovom in še marsičem drugim, po pesem o Dalmaciji kot najsiromašnejši deželi pač kmalu postala - pravljica.

d Kaj vse ljubezen strl. Dragica Pakkovič, 17 letno dekle iz okolice Požarevca, vnaprejš od staršev določenega ženina ni marala, pač

RAZNO

L. Ganghofer:

72

Martinj klošter

Roman iz začetka 12. stoletja

Postlovenil Blaž Poznič

Vacemanove ustnice je sprebegnil tanek smehljaj; v hipu je bil prešel pesti, ki so bile proti njemu in njegovima hlapcema, in je brž uganil, da za jezo in silo zdaj ni pravi čas. Nemo je pomignil hlapcema, naj se umakneta, in je zaklical ribiču: »Imeti moraš slabo vest, zakaj očitno je, da zbiraš okoli sebe več ljudi, kakor jih more sestiti za tvojo mizo.«

Zigenot je hotel odgovoriti, toda Ajgel ga je prehitel in dejal: »Če misliš, da mora biti mirna vest vedno sama — zakaj pa ni videl tebe v Gadenu še nihče brez hlapca? Toda kar skrivaj se za njihove hrbte, ena bo vendarle segla po tebi! Ozri se nazaj, za teboj že stoji in dviga pest!«

Gospod Vace se je plaho ozrl čez ramo; toda tam sta bila samo njegova hlapca. »Kaj neki blebeče ta norec?«

»Oglej si jo vendar! Ali mar ne poznaš več Sal-mude...«

Zigenot je prijel Ajgela za lakot in ga potegnil stran; mirno je vprašal: »Gospod Vace, česa iščeš pri moji hiši?«

Počasi je odvrnil oskrbnik bliskajoče se oči od oglarja in pogledal ribiča: »Radovednost me je prignala k tebi. Vedel bi rad, zakaj se ti zdi ograja kar na lepem prenizka, da jo moraš višati in utrjevati?«

»Zima je pred vrati, sneg bo zapadel in voljeje skakejo visoko.«

»Tako? In ti se bojiš volkov?«

»Ne, gospod, toda zavarovati se moram pred njimi.«

»Tako? Potem pa le poskrbi, da ti dobro poraste ograja, preden bodo začeli skakati. In še nekaj bi te vprašal. Enega svojih hlapcev pogrešam, ali si kaj čul o njem?«

»Da, gospod! Komaj malo prej sem ga videl. Kar domov odjezdite — vaš Henink vam ga prinese s hlapcema na kopjščih.«

»Kdo ga je ubil?« je predirno kriknil gospod Vace. »Ti?«

»Ali sem storil, se bo izpričalo pred sodnikom.«

»Prišel boš sam?« je hlastno vprašal oskrbnik iz iz oči se mu je utrnil blisk.

»Da, gospod Vace! Toda ne v vašo hišo, temveč v samotorico pred samostance, ki so po pravici gadenski gospodje. Svoje življenje in svojo bišo sem zastavil njim. Poglejte, gospod Vace...« pokazal je na križ, »tu pred mojim ogradam stoji znamenje njihovega gospodstva!«

Gospod Vace je goltal, da bi spregovoril, toda nobena beseda mu ni hotela z jezika; apnenobled je bil njegov obraz in vaje se je gibala v njegovi drhteči roki. Zigenot se je obrnil proti svojim ljudem. »Pojdite noter, možje, zaprij bomo vrata — mislim namreč, da si z gospodom Vacejem nimava kaj več povedati.« Odlašajoče so se uklonili možje ribičevemu povelju, ki je stopil zadnji na dvorišče.

Ko okamenel je obsedel gospod Vace na konju; ko so se za zaprla vrata, je iztegnil pest in zaškrtal: »Jutri, ribiči! Zasukal je svojega plavca in odjezdil ob ograji in uzrl pri tem Hilmtrudo, ki je stala na razgledišču,

16 palčni ameriški top vrže 2400 funtov težko kroglo do daljave 30 milj. Kroglo pože ne 40.000 funtov močan pritisk zraka na en štiriški palec prostornine.

Lepo plačo ima komaj 14 letna radijska pevka in filmska igralka Deanna Durbin, rodom iz Kanade. Filmska družba »Universal« ji plačuje 1250 dolarjev na teden; potem dobi še 10.000 dolarjev za vsako dovršeno filmsko sliko. Po preteku te pogodbe čez sedem let bo prejela 2750 dolarjev tedensko.

Plačilna ječa. Na Angliškem kaznujejo z daljšim zaporom letno nad 20.000 beračev in potepuhov. Država se je naveličala teh izdatkov. Parlament je sprejel zakon, ki naloži sličnim obsojencem plačilo v znesku enega kilinga in enega penija dnevno za hrano v ječi, če imajo prihranke. Oblasti so namreč ugotovile, da so delomirni obsojenci večkrat premožnejši, kot bi si kdo mislil.

Obljetnica Kolpingovega rojstva. V Nemčiji in Avstriji so 8. decembra slovesno praznovali 150-

RAZGLED PO SVETU

Mir vam bodi

Ali ste že kdaj prav poslušali sveto evangelijsko besedilo božičnih, velikonočnih in binkoštnih praznikov?

O Božiču: Mir ljudem na zemlji O Veliki noči: Mir vam bodi! O Binkoštih: Svoj mir vam dam, svoj mir vam zapustim. Torej mir, mir, mir...

Oh, ko bi svet vedel, koliko je vreden mir! In vsak mir.

Mir s samim seboj. Ni je morebiti hujše bolečine, ko črv nemirne vesti. Zakaj toliko samomorov? Ali ne sedi tam zažaj za tolikimi samomori nemirna, grizoča in pekoča vest? In pa tisto globoko brezdnost brez vse rešnje poti: nevera in dvom.

Pa vzemimo mir po družinah. Zdražba nemir in prepir med ljudmi, ki naj prebivajo pod eno streho in pod enim krovom: ali ni to hujše kakor ves pekel z vsemi grozotami, kolikor si jih more izmisliti vsa člo-

pa se je do ušes zaljubilo v revnega trgovskega pomočnika. Čim je oče zvedel za hčerkino ljubezen, se je trudil na vse načine, da bi jo razdril. Saj bi se vendar ne strinjalo z ugledom hiše, če bi hčerka vzela nepremožnega fanta. Toda dekle se ni vdalo. Nazadnje je pobegnilo od doma in 70 kilometrov prepotovalo peš, da bi prišlo do svojega fanta. Oče je poslal za njo policiji prijavo, ker je mislil, da si bo dekle iz obupa vzelo življenje. Ko so dekle našli živo, pa še vedno trdno odločeno, da vzame v zakon svojega ljubljence, se je omečal tudi oče in odnehal.

veška domišljija? Ali ni v takih domovih že na zemlji doma jok in škripanje z zobmi?

Mir med sosedi! Blagoslovljene vasi, kjer je ljubi mir doma! Vi ne veste, vi ne morete razumeti, koliko trpljenja je tam, kjer so se izselili angeli miru in prijaznosti in so se mesto njih naselili vragovi zdražbe nemira in sovraštva! In koliko ta nemir stane! Koliko nepotrebnega denarja pojedjo dolgotrajne in večne pravde! Tam ni mirnega spanja, ni krepkega zdravja: vse je zastrupljeno. Dan ni podoben dnevu in noč ni, kakor mora biti poštena noč. Tam ni prijazne besede, kjer ljudje lajajo med seboj, kjer se grizejo in pulijo ne samo za prazne besede, kjer je sumljiv že vsak smeh in ni varna pred sumničnjem nobena črka.

Vse trpi pod moro nemira in sovraštva. Ne samo tisti, ki so v resnici med seboj zajedajo in sovražijo, tudi tisti trpe — če ne pekla, pa vsaj vica — ki se sicer za prepir nič ne menijo. Kamor pogledaš, kamor se ozreš, že preži na tvojo besedo pogled sumničenja... Oh, oh!

Zakaj ni miru v mojem narodu? Zakaj ga ni med narodi? Zakaj ljudje nočejo biti srečni na zemlji? Naj bi narodi med seboj tekmovali v znanstvu in vedi, naj bi se skušali v leposlovju in pesmi, naj bi tekmovali tudi v športu; naj bi pa drug drugega ne tlačili, ne sovražili, ne zajedali. Zakaj ni pravega miru med nami, zakaj Čeh in Slovák nista brata ampak sovražnika, zakaj notranji boji med Poljaki in Ukrajinci, zakaj že toliko časa

moči španska tla krvava roka! Zakaj? Ali ni to nepotrebno sovraštvo med narodi kakor tista nesročna stinga, tam pred mestnimi vrati starodavnih Teb. Tista stinga, ki je vsakega umorila.

Potem pa vzemimo v pretres še svetovni mir. Oboroženi mir! Koliko milijonov popravi zmaj svetovnega oboroževanja! To je vse hujša pošast, kakor tista v naših starodavnih pravljicah in katero je ukrotil svojčas junak sv. Jurij. Preračunajte sami, koliko alromakov bi imelo lahko za denar oboroženega miru kruh in delo in stanovanje. Tako pa nima ne enega ne drugega! Pomislimo še, kaj bi bilo sedaj, če bi izbruhnila svetovna vojska kakor v letu Gospodovem 1914! Koliko nedolžnih žrtev! O, vi, ki vodite in vladate svet in narode in države, ali se zavedate svoje odgovornosti pred svetom, pred zgodovino in pred Bogom! Nik se ne zavedate ne enega ne drugega... Če bi se, bi s svetovno politiko zajadrali v druge vode.

Mir vam bodi!

Kdaj bomo razumeli teži in vrednosti tega kratega in malobesednega velikonočnega pozdrava!

Mir, mir, mir...

NEMCIJA

s Pospeševanje mladih družin in družin s številnimi otroci. Napovedana je odredba, po kateri dobijo mladi ljudje, ki se hočejo poročiti, poročno posojilo 1500 šilingov (1 šil je 8 din). Z otroci se posojilo postopoma zniža. Revnim družinam z več otroci se dovolijo podpore do zneska 500 šil, če so otroci stari pod 16 let. Družinam z več otroki in s letnim hodokom največ 12.000 šil. ter premeženjem ne nad 75.000 šil. se dovolijo mesečne podpore po 15 šil. za petega in vsakega na-

V eni roki je stiskala krepelo, z drugo je odpirala svojega moža, ki jo je hotel potegniti od plota.

»Ti?« se je zasmejal gospod Vace. »Ali si se mu pridružila tudi ti? Pazi, da ti ne postane v ribičevi hiši kdaj še bolj vroče nego pod lasno streho!«

Hilmtruda je prebledela in se opotekla, kakor bi jo bil udaril kdo s pestjo v obraz. »Požigalec, požigalec!« je zavreščala ko iz uma in hotela zagnati krepelo. Kričoč se ji je obesil Kaganhart za laket, toda iztrgala se mu je in se zavihnila čez ograjo; čofnila je po dolgem v mlako, se pobrala, »požigalec!« zasigala, in medtem ko je Kaganhart tarnajoč hitel proti ogradnim vratom, je z dvignjenim krepelom stekla za oskrbnikom. Med drevjem, blizu brvi čez Aho, ga je dohitela, zagrabila konja za rep in zamahnila. Gospod Vace je bil segel po kopje na sedlu in je prestregel udarec, ki je priletel zdaj z vso silo konju na hrbet. Žival je brenila, stokajoč se je Hilmtruda, zadeta na laket, opotekla, izpustila krepelo in se ko blazna pognala ob oskrbniku navzgor. Z eno roko se je oklenila njegove oborožene desnice, drugo pa ovila jezdecu okoli pasu. »Mojo hišo — požigalec — vrni mi mojo hišo!« Trgala je in vlekla, da je gospod Vace omahoval v sedlu. Hlapec sta mu priskočila na pomoč, od vrat sem so klicaje tekli ribičevi možje.

»Oprostita me te mačke!« je zavpil gospod Vace, ki je na splašenem konju komaj še lovil ravnovesje.

»Mojo hišo — mojo hišo —« je sigala Hilmtruda, in viseč na oskrbniku, da jo je vlekel konj za seboj, je potegnila Vacemanu bodež izza pasu. »Čakaj, požigalec — zdaj obračunava, zdaj mi poplačaš...« Tedaj je hropče jeknila in beseda se ji je utrgala; hlapec jo je bil sunil s svojim kopjem v hrbet; s svetlim nožem v dvignjeni roki se je krvava zgrudila na premo-

čena tla in konjska kopita so šla čez njo. Ko je prihitel Zigenot s svojimi ljudmi izmed drevja, je bil gospod Vace že izginil onkraj brva in njegova hlapec je zakrilo grmovje.

»Trudica, Trudica!« je javnil Kaganhart in iztegnil roke; tedaj je zapazil, da vre ženi, ležeči z obrazom na zemlji, iz hrbita kri. »Vaceman!« Med žumom dežja se je njegov predirni krik odbil od falckenštajnske stene. Za trenutek je stal s pepelnastim obrazom, od prepredenosti ko okamenel; potem je iztrgal Ajgelu sekiro iz rok in planil čez brv proti jezdnji poti. »Vaceman!« je zavpil in se srepo oziral na vse strani; toda zapuščen je ležal mokri gozd okoli njega in sivo je zastiral dež prazno pot. Kaganhart je sunkovito zahtel, da mu je streslo prsi in sekira mu je zdrsnila iz drhteče roke. Dva županova hlapec sta prihitela za njim; morala sta ga podpirati in voditi, zakaj kolena so se mu šibila in pri vsakem koraku je kazalo, da se bo zgrudil. Njegovo ihtenje se je spremenilo v glasen jok in tarnanje, ko je videl, da si je zadel Zigenot smrtnoranjeno ženo v naročje in jo odnesel proti ogradnim vratom. Hajlviča in planšarke so prihiteli in jadikovale, možje so kričali, kleli in žugali s pestmi proti Falckenštajnu. Le Zigenot je molčal. Pred ogradnimi vrati se je njegov korak opočasnil, oči so mu spolzele navzgor ob znamenju z belim prečnim brunom, s katerega je kapljala voda; težko sopeč je zmajal z glavo in je stopil s svojim krvavečim bremenom na dvorišče; oglarja je odpravil v hišo k materi Mathilti, umirajočo ženo pa odnesel v Vihotovo žumnato; tam jo je položil na seneno ležišče in ji izvil svetli nož iz krčevito sklenjenih prstov.

Za njim so pritisnili v izbi, ki se je že zavijala v mrak nastopajočega večera, moški in ženske, in Kaganhart se je lhteč zgrudil pred posteljo na kolena.

letnico rojstva velikega duhovnika in socialnega delavca P. Kolpinga. Znano je, da se je ves svetil vprašanju mladih obrtnikov in vajencev in danes stoji po vsem svetu 450 vajenških domov. Njegov grob je v Kölnu. Z zaupanjem romajo na ta grob tisti, ki se jim je Kolping popočno posvetil. V Rimu so že začeli s pripravami, da Kolpinga proglase blaženim. Na Dunaju je obletnico rojstva po radiu proslavil kardinal Ionitzer.

20. otrok. Preprosta Rimljanka, 42 let stara Helena La Vista, je te dni na rimski ženski kliniki povila svojega 20. otroka. Ko je Mussolini zvedel za to 20. rojstvo v sicer revni družini, je takoj poslal ženski 3000 lir, obenem pa je velel rimskemu guvernerju, naj brezposelnemu očetu preakrbi službo, vsej družini pa za zagotovi primerno stanovanje.

Jaslice iz leta 700. Na zadnje božične praznike so v Bariju v Italiji na novo postavili prenovljene in popravljene jaslice, ki so bile narejene že leta 700. Jaslice so postavljene v cerkvi, kjer so pokopane kosti sv. Miklav-

slednjega otroka. Osebam s plačo ali zaslužkom se dovoli 15 šil. mesečno za tretjega in četrttega in 80 šil. za petega in vsakega naslednjega otroka. Družinam z vsaj 4 otroci se dovoli posebna podpora za šolanje. Na razpologo je po poročilu drž. tajnika Reinhardta na Dunaju v te svrhe 780 milijonov šilingov. Odredba je stopila s 1. aprilom v veljavo.

s Drobiz iz Korotana. Slovence na Korotkem bo varovala velika Nemčija, ki živi v prijateljstvu s svojo sosedo Jugoslavijo. Zato so tudi koroški Slovenci navdušeno pozdravili Hitlerja v Celovcu. Tako piše osrednje glasilo narodnega socializma »Völkischer Beobachter«. — Koroški Slovenci piše: Počeni smo, da so krajevni mogočnejši ponekod mislili, da je sedaj prišel trenutek, ko vsem tem nismo pisali, ker smo uverjeni, da so to le krajevni in — tako se nadejamo — samo prehodni

Stališča države do manjšine pa ne bodo narekovali vaški velikoustneži, marveč državne koristi. Uprav zato velja Hitlerjev izrek o narodni ljubezni tudi nam: »Vsak, ki resnično ljubi svoj narod, bo zanj doprinesel tudi žrtve!« — V Smihelu so pokopali posest. Rožmana p. d. Pongraca iz Dolinčič, brata ljubljanskega škofa dr. Gregorija Rožmana. Pokojniku večni mir, gospodu knezoškofu globoko sožalje!

s Proglas Gradiščanskih Hrvatov. Zastopniki Hrvatskega kulturnega društva v Gradiščanski, ki je osrednja organizacija te narodne

Katoliški listi ste moji glasniki. Malo otrok nebeškega Očeta bi vedelo za moje želje, ako ne bi bilo tebe, katoliško časopisje. (Pij X.)

manjšine, so z zastopniki vseh drugih kulturnih društev v Avstriji na skupnem sestanku sklenili objaviti posebno izjavo. V tej izjavi se najprej poudarja, da je hrvatska narodna manjšina v Avstriji v pretoklosti najprisrčneje sodelovala z nemškimi narodom. Nemški narod se je sedaj zedinil z zgodovinskim delom vodje rajha in zveznega kanclerja Hitlerja. To zedinjenje bo z glasovanjem dne 10. aprila dobilo potrditev, ki se sama po sebi razume. Ta dan bo tudi hrvaška manjšina kot celota radostno dala svoj glas za to zedinjenje. Hrvatska manjšina obljublja, da bo v popolni zvestobi sodelovala pri veličini in zgraditvi Velike Nemčije. Pokrajinski voditelj Bürckel je odredil, naj se zastopnikom te manjšine sporoči, da v narodno socialistični Nemčiji velja načelo »zvestoba za zvestobo!« in da narodnosocialistična Nemčija postopa z manjšinami tako, kakor želi, da bi se z nemškimi manjšinami postopalo v drugih državah.

ČEŠKOSLOVAŠKA

s Češkoslovaški senat je na svoji zadnji seji zavzel stališče proti slovaškim samoupravnim zahtevam in jih po že precej zastarelem receptu označil za veleizdajalske. Pa pravijo, da je Češkoslovaška zelo demokratična država! Brez popolne enakopravnosti vseh državljanov v katerikoli državi, ne more biti govora o njeni resnično demokratični ureditvi.

s Zahteve čeških Nemcev. Pogajanja med sudetsko nemško stranko in vlado se nadaljujejo. Pogajanja se sudejo okoli teh vprašanj: 1. Vlada naj kmalu razpiše občinske volitve in jih naj izvede vsaj razdeljeno in zaporedoma v vseh okrožjih. O tem vprašanju bi bil sporazum prav lahek. 2. Češkoslovaška vlada naj dovoli zopet uvoz vseh časnikov, ki izha-

jajo v Nemčiji. V tem vprašanju si hoče vlada pridržati pravico presoje in izbire listov, ki bi naj bili dovoljeni v CSR. 3. Sudetska stranka je tudi načela vprašanje šolske samouprave. Tudi v tem vprašanju bo sporazum lahak, ker imajo Nemci v šolstvu že vse pravice. 4. Sudetska stranka zahteva pomilostitev za vse politične obsojence svoje stranke. Pomilostitev pa naj se raztegne tudi na tiste, ki so še v preiskovalnem zaporu. Tako bi bili vsi pomilosteni že pred začetkom občinskih volitev, kar pa se zdi vladi preveč kočljivo za ugled vlade. 5. Sudetska stranka zahteva upravno avtonomijo. Kjer žive Nemci, se naj upravna razdelitev v okrožja izvrši tako, da bodo Nemci v vsej CSR zbrani v lastna upravna okrožja. Ta okrožja bi bila nato zopet zbrana v pokrajinske zbornice, kjer bi bili zbrani tako rekoč Nemci čisto sami med seboj. Gre torej za neko narodnostno mejo med Čehi in Nemci v okviru republike. Vidi se, da bo izvedba tega načrta najbolj težavna — Gotovi češki prenapetosti napadajo te dni zlasti p. Hlinko, voditelja Slovakov, ki zahteva za svoj narod avtonomijo. Menimo, da bo morala dati tudi češkoslovaška republika vsem državljanom enake pra-

FRANCIJA

s Blum zopet v ostavki. Pri glasovanju za izredna finančna pooblastila Blumovi vladi, ki je zahtevala 36 milijard frankov novih kreditov, je v poslanski zbornici glasovalo za vlado 311 poslancev, 249 proti njej, 42 pa se jih je vzdržalo. Senat pa je Blumov predlog odklonil z 223 proti 49 glasovom. Blum je podal ostavko vlade. Novo vlado, ko to pišemo, je sestavil Daladier. Pravijo, da bo Daladierova vlada le prehodnega značaja, od zbornice pa bo zahtevala ista izredna finančna poobla-

za Mirskega. Časnikarsko društvo province Bari je s pomočjo oblasti precej živčevalo, da so statodavne jasilice iz leta 700, ki so bile že dolgo pozabljene, spravili na dan ter jih popravili. Prenovljene starodavne jasilice je blagoslovil sam nadškof Marcel Mimmi ob veliki udeležbi občinstva. Jasilice so veliko delo zgodnje krščanske umetnosti. Podoba in hlevček, vse je narajeno v naravni velikosti.

Zadrega. Profesor: »Potokar, kdo pa je bila ona dama, s katero ste se sinoči sprehajali po parku?« — Djak: »To — to je bila moja sestra!« — Profesor: »Tako! Vedno sem mislil, da vi nimate sestrel.« — Djak: »Saj, kaj — je nimam še dolgo!«

Otroška pamet. »Očka, zakaj so pa na eni strani zeleniškega tira napeljavne žice?« — »To je brzovozna napeljava, sinko.« — »Aha, na drugi strani je pa brezžični brzovoz, ne?«

Najvažnejše. Gospa (daruje beračici svojo staro obleko): »Malo je že zakrpana...« — Beračica: »Nič ne de, da je le moderna!«

»Povej, gospod,« je zašepetal Viho, »ali ji moremo kaj pomagati?«

»Tu ni nobene pomoči več,« je odvrnil Zigenot z negotovim glasom, kopje jo je zadelo noter v drob. »Stopil je k ležišču, da bi potolažil ihteko moža. Kaganhart ga je sunil od sebe. »Ti! Ti si vsega kriv! Če bi naju ne bil zvelkel v tvojo krvavo hišo, bi ona še zdaj živela! Ti! Ti si vsega kriv...«

»Nehaj, Kaganhart,« mu je segel Viho jezno v besedo, »to je kaj slaba zahvala...«

Zigenot ga je potisnil stran. »Pusti ga, naj me obtožuje, saj ima prav. Jaz sem poklical njegovo ženo pod svojo streho in varstvo. Poglej...« pokazal je na Hilmtrudo, »toliko je vredno moje varstvo! Glas se mu je izprevrgel in oči so se mu orosile. »Zato nočem nobene več siliti, naj ostane pri meni — vsak naj gre, kamor ga je volja. Jaz sam ostanem zvest, nihče pa ni zavezan meni!« Bežno se je še enkrat ozrl na umirajočo ženo in zapustil izbo.

Zunaj je obstal v lijočem dežju in mrzli veter mu je zanašal mokre kosme las na bledi obraz. Njegove oči so iskale Falkenštajn in Vacejevo hišo. »Reka, Reka,« mu je vpilo v duši, »v tisti uri ko sem te pritiskal na srce, se je začela moja nesreča! Kakor listje z bolnega drevesa se mi je osula moč. Ako ne bi moral neprestano misliti nate, bi tvoj brat Henink ne imel časa, da bi pošiljal hlapca moji sestri na pot, tvoj oče Vace ne bi bil doživel ure, ko mora ta uboga ženska izkrvaveti. Toda vedel sem: nobene vesele ure ne bom imel več v življenju, ker sem se izneveril svoji lastni krvi!« Potegnil si je z rokavom čez čelo in stopil v hišo. V vežni izbi je sedel oglar na robu ognjišča pri nogah matere Mathilte. Z okamenelim obrazom je sedela v naslonjaču

in je dvignila samo oči, ko se je prikazal Zigenot med vrati. Stopil je k materi in ji položil roko na ramo.

»Kako je?« je vprašal Ajgel.

»Slabo.«

»Ali ni nobene pomoči?« Zigenot je odkimal. Tedaj se je mati predirno zasmejala, in ozrl se k sinu, je iztegnila tresočo se roko in pokazala skozi okno na križ. Zigenot se je obrnil stran in si z roko zakril oči.

»Ribič!« Oglar je s polenom v roki šinil kvišku. »Ti, edini mož v Gadenu, samo ti ne omaguj! Zaupaj vase! In povej, kaj naj zdaj storimo?«

»Vprašaj druge — ne gre samo zame.«

Jezni oglarjev smeh se je odbil od sten. »Če bi šlo po moji volji, jaz bi že vedel, kaj naj storim! Pomočil bi roke v Hilmtrudino kri in bi se napotil po Gadenu — in siehernemu bi pomolil krvave prste pod nos in zavpil: zdaj duhaj, kmet, po krvi diši juha, ki ste jo bili zvarili na Mrtolovecu!« Zagnal je poleno na ogenj in odšel iz izbe. Ko je stopil v Vihovo čumnato, je videl, da se stiskajo ljudje okoli postelje, in čul Kaganharta, ki je zaihtel: »Poglejte, odprla je oči!«

»Privzdigni ji vendar glavo,« je rekla Hajviga, »ali ne vidiš, da bi rada vstala.«

»Da, Trudica, da, potrpi, pomagal ti bom!« Kaganhart je podzadel roko pod težko glavo svoje žene.

Vzdihujoč se je Hilmtruda vzpela in si šla s prsti čez obraz, kakor da ji silijo lasje na oči; kalno je gledala in kazalo je, da razpoznavna le počasi ljudi okoli postelje, končno tudi svojega moža. Nekaj trenutkov je upirala vanj oči, potem so se šepetajoč zganile njene blede ustnice: »Hartil? Ali sem samo jaz! Ali je zadet tudi on?«

stila, kakor jih je zahtevala Blumova vlada. Ni dvoma, da bo senat Daladierovi vladi izredna finančna pooblastila odobril. Na podlagi teh načrtov bodo baje skušali francoske državne finance urediti v roku treh mesecev, pozneje pa bi nova bolj stalna vlada narodne zveze izvedla popolno preureditev financ na širokih temeljih. V Franciji ne bo reda, dokler ne najdejo moža, ki bo z neizprosno doslednostjo pritisnil komunizem ob tla.

ITALIJA

• To in ono iz Juljske krajine. V Bovcu so pokopali posestnika in mesarja Andreja Štergulca. — V Gorici je legel v grob 52 letni Viktor Poljšak iz Šmarja na Vipavskem. — S tretjeja nadstropja je padla v Trstu na tla 29 letna Bruna Bruno in ostala pač čudežno — nepoškodovana. Dobila je le par brezpomembnih prask. — V Oslavju pri Gorici je umrl zavezni slovenski fant Oton Miklus. — V Brezmem so pokopali asistenta otroške bolnišnice v Pragi dr. Janka Kaca.

Zgled junaške matere je italijanska učiteljica Lina Bonzini iz Meiza, ki je pred porodom morala izbirati ali umre ona ali otrok, pa se je rajši dala operirati in pri tem izgubila življenje, otrok pa je ostal živ.

DROBNE NOVICE

Na vzhodnem bojišču so dosegli Kitajci nekatere večje uspehe.

V Španiji nacionalisti še niso prišli do morja; večji boji so tam okrog francoske meje.

130 konj je zgorelo v neki konjarni blizu ameriškega New Yorka.

Italija je v svetovnem letalstvu prišla s sedmega mesta na tretje.

Pri občinskih volitvah v južnoameriški republiki Čile so povsod zmagali desničarji.

Krščanska mati bo ozdravila družbo

Materinski dan je priredilo oni ponedeljek Krščansko žensko društvo v Ljubljani. Otroci so na čast mamicam igrali tridejanko in deklamirali in peli, da si jih bil resnično vesel. Slavnostni govor je imel urednik dr. Tine Debeljak, ki je najprej poudaril povezanost materinstva s praznikom Marijinega Oznanjenja in katoliško pojmovanje materinstva, ki ga je tako lepo ponazoril umetnik Sternen na stropu frančiškanske cerkve v Ljubljani. Nato pa je prešel na praznik mater, ki ni samo praznik mater, temveč vse družine, ki ji je mati srce in duša. Spoznal se je umrlih mater in potem pokazal tudi težave modernih družin, ki nimajo skupnega ognjišča; nato pa je poudaril pomen zdrave družine za narod in za družbo sploh. Razderite družine — in skalili ste čisti izvir življenja in zrahljali živo moč naroda! Poveljeval je skrito delo naših mater, ki so pravi »neznanji junaki« naših dni, ki ne žanjejo javnega priznanja, toda ko omahne mati v grob, se pokaže nenadomestljiva praznina. Še posebej in s poudarkom pa se je dotaknil današnjega pomena duhovne povezanosti in vzgoje v družini, ko so jo laste v komunizmu kakor tudi v fašizmu drugi činitelji, ki tako trgajo otroka iz materinih rok, da ga oblikujejo po svoje. Toda samo mati ga more oblikovati po človeški in božji podobi, zato bo tudi mati rešila novo družino in ozdravila čas.

Hudo je zbolel Slovencem z euharističnega kongresa v Ljubljani znani poljski kardinal Hlond.

30 novih divizij bo morala Japonska poslati na Kitajsko, če bo hotela uspešno nadaljevati vojno.

Vsa mesta, ki jih je imel v stranki, je odločil švicarski komunistični voditelj Walter. Noče sodelovati pri gibanju, ki dobiva navodila iz tujine.

Dobri odnošaji vladajo med Češkoslovaško in Vatikanom, pišejo francoski listi.

Turčija je uradno priznala italijansko cesarstvo in zasedbo Abesinije.

100 hiš je zgorelo v romunski vasi Valeni.

Nad 80 milijard frankov kapitala je pobegnilo iz Francije za »slavnega« vladanja »ljudske fronte«.

Največ od vseh držav je izvozila lani vina Italija, za njo Francija.

Poljska ima prav tako pravico do kolonij kakor druge velike države, piše poljsko časopisje.

24 ur je padal te dni sneg v ameriškem Njujorku; veliko škode na razcelemem dreviu.

V Parizu so bile velike demonstracije proti senatu, ki se ne pokorava levičarjem.

Do tal je pogorela velika francoska steklarna v Bordeauxu.

Nad 300.000 japonskih vojakov je padlo na kitajskih bojiščih od začetka vojne do poslednjih dni.

Zadnje volitve v egiptski parlament so dale sedenji vladi le šibko večino (135:129).

Ker se pogrezajo tla, so morali zapreti cerkev božjega groba v Jeruzalemu.

Da brani svojo stoletno neodvisnost, je tudi Svica povečala vojsko in utrdila severno mejo.

Na slepiču so srečno operirali abesinskega podkralja vojvoda Aosta.

Daladier je sestavil novo francosko vlad brez »ljudske fronte«.

Nad 99 odstotkov avstrijskih volilcev je 10. aprila 1938 glasovalo za združitev Avstrije z Nemčijo.

Dr. Fr. Frdan:

Spomini na Ameriko

Ves domač, ves krcrajzen, ves čisto slovenski! Če se mu je tu pa tam zataknila slovenska beseda, bi mu še to izginilo, ko bi bil prišel službovat na slovensko farno. In to bi se bilo v najkrajšem času zgodilo, da ga ni Bog poklical k sebi.

Slovenski narod je z njimi veliko izgubil. Ravno se je nabralo slovenskih duhovnikov nekako tolikšno število, ki bi približno zadostovalo za slovenski živelj v tej škofiji. Še kakih par bi jih potrebovali in tudi teh par bi v nekaj letih dobili iz tukajšnjega semenišča. In dokler bi še živel slovenski jezik v Ameriki, bi še imel zaslonbo v slovenskih duhovnikih. In prav gotovo bi se najdelj ohranil v naših slovenskih cerkvah!

Kako naše verno ljudstvo tudi v Ameriki spoštuje in ceni svoje vrle dušne pastirje, izpričujeja spominski plošči, ki so ju dne 7. novembra hvaležni Collinwoodčani postavili gg. Virantu in Kužniku. Gospa Marija Murnik mi v pismu z dne 9. novembra 1937 poroča: »V nedeljo, dne 7. novembra smo ob veliki udeležbi faranov odkrili spominski plošči našima nepozabnima dušnima pastirjema, našemu Virantu in ljubljensmu Kužniku. Bog jima podeli večni mir! Kako sta bila dobra in vnet za naš dušni in telesni blagor, se dobro zavedamo šele sedaj, ko ju ni več med nami. Oba sta bila izredno blagi duši. Ne morete si misliti, koliko se je za oba prejkalo in premolilo! Ne pozabite ju tudi Vi v svojih molitvah!«

7. Po Clevelandu.

Mesto Cleveland je ponos države Ohio in vsakega Amerikana, vsaj po imenu pa je znano tudi slehernemu Slovcu. Tam, kjer je bila pred poldrugim stoletjem še neznan pristava

skromnega farmarja Clevelanda, obdana od pragozdov in divjih indijskih rodov, uspeva danes moderno industrijsko mesto, ki šteje z okolico vred na en milijon prebivalcev. K hitremu razvoju mesta sta pripomogla zlasti dva momenta: izredno ugodna lega ob jezeru in bogata premogovna in oljna polja v okolici. Jezero Erie, ob katerem se v dolžini 70 do 80 km razprostira Cleveland, ima po reki Sv. Lovreuca zvezo z Atlantskim oceanom. Zato prihajajo manjši morskari naravnost v Cleveland. Od severa, posebno od Dulutha, kjer so v tovarnah in rudnikih zaposleni največini Slovenci, pa svažajo na ladjah železno rudo. Pravijo, da je Cleveland največje trgovišče za železno rudo na svetu, glede železne in jeklene industrije pa prvo mesto v Ameriki. Skoraj nikjer na svetu se ne prodaja in ne razpošlje toliko rib iz rek, potokov in jezer kot iz Clevelanda.

O velikosti mesta naj govore samo nekatere številke. Cest je 1105, od teh 940 tlakovanih, večinoma asfaltiranih. Cerkva je 425, od teh 75 rimsko-katoliških, 11 grško-katoliških, 5 pravoslavnih, 39 judovskih sinagog, druge pa so porazdeljene med poedine protestantske ločine. Vseučilišča so tri, eno izmed njih je katoliško, vodijo ga jezuiti, ki imajo menda največ slušateljev. Izredno lepa je vseučiliška cerkev. — V Ameriki ima namreč vsako vseučilišče tudi svojo lastno cerkev ali vsaj kapelo. Višjih in nižjih šol je 290, med temi je 34 višjih katoliških in nad 70 katoliških farnih.

V to ogromno in tako hitro razvijajočo se okrožje so jeli prihajati tudi Slovenci pred dobrih 50 leti. Kot prvega slovenskega naselnika imenujejo letopisi Janeza Pirnaga, doma iz vasi Andol pri Sv. Gregorju na Dolenjskem. Za njim so prihajali drugi, slovenska naselbina je rasla in prekosila kmalu vse druge slovenske naselbine v Ameriki. Danes je vseh Slovcov v Clevelandu in bližnji okolici okrog 40.000.

Kakor hitro so se naši rojaki stalno naselili, so se organizirali v društvih in začeli misliti na lastne slovenske župnije. To plemenito prizadevanje je podpiral tudi takratni clevelandski škof Gilmour. Ko je leta 1890 češki župnik Furdek, ki je mimogrede pastiroval tudi med clevelandskimi Slovenci, odhajal v Evropo na dopust, mu je dal škof Gilmour večjo vsoto denarja z navočilom, da naj pripelje s seboj slovenskih bogoslovcev ali študentov. Med prvimi, ki so se odzvali škofovemu klicu, je bil takratni Alojžnik Hribar, sedaj župnik in monsignore pri Mariji Vnebozveti v clevelandskem predmestju Collinwoodu. Njemu so kmalu sledili drugi in danes je že lepo število slovenskih duhovnikov, tudi domačinov v Clevelandu.

V Clevelandu so štiri izrazite slovenske fаре. Prva in glavna je župnija Sv. Vida ob cesti St. Clair, blizu jezera Erie. Ustanovljena leta 1893, je dobila leta 1932, novo zidano cerkev, ki je pravi kras slovenske naselbine in ki hkrati tudi glasno govori o velikem in požrtvovalnem delu g. župnika, monsignora Ponikvarja in njegovih vrlih župljanov. Celotni stroški znašajo 300.000 dolarjev. Druga slovenska župnija, Marija Vnebozveti, je vzhodno od Sv. Vida v pravkar imenovanem Collinwoodu. Temelj so ji položili leta 1906, povečali so jo 1928, poslikali pa pretleko poletje. Ob priliki mojega ondotežnega bivanja je bil še oder v cerkvi. Vodi jo monsignore Hribar, doma iz Tubinjske doline nad Kamnikom. Na jugu Clevelanda je Neewburg, tretja slovenska fara, o kateri smo že v prejšnjem poglavju slišali. Četrta slovenska fara je v vzhodnem predmestju, Euclid imenovanem. Ta je najmlajša, ima komaj 12 l. V njej pastiruje g. župnik Bombač. Prav na zapadni strani mesta je slovenska naselbina West Park. Vendar pa tamčinji Slovenci še nimajo slovenske župnije, ampak angleško. Tudi na jugovzhodu, v tako zvanem Maple Heights, je lepo število Slovcov.

PODOMOVINI

Velikonočne misli

(Polica pri Višnji gori.)

Uredništvo »Domoljuba« je prejelo daljše velikonočno razmišljanje, ki ga je napisala preprosta roka pod naslovom »Vstajenje«. Naj navedemo samo nekaj značilnih stavkov:

Vstajenje je utrdilo ljudi, da trpe za Križanega. Dalo jim je moč, da niso omahovali in omahnili, ampak polni življenja in neugasljivega ognja zrlji v bližnje in daljne dneve skozi noč v — Luč. Človeka objamejo nekajkrat ure in noči Olske gore, pa kdo bi bil takrat bilka in ne hrast, nočan, neupogljiv, z očmi navzgor...

Delajmo na tem, da z ljubeznijo zberemo skupaj vse, ki so se morda v času preizkušnje oddaljili od nas. Ko se na veliko soboto oglase zvonovi in zagori po naših slovenskih hišah blagoslovljeni ogenj, ko začnejo velikonočna aelulja, zapalajo bandera in se za njimi razvijejo, pokažijo, tedaj se čutimo vsi eno.

V borbi med življenjem in smrtjo zmaga življenje. Zmagoslavna evetna nedelja, pasijon z velikim petkom in velika noč so veličastno slike borbe med silami življenja in smrti, ki retresajo venomer tudi človeško družbo.

In množice? Cvetna nedelja in njej sledi veliki petek sta sijajna dokaza, da ob uri preizkušnje odpadajo tudi najzvestejši. Križana Pravica je vstala iz groba in zmagala, čeprav je bil grob močno zaprt in zapečaten. In vendar, ali niso tudi danes še vedno milijoni pripravljeni, da gredo po veličastnem evetnedeljskem pohodu — na Golgota zasramovat in ubijati...

Kristus je resnično vstal. Ta več kot devetnajstletni klic nam daje pogum in vzpodbudo za delo, ki vodi brezpogojno k zmagi in slavi.

Slovenski fantje voščijo

Do sklepa lista so nam poslali naši fantje, ki služijo pri vojaki in drugod, velikonočne pozdrave iz sledečih krajev: iz Nikšiča v zetski banovini, od pešpolka v Kragujevcu, od kraljeve garde v Belgradu, od bataljona planinskega pešpolka v Gerovem, od bata-

ljona pešpolka v Dubrovniku in orožniške čete v Stipu, od orožnikov v Dušanovem-Prizrenu in pa Slovenci iz ameriškega Clevelanda.

V izmenju najmanj 100.000 naročnikov in žiteljev »Domoljuba« se vrlim slovenskim fantom za lepe čestitke iskreno zahvaljujemo z željo, da bi zvesto služili svojemu kralju in svoji državi, obenem pa nikdar ne pozabili, da so sinovi slovenskih mater, ki molijo za svoje sinove, da bi se, ko pride čas, polni slovenskega duha in slovenskega srca vrnili zdravi in preizkušeni v našo drago Slovevijo. Naj nam dragi slovenski fantje ne zamerijo, ker nismo natisnili imen, saj smo prepričani da domači za vsakega posameznika vedo, kje biva. Tudi poštna slovenska dekleta pravih slovenskih fantov nikdar ne pozabijo.

Ne v Belgijo!

Izseljenski zastopnik naše države v Belgiji je obvestil ministristvo za socialno politiko in narodno zdravje, da se je zaposlitev delavcev v Belgiji zelo poslabšala. Zaradi zastoja v ožjemu premoaga so premogovniki za dogleden čas uknili sprejemanje delavcev v delo. Stevilo brezposelnih delavcev se je znatno povečalo. Zaradi teh razmer pa seveda najbolj trpe naši delavci. Tako so nekateri že po dva do tri mesece brezposelni, drugi pa delajo samo po dva, največ tri ali štiri dni na teden. Največja brezposelnost je v kovinski industriji.

Zaradi teh razmer tudi podjetja, katera so pred nekaj meseci z našimi delavci v Jugoslaviji naredila pogodbe, da jih sprejmejo v delo, tega niso mogla izvršiti. Opozorite na to delavce, naj sedaj ne hodijo v Belgijo, ker so razmere za zaposlitev skrajno neugodne. Vsi tisti, ki so se prijavili za Belgijo in so tudi že sklenili potrebne pogodbe, se s tem obveščajo, da novega delavstva ne bodo mogli zaposliti v Belgiji, dokler se razmere, posebno v premogovni industriji ne izboljšajo.

V vsako hišo »Domoljuba«!

Slovenci so zastopani v vseh poklicih od navadnega delavca do bankirja. Premnogi mlajši imajo tudi akademsko izobrazbo. Ta daje kaj lepo spricevalo tudi slovenskim staršem, ki tudi v tujini ne zanemarjajo duševnega napredka svojih otrok. Slovenci so organizirani gospodarsko, strokovno, politično in kulturno. Politično pripadajo raznim strankam. Prosvetno življenje goje izobraževalna, pevška in dramatična društva. Gledališke predstave, svečane prireditve in zborovanja večjega obsega so vrše v narodnih domovih, ki jih imajo clevelandski Slovenci sedem. Kot najodličnejši so znani trije: Slovenski narodni dom v Collinwoodu, pri St. Lovrencu v Newburgu in ua St. Clairu pri St. Vidu. Zadnji prekaša po svoji zunanji in notranji opremi vse druge. Stroški zanj so znašali nad 300.000 dolarjev. Za manj slovesne prilike služijo dvorane, med katerimi so posebno na glasu Birkova, Grdinova in Knavsova. Dramske prireditve izredno poživljajo narodno zavest in krepe kulturne stike s starim krajem. Ker prihajajo na oder po večini samo starokrajnska dela. V zadnjih letih se je med tamšnjo mladino ustanovil Mali teater, ki uprizarja gledališke igre v angleškem, poskusno tudi v slovenskem jeziku. Igrajo pa večinoma iz slovenskine v angleščino prevedene igre. Starejši slovenski pionirji pravijo, da slovenske drame v Clevelandu še ne bo tako hitro konec.

Večje dopoldne se odpeljemo na novo zgrajeni centralni nebotičnik, ki prav nič ne zaustaja za newyorskimi sodrugi. Skoraj v trenutku se z brzovozno vzpenjačo dvignemo do pet in štiridesetega nadstropja. V tej višini je prostorna razgledna dvorana z visoko kufjo in prodajalno razglednic in najrazličnejših spominkov na Ameriko in na Cleveland. Ko sem prvokrat pogledal skozi okno, sem za hip zamele. Pod menoj je ležala mestna panorama, ki ji ni primere. Kako pomanjkljivi so naši pojmi in naše predstave o ogromni razsežnosti ame-

riških vlemest! Kakor neizmerno morje se izgublja Cleveland v nedogledni daljavi.

Svet je nalahko valovit in deloma proti jezeru padajoč. Iz središča teko, kakor polmeri v krogu, glavne prometne ceste, tako zvane avenue (Ave), nanje pa se poprečno stekajo ožje in krajše. Street (Str.) imenovane. V pristanišču ob jezeru je prepolno tovarnih ladij. Dvigala prenašajo kar cele vagonne in jih stregajo v nenasitni parnikov trup. Na visokih, kratkih in ostrih valovih se v daljavi zibljejo brze jahte, lahkokrilne jadrnice in lupinatisti ribiški čolni. Jezero Erie je skoraj vedno jezno in razburkano Valovi so razmeroma visoki in sloki, vsak njihov greben je bolj zbičan, vse polno rogov in rozičkov ima. Zato jezero ne pozna šale. V dneh mojega bivanja v Clevelandu je pogoltnilo kar tri Slovence, očeta in sina ter kužnikovega gospoda.

Tudi v mestu pod nami neprestano valovaje! Dvonedstropni dvigljivi most nad rujavo blatno reko se odpira, dviga in zopet pada in zapira. Iz tovarniških dimnikov se vali črn dim, sirene se oglašajo v najrazličnejših tonih, delavci prihajajo in odhajajo. Nepregledne vrste avtomobilov se vidijo kakor mravljinici, ki nite v sproesiji na božjo pote in pod zemljo? Prav tako behanje! G pogrebnik Ferfolja naju je par dni zatem povabil na veliko clevelandsko razstavo, ki je skoraj vsa skrita v velikanskih podzemeljskih dvoranah. V zraku pa kroži nad mestom dan na dan srebrno barvan Zeppelin, ki se vidi v nočni temini kakor zvezda premičnica. Tako neprestano pužira vlemestno življenje v zraku, na zemlji in pod zemljo.

»Zdaj pa pojdimo,« je začel najin neprekosljivi Mentor g. kanonik Oman, »nekaj nadstropij nižje. Pokazati vam hočem vneto vletrgovino, kakršne v Jugoslaviji ne poznate.«

Obstali smo v velikanskih prostorih. Vse je mrgolelo in šumelo, kakor na veselejmu. Ljud-

Trebnje. V osrčju trebanjske fare se je ustanovilo tajno društvo postopatev. Klub šteje nekaj članov, enega častnega in enega podpornega. Po njihovih pravilih je vsakemu članu prepovedano delati, ako nastavljeni kontrolor zanači koga izmed družbe pri poslu, ga kaznuje z globo 1 din, če se pa obratno zgodi, torej da kontrolorja izsledijo pri delu, mu nalože kazen 3 din. Donar gre pa v skupno blagajno, katerega potem zapijejo. Koliko jim to koristi, je vprašanje. — Naša železniška postaja dobi v kratkem novega načelnika: Hermana Lenazija iz Novega mesta. Bivši načelnik Jelenc je premeščen; mož je bil delaven in priljubljen. Upajmo, da bo g. Lenasi našel pri nas svoje mesto.

Prosv. društvo na Rakitni priredi na velikonočni ponedeljek ob 3 popoldne narodno igro »Crna žena«. Pridite!

Svibuo. V sredo, dne 6. aprila smo spremili na tukajšnje pokopališče k večnemu počitku Miho Zajca. Po 16 mesečni težki in mučni bolezni, večkrat previden s sv. zakramenti, ga je Bog poklepal po večno piščilo. Bil je dober gospodar in oče, rad je prebiral slovenske katoliške časopise in knjige. Bil je naročnik »Domoljuba«, »Božoljuba« in Mohorjevih knjig preko 30 let. Naj mu bo lahka zemlja domača!

Študenec pri Sevnici. Ono nedeljo smo prislavili materinski dan Dekliški krožek je v ta namen pod vodstvom gđ. učiteljice Slaparjeve priredil lepo igro z deklamacijo in petjem. Le s korajžo naprej!

Martinji vrh. Petletni Stanislav Poljak, doma iz Martinjeve vrha, še ne hodi v šolo, pa vendar že čisto gladko čita. Posebno rad čita pesnice. Škoda, da je revnih staršev sin.

Raka pri Krškem. Mrtvaški zvon je zopet pel pogrebno pesem Francu Aljažu iz Dol. vasi in Alojziju Vagner, rojeni Ceruči, bivajoči na Češkem, ki se je mnogokrat pečala z izvozom sadja iz naših krajev. — V zadnjem »Domoljubu« je pisec v članku »Odiranje naših vinaradnikov« pokazal na eno naših najbolj perečih ran. Dač Bog, da bi pri merodajnih krogih našel ugoden odmev!

Z Gorenjskega. Nekje na Gorenjskem se je zgodil strašen in nadvse pretresljiv dogodek. Neki fant je ljubil deklo, pa se je zaklel: »Če te ne bom vzel za ženo, naj me hudič vzame.« Čez nekaj časa so je poročil z drugo. Prišel je čas, da je njegova žena porodila Kakšno raz-

je beli, rjavi, rmeni, črni. Luči rdeče, zelene, modro višnjeve. Še stopnice so žive, kakor gibčna kača se kar naprej premikajo navzgor in navzdol. Stotine uslužbencev je na uslugo: eni nadzorujejo, drugi razpakujejo, tretji pa prodajajo. Tu dobiš vse, kar proizvajata ameriška industrija od preproste šivanke in nezatnega gumba do najpopolnejšega stroja in najmodernejše stanovanjske hiše.

Ob treh popoldne je zapel telefon. Gospod Anton Grdina se je nazaunil že teden dni sva bila dogovorjena, da me popelje na pristavo g. Jerneja Knavsca, ožjega ribniškega rojaka.

G. A. Grdina je pravi Slovenec, v katerem ni zvijače. Kljub svojim šestim križem je še vedno mladostno svež v hoji, delu in teženju. Neupogljiv kot slavonski hrast, trd kot kraška skala, mehak kot slovenska lipa, dober kot dalmatinski med. Delo za Boga in za lepoto slovenske domovine je njegova zemaska sreča in njegovo življenjsko gibalno. Danes je še prav tak, kakor je bil pred 12 leti, ko sva se prvokrat sešla, vzljubila in postala neločljiva prijatelja. Vzemi v roke njegove spise, iz vsakega diha ves Grdina: njegova razgibana duševnost, vedno polna ljubezni do rojakov, do rodne jezika, do rodne zemlje ter njegova dobrota in ljubeznivost.

»All right!« in avto je zdrčel.

Vozila zva po cesti St. Clair, ki je nekako srce clevelandске slovenske naselbine. Tu je tekla zibelka slovenskim naseljencem, ko so se jeli stalno naseljevati v Clevelandu. Če pride Slovenec iz tuje naselbine na St. Clair vzhodno od Pet in pedesete ulice se mu zdi, da je doma v starem kraju. Od vseh strani mu udarja na uho slovenska govornica, na trgovinah pa čita poleg angleških tudi slovenske napis: Gornik, Grdina, Knavs, Oblak, Šušnik, Sacoša i dr

(Nadaljevanje sledi.)

Delavcev na kmetijah bo zmanjkalo

V »Slovenskem domu« čitamo:

Pred nekaj tedni smo pisali v »Slovenskem domu« o ponovnem izseljevanju številnih sezonskih delavcev iz Slovenske Krajine, Apačke kotline in Slovenskih goric. Danes pa podajamo podrobnejši pogled v te pokrajine v sedanjem času, ko so delavci že odšli.

Domovi so sedaj postali žalostna pozorišča zapuščenosti. Kmečka mladina je po večini odšla. Pridne roke bodo služile tujcu v njegovo gospodarsko korist. Pri prvem pomladanskem delu na polju, v gozdu in v vinogradu se je občutilo na kmetijah znatno pomanjkanje potrebnih delavskih moči. Vse kaže, da ne bo zlahka mogoče nadomestiti tisočeri delavcev, ki so zapustili domačo grudo. Pred oči nam stopa vprašanje naših kmetij, ki so ponekod postale skoraj zapuščene. Po mnogih vaseh Slovenske Krajine je odšla ena tretjina dela sposobnih ljudi, in to po večini mladina od 16. do 17. leta starosti. Tako lahko večemo, da so odšli skoraj vsi boljši nedorasli otroci. Vse to nam obeta neveselo bodočnost za naše kmečke domove. Izkušnje preteklih let potrjujejo, da postaja izseljevanje za naše domačije važno vprašanje.

Pojavu močnega izseljevanja je treba posvetiti več pozornosti. Kmečki stan, ki ima svojo stanovsko organizacijo, bi se naj strnil na organizatoričnem področju in se postavil na stališče, kako obdržati kmečko mladino

doma na kmetijah. Poiskati je treba sredstvo, s katerim se bodo dali bolj čvrsto privezati na dom tisti, ki jih rodna gruda potrebuje. Mladini je treba dati nekaj več prilike za razmah in priložnosti, da se izuri v samostojnem delu. Kmečke fante in dekleta moramo vztrajno navajati k veselju do strokovne izobrazbe. Naša zemlja je dovolj bogata, samo izrabiti jo je treba. Ako bi na pošten in pravičen način složno rastle ta samozavest na kmetijah, bi mladina mnogo rajši ostala doma in ohranila ljubezen do domače grude. Ako pa kmetje, očetje in matere ne bodo svojim sinovom in hčeram dopustili v domačem krogu nobene gospodarske svobode in dokler bodo zatirali veselje do samoizobraževanja, mladine ne bo mogoče obdržati doma ves čas, dokler ji bo odprta pot v tujino. Državna oblast pa bi naj ukrenila potrebno in zastavila pot izseljevanja oni kmečki mladini, ki ji iz socialnega ozira ni treba iskati zasluga v tujini. Tiste pa, ki so zasluga res potrebni, naj bi zaposlila država na svojih veleposestvih v Belju in jih bolje plačala kot doslej.

To je nekaj predlogov, kako naj se zmanjša naval izseljevanja, ki zajema naš mladi rod. Tujina pije našo kri, mladina služi tujcu. Doma pa naporno obdelujejo zemljo stari onemogli starši v upanju, da ohranijo lasten dom svojim sinovom in hčeram, ki mnogokrat ne uvidijo in ne spoznajo tega gorja v našo največjo gospodarsko in narodno škodo.

očaranje! Otrok ni bil ustvarjen po človeški podobi in je imel na glavi rogove. K sreči je takoj po rojstvu umrl.

Poljane. Umril je najstarejši naš faran Pavel Krek, p. d. Šurkov oča z Gor. Brda, ki je preteklo zimo dopolnil 94 let. Še pred par tedni, ko ga je obiskal vaš dopisnik, je bil Šurkov oče izredno živahen, dobre volje in popolnoma zdrav, kar je bilo natančneje opisano obenem z njegovim življenjepisom v »Slov. domcu«. Par dni nato, ko je izšel ta opis, pa je kar na naglo izdihnil. Naj v miru počival!

Leskovec pri Krškem. V četrtek, 7. aprila je Babič Marija iz Velike vasi, nič hudega služeča šla pred drugimi iz gozda, kjer so listje grabili, da jim pripravi kosilo. Prišedši domov, ji postane slabo, leže in umrje. — Dne 5. aprila je bil precej hud mrz, ki je napravil škodo na oreh, na drugem drevju se še ne pozna.

Podzemelj. V nedeljo, 3. t. m. je povzročil gozdni požar ob železniški progi Dolenci Geršiči veliko škodo; hudo so prizadeti posestniki, ki imajo tam parcele. — Dne 10. aprila so priredili otroci Gribelske šole v naši dvorani materinski dan z bogatim spredom. — Pet fantov je šlo k vojakom. Priredili smo jim poslovilni večer.

Nova štifla pri Gorajem gradu. Mnogo strahu je povzročil ogenj po vsej fari 8. aprila po deveti dopoldne. Vžgala se je hiša v Hrvatlji. Škoda je veliko, ker je zgorela obleka in pohištvo. Ker je stala hiša na koncu vasi, ter okoli veliko vaščanskih posolij s slamo krito, je bilo zelo nevarno. Na pomoč so prišle požarne brambe.

Kostanjevica. Vsi, ki smo izven mesta Kostanjevice, smo se razveselili novega pianonoše, ki nam dostavlja pošto vsak drugi dan. Tisti pa, ki tudi to poč. nerjajo, povemo, da ni običajni proračun zato niti 1 dinar večji kot druga leta. V najkrajšem času pa prevzame potrebno vsoto država.

Stara Loka. Nadvse živahno je v tej sezoni delovala staroška prosveta. Predstave so zares izbrane, zato je staroški dom vedno napoljen. Na veliko noč zvečer ob 8 in na velikonočni ponedeljek popoldne ob pol 4 bo štiri-najsta letošnja predstava: »Divji lovec«, tolikokrat igrana, a vendar še vedno tako lepa. — Že sedaj opozarjamo na lep pevski in tambu-

raški koncert slovenskih narodnih in umetnih pesmi, ki bo v starološkem domu 8. maja. Na programu bo okoli 12 mešanih, 5 moških zborov in štiri tamburaške točke: Podpuri slovenskih narodnih, Mazurka, Iz stolpa... Koračnica. — Sezona bo zaključena z novo Cerarjevo opereto: Moč uniforme, s spremljevanjem vojaškega orkestra, ki bo koncertem maja.

Sv. Pavel pri Preboldu. K večnemu počitku smo položili 8. aprila vzornega moža Štefana Jelena, posestnika v Ladvoki vasi. Globoko veren mož je srčno želel dočakati nove sv. maše svojega starejšega sina Martina Jelena, katera bo 17. julija letos v Sv. Pavlu, pa mu ni bilo dano. Bil je skrben in napreden gospodar. Nadvse delaven pa tudi v javnosti. Kajpada tudi katoliških časopisov v njegovi hiši ni manjkalo. Skromen in globoko izobražen mož je bil vedno zvest pristaš stranke in ni nikoli omahoval. Naj mu bo zemljica lahka!

Sv. Križ pri Litlji. Naša šola potrebuje nujnih popravil. Prvo, kar smo naredili, so bila stranišča. Gospod ban nam je dal za popravilo šolskih stranišč 2000 din. podpore. Za to se mu tukaj prav lepo zahvaljujemo! — Streha na cerkvi svete Neže na Vodih je bila tako slaba, da je že ponekod v cerkev teklo. Vodičani tega niso mogli gledati: pobirali so prostovoljne prispevke po domači soseski in po sosednih vaseh, naredili sami doma cementno opeko in jo dejali namesto sedanje škrljeve na cerkev. Pohvala za to gre cerkvenima ključarjema in drugim možem, ki so jima pri tem pomagali. Za nagrado za to delo bodo imeli na velikonočni ponedeljek ob 10 cerkveno žegnanje s sveto mašo za vse dobrotnike te cerkve. — Farna cerkev je dobila na tih nočedeljo nov križev pot. Skupni stroški so 6000 din. Večino tega zneska krije zbirka faranov po vaseh. — V mežmariji delamo veliko cerkveno dvorano. Delo se vrši samo s prostovoljnimi prispevki v blagu in v hrani in s tlako naših fantov

Mekinje. Pomladni cvet si je utrgala smrt, ko je ugrabila snega najboljših učencev mekinjske šole, 13 letnega Franceta Šitarja p. d. Lamprtovega iz Godiča. Dečko se je na tihem od zadaj približal konju v domačem hlevu; konj se ga je ustrašil in ga je s kopitom smisl v trebuh, pri čemer mu je pretrgal črevesje. Ponesrečenca so si-

cer prepeljali v bolnišnico, a je bila rešitev izključena. Po treh dneh ga je 5. aprila smrt rešila hudih bolečin. V imenu šole je šlo 36 njegovih šolskih tovarišev in tovarišč z g. šolskim upraviteljem Malešičem in go. soprogom v Ljubljano, da se tam od njega poslove. Šopki, venci, solze, molitve, govori g. upravitelja ob gróbu ter pesem iz otroških grl »Vigred se povrne, vse je pričalo o veliki ljubezni ki jo je užival dobri Francelj. Trdno upamo, da imamo v njem novega priprošnjaka v nebesih. — Prosvetno društvo ponovno uprizori na belo nedeljo 24. t. m. ob 4 popoldne tridejansko igro »Maturac, ki je pri zadnjem prizvajanju vzbudila veliko vesele zabavo. Cena običajne. Vabljeni!

Sv. Gregor. Pretekli teden se je s podporo banovine pričelo popravljati občinska pota, ker so bila res v ekrajno slabem stanju. Želimo, da se nas v tem oziru še večkrat spornijo. — Prosvetno društvo pripravlja za belo nedeljo krasno predstavo, na kar že sedaj opozarjamo. — Velikonočno številko »Slovenca« dobite že na veliko soboto pri zastopniku naših časopisov.

St. Vid pri Stični. Posestniku Janezu Kastelcu Sad št. 5, je neznan tat odnesel več reči. Naj jih navedemo: črno, modro in sivo obleko, zelen povrtnik, pisan rekelc, zelene suknjene hlače, žezsko modro obleko, tri klobuke, sivo ovjalko, kranjčno knjižico hranilnice St. Vid pri Stični št. 655, ameriškano verižico za uro 14 kar. zlato, poročni prstan z modrim kamenčkom in 2 bankovca po 500 din. Pozor pred nakupom!

Stara Bačka pri Mekronogu. Začeli so z graditvijo ceste preko logiškega in gajskega klanca. — Da je pri nas hudo pomanjkanje živeža, je dokaz tudi to, da smo letos naročili že pet vagonov koruze. — Kljub škodoželjnosti gotovih ljudi konsumno društvo lepo napreduje. — Naš denarni zavod je začel redno poslovati. Čim so prišle na dan stare vloge, so se začele množiti nove. Zaupanje se vrača.

St. Jernej. Mrz zadnjih dni je pobral orehe in češnje posebno v srednjih legah. — Na tih nočedeljo je gozdni požar uničil velike parcele kmečkih gozdov nad Vrhpoljem in nekaj samostanskega gozda. Požar je pomehal šole, ko je začelo ponoči deževati, sicer je bila nevarnost, da se razširi do Javorovice. — Na velikonočni ponedeljek bo ob 10 v Lurdu sv. maša.

Planina pri Črnomlju. V petek 8. aprila popoldne je nastala pri nas huda nevihta. Med nevihto je strela udarila v eno hruško in v skedenj Matije Spreitzerja. Poleg Spreitzerjevega skedenja je zgorela tudi šupa Jožefa Kötiga. Največja sreča v nesreči je bila, da je veter vlek el stran od vasi, sicer bi vas zgorela. Domači gaeleci a svojo motoriko so bili takoj na mestu in so ee dobro izkazali. Škoda je okoli 10.000 din.

Mestna hranilnica v Črnomlju oprošča vloge. Počenši z 20. aprilom 1938 bo hranilnica oprostila vse vloge, ki so znašale dne 31. XII. 1937 5000 din. Nedvignjene vloge do 5000 din bo hranilnica sama prinesla na novi račun in jih obrestovala po 4%.

Slovinci v Zagrebu. Na tih nočedeljo (3. aprila) zvečer smo gledali žalostno, a vendar lepo igro »Župnik iz cvetočega vinograda«, kjer se vidi, kako Leontinino žrtvovanje pripomore Izidorju do vere. Igrali so v glavnem člani akademskega društva »Danicec in so tudi dobro igrali. — Prosvetni večeri Slomškovega prosvetnega društva, ki jih je bilo letos 19, so končani. 27. marca je bila proslava 60 letnice Otona Zupančiča, največjega današnjega slov. pesnika. Proslavo so priredili v okviru prosvetnega odseka »Dančarje«, ki so nastopili z recitacijami in pesmi Zupančičevih pesmi, prav lep govor pa je imel g. Matija Rovš. Na cvetno nedeljo (dne 10. aprila) je ob skoptičnih slikah predaval o Veliki Nemčiji predsednik Slom. prosvet. društva g. sodnik Alojz Rant. — Vsem dragim doma in Slovincem, ki so raztreseni po širokem svetu, želimo zagrebški Slovinci mnogo velikonočnega blagoslova in veselja.

GAMA izdelek
najboljši
snak inozemskim, nad polovico cenejši, 10-letna garancija, štedilniške vseh velikosti izdeluje

Podržal Ciril, ig 147 pri Ljublj.

Slovenski Sokol je snel masko

»V sredo zvečer« tako poroča »Jutro« od 3. aprila 1938, številka 78 — »je bilo v mali dvorani na Taboru predavanje z naslovom »Sokolstvo s svetovnonazorskega vidika. Predaval je brat Jože Rus. Članstvo je napolnilo dvorano in s tem pokazalo potrebno zanimanje za vsa vprašanja o Sokolstvu in njegovi organizaciji«. Nato prinaša »Jutro« vsebinski posnetek predavanja Jožeta Rusa, ki je bratom Sokolom razlagal, kaj je svetovni nazor in kakšna je razlika med verskim nazorom, kakršno je na primer krščanstvo, in med razumskim nazorom, kakršnemu sledi brat Rus in kakršnemu mora slediti vsak Sokol. Te misli je po poročilu »Jutra« razvijal predavatelj:

»Pri verskem nazoru je izhodišče Bog, razumski nazor pa ne prihaja do tega zaključka, zato vodi prvi v popolno zavisnost, drugi pa najmo v svobodo. Pri prvem tudi ni svobodnega razvoja poedince, ker tak razvoj tudi očitno ni mogoč, dočim je pri drugem poedinec izvor razvoja. Poedinec se giblje pri prvem nazoru in občestvu, ki izključuje vsako drugo opredelitev, dočim je pri drugem človek po naravnih nujnosti prvenstveno član skupnosti naroda. Večkrat slišimo očitke, da so ljudje, ki niso verskega svetovnega nazora, najmo brezbožni. To trditve je predavatelj z dokazi ovrgel. Po vseh teh ugotovitvah in razčlembah je prešel predavatelj na drugi del svojega predavanja: na svetovnonazorske osnove v Sokolstvu. Z različnimi reki iz sokolske literature in ostale literature o Sokolstvu je pokazal na svetovnonazorske osnove: večno gibanje, razvojnost, narodnost in moralnost kot osnove Tyrševe sokolske misli. Dokazal je, da je Sokolstvo sposobno razviti svoj svetovni nazor.« — »Jutro« zaključuje to poročilo z ugotovitvijo, da so bratje Sokoli predavatelja za te lepe misli nagradili z glasnim odobravanjem in se mu tudi s svoje strani za to lepo predavanje zahvaljuje.

Tako »Jutro« kakor Jugoslovanski sokolski savez sta vedno glasno protestirala, kadar smo zapisali, da je slovenski Sokol svobodomiselná organizacija, v kateri veje protikatoliški duh, da žiri katolištvu sovražna načela in da svoje člane vzgaja v takem duhu. Kaj šele so Sokoli počeli, če smo jih dolžili, da so proti krščanskemu verskemu nazoru! Savez nas je napadel, »Jutro« je kričalo na vse pretege in ves JNS tabor se je dvignil kot en moč, češ da slovenskega Sokola klevetamo, ter je dokazoval, da je Sokol za vero, da je krščanski in da uči in vzgaja zgolj v nacionalnem duhu in v duhu verske strpnosti po načelu: Brat je mio, koje vere bio! In vsi so kričali na pomoč državo zoper nas, ki si upamo obrekovati viteškega Sokola, da je brezverski.

V svojem predavanju, čigar vsebino je »Jutro« z odobravanjem priobčilo, pa je brat Jože Rus sam označil Sokola za organizacijo, ki stoji na brezverskem oziroma protiverskem svetovnem nazoru, ki zameta Boga in namesto njega postavlja »večno gibanje«, kar je dokazal z različnimi citati iz sokolske literature in ostale literature o Sokolstvu. Pri tem je napadel verski nazor kot suženjsko mišelnost, ki vodi v popolno zavisnost, dočim brezverski nazor človeka »osvobodí«. Seveda bratu Rusu le brezverski nazor jamči za brezpogojni nacionalizem, dočim človek, ki sledi krščanstvu

in Kristusovi cerkvi, ne more biti nacionalen. Vidimo torej, da odlični sokolski učitelj in vzgojvalec sokolstvo čisto istoveti s svobodomiselnostvom, navaja svoje sobrate k brezverskemu svetovnemu nazoru in je zato od »Jutra« pohvaljen. In potem se bo »Jutro« spet zgražalo, če bomo slovensko mladino svarili pred slovenskim Sokolom, ki prireja protiverska predavanja in uči svetovni nazor brez Boga ter napada verski nazor kot protinaroden...

Da nič ne pretiravamo, v tem nas potrjuje tudi vestnik sokolskih žup Ljubljana, Maribor in Novo mesto »Sokol«, št. 4 od 1. aprila 1938, ki je istočasno, ko je na Taboru brat Rus razlagal brezverski svetovni nazor, priobčil članek »Moralna moč sokolstva«, v katerem zametava versko npravstvenost in sokolsko moralo označuje kot moralo, ki ne

NAZNANILA

n Fantovski odsek v Braslovčah uprizori skupno z dokliškim krožkom na belo nedeljo krasno igro v petih dejanjih »Mlinarjev Janez«. Vsi prijatelji vlijedno vabljene!

n Prosvetno društvo v St. Juriju pod Kumom priredi na žegnanje na belo nedeljo 24. aprila po 10. ev. maši igro. Na sporedu je igra v 8 slikah »Janez z Visokega«. Pridite pogledati!

n Prosvetno društvo v Preserju pri Borovcah ponovi na velikonočni ponedeljek igro »A njega ni«. Ne bo vam žal, če pridele. Začetek ob 8 popoldne.

n Katoliško prosvetno društvo v Horjula bo uprizorilo na velikonočni ponedeljek ob 8 zvečer v novi dvorani Prosvetnega doma lepo rimsko igro iz Kristusovih časov »Ben Hure v 9 slikah. Vsi lepo vabljeni, tudi okolišani.

n Prosvetno društvo v Novi Oselci igra na velikonočni nedeljo v korist spomenika padlim vojakom igro »A njega ni«.

n Prosvetno društvo na Erki priredi na velikonočni nedeljo ob 8 zvečer in na velikonočni ponedeljek ob 8 popoldne v društveni dvorani znamenito igro iz Kristusovih časov »Ben-Hure«. — Vlijedno vabimo!

n Hitri računar. Dober in zanesljiv pripomoček za hitro in točen preračun obresti, diskontov, provizij, popustov, doklad, kalkulacij, dalje za različna množenja in razdelitev letnih obresti, najemnin, plač po mesecih in letih. Uredil in sestavil Lovro Novak, Ljubljana 1932. — Hitri računar je sestavljen iz samih računskih ključev. Vsak ključ je tiskan na posebni strani in natančno označen, za kateri odstotek je uporabljen. Z uspehom ga bodo torej rabili vsi oni, ki imajo opraviti s sestavo ali kontrolo računov. To so državni, mestni, ostrome občinski uradniki, trgovci, banke in hranilnice in tudi privatniki, ki majo večkrat opravila z različni obračuni. S pomočjo »Hitrega računarja« bo vsakdo, tudi ob največjem hrupu s lahkoto hitro in točno izvršil ali prekontroliral vsako računsko postavko. Treba mu je kratke vaje s tem, da nekajkrat predela vse navedene praktične primere. — Knjiga obsega 253 strani in stane nezvezana 60 din. Naročiti jo v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

Hranilnica in posejlnica v Kamniku (Šuma)

želi vsem prijateljem prav

vesele in blagoslovljene velikonočne praznike!

sloni na veri, ampak zgolj »na znanosti in narodu«. Morala, pravi, ni od Boga, ampak zgolj »iz človeka za človeka«. Verska morala človeka in narod zaslužuje, ne dovoli svobodnega razmaha in zahteva brezpogojno pokorščino. Zaradi tega »verske združbe nimajo pogojev, da bi bile moralnovzgojne združbe« ter zato nimajo pravice do narodove vzgoje. »Znanost in narodnost sta postali zaščitnici in braniteljici morale in sta prevzeli moralne naloge, ki jih verske združbe ne vrše in niso sposobne izvršiti«. Nato razlaga »Sokol« husitsko moralo, ki da je temelj Tyrševi morali in morali sokolstva. Ta morala, pravi, sloni na telesni sili kot »temelju vsega človekovega razvoja in obrazovanja«; ta telesna sila »se pretvarja in presnavlja v duhovno silo, v zavest samega sebe ter končno v moralno moč«. Ne moremo razumeti moralne moči sokolstva, tako končuje »Sokol« svoja programatična izvajanja, če ne razumemo njenega izvora iz brezverskega svetovnega nazora, husitstva in Tyrševe protiverske, zgolj razumske in proticerkvene morale...

Ubogi mistr Jan Hus, če bi vstal iz groba in slišal, kako vodje slovenskega Sokola pretvarjajo njegov nauk v brezversko moralo in trdijo, da duhovna moč nastaja iz telesne sile! To že ni več Jan Hus, ampak pravi in pristni materializem, kakor ga uče na proletarski univerzi v Moskvi navdušeni brezbožniki. Toda pustimo te nazore, ki jih je že ves evropski kulturni svet vrgel med staro šaro lažiprosvetljenih vekov, in se vprašajmo, ali morda spada to pogrevanje brezverske »razumske« morale in to istovetenje sokolstva in sokolske ideje s svobodomiselnostvom in celo z najpreprostejšim in grobim materializmom v sokolsko pelletko.

kakor beremo v njihovih proglaših in razglasih? Trdna bo zares država in srečen narod, če ga bo Sokol vzgajal po načelih morale, ki ne sloni na Bogu in na veri ter na krščanskem izročilu Jugoslovancev, ampak na blodnjah in marnjah raznih rdečih in rumenih internacional! Radi bi tudi vedeli, kako se to strinja z znano slovesno izjavo Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije, da Sokol ni protikatoliška ali celo protikrščanska združba, ampak da je zgolj nacionalna viteška organizacija, ki spoštuje vero in nikomur ne jemlje verskega prepričanja, in da je tudi najvernejši katoličan ali pravoslavac ali musliman in žid lahko član te organizacije, ne da bi se mu bilo treba bati, da bi se delala sila njegovi vesti? Če je res tako, kako da sme slovenski »Sokol« in njegovi ideologi uradno propagirati brezverski svetovni nazor in moralo ter krščanstvu in Cerkvi odrekati vsako pravico do vzgoje naroda? Ali pa ima slovensko sokolsko idejno vodstvo prav in so slovesne izjave Saveza zgolj slepive in nič vredne krpe papirja, ki naj javnost prepričajo, da je Sokol to, kar v resnici ni? — In od države...

Miri ideje in moralo, ki je v očitnem nasprotju s krščanskim moralnim nazorom in krščanskim prepričanjem našega ljudstva in jugoslovanstva sploh...

Mi seveda ne bomo čakali odgovora in si bomo prizadevali, da se bo naša mladina vzgajala v krščanskem duhu in morali ter odvrčala od sokolskega nazora in morale, kakor je razlaga njegovo uradno slovensko glasilo.

Še nekaj dopisov

Dobrepolje. V nedeljo, dne 3. aprila je pokazal naš vrli fantovski odsek in dekliški kroček na uspehi telovadni akademiji v Prosvetnem domu na Vidmu sad svojega truda in prizadevanja. — V preteklih dneh se je v vasi Cesta pripetila posestnikovega sinu učenca tukajšnje šole, 13 letnemu Godcu Antonu težja nesreča. Ko je vozil gnoj na njivo, je padel z voza, da mu je prišla desna noga pod kolo voza in mu jo zlomilo. — V ponedeljek, dne 4. aprila se je vršil pri znani božji poti sv. Antonu živinski in kramarski sejem. Navadno je bil ta sejem eden najboljših sploh v naši dolini. Zaradi okrog 15 cm zapadlega snega pa je bilo to pot prignane malo živine in tudi kupcev ni bilo veliko. — Nedavno je oskrbel odboj po loči prizadelim večjo količino semenskega krompirja, ki ga prejemo posamezniki po 50 par za kilogram. — Naša sadiarska podružnica je dobila okrog 3000 sadnih dreves, ki jih prodaja po 3.75 din za komad. Tudi naša dolina pričinja spoznavati, da tiči v sadjarstvu lep vir denarnih dobrot. — Vsemogočni je poklical k sebi soprogo tukajšnje poveljnika orožniške postaje gospo Radovanovič. Naj mirno v Gospodu počiva!

Kriško. Na občnem zboru kraj. organizacije JRZ so člani živahno razpravljali o gradnji banovinske ceste Krško—Gora—Sv. Lovrenc—Golek, ki zelo počasi napreduje. Nujna gospodarska potreba je za ves kraj, da se cesta čimprej dogradi in zveže z banovinsko cesto Krško—Sv. Duh, saj morajo prebivalci okoljskih vasi nositi na hrbtu sadje do ceste ali postaje, ako hočejo spraviti v denar res lep pridelek, kajti po dosedanjih potih trpi živina, blago in ljudje. — Zaradi slabe letine in gospodarskega zastoja je nujno potrebno priskočiti ljudstvu na pomoč vsaj z javnimi deli.

Ambrus. Dne 6. aprila zvečer ob 10 je začela goreti hiša Jurija Jakopiča iz Ambrusa. Družina je šla že spat, samo gospodar je bil še pokoncu, ko zasliši neko prasketanje. Pogleda ven in vidi, da je že vsa hiša v ognju. Hitro skille speče ter so komaj ubežali skozi že gorečo vežo in si rešili vsaj golo življenje. Zavarovan je bil za zelo majhno vsoto. — Sneg, ki je zapadel v noči od 3. na 4. aprila, je imel dobro in slabo stran. Dobro, ker je v prazne kapnice prišlo vsaj nekaj vode. Slabo, ker je nastal po njem mraz, ki je napravil mnogo škode češnjam in drugim zgodnje cvetočim vrstam sadnega drevja. — Dne 25. marca smo imeli lepo uspešo materinsko proslavo. Na sporedu je bilo petje, deklamacije, govor in otroška igrice »Naočnik«. — Na vel. ponedeljek, dne 18. aprila pa uprizori Prosvetno društvo igro: »Dva para an Zenita.« Vsi prijatelji počitnice in zdrave zabave in smeha vabljivi!

Stranje. Tukajšnja dekleta so lepo uprizorila tridejanko: »Od trnja do cvetja.« — Na tiho soboto zvečer je bilo ukrađeno kolo delavca Slancu, ki ima 500 din škode. — Letošnje leto bo pri nas zraslo precej novih hiš.

Lokvica. Dne 27. marca je umrl na Lokvid pri Metliki v 75. letu življenja splošno spoštovan ter ugleden posestnik Anton Klemenčič. Njegovo življenje je bila trnjeva pot že od mladosti. Zgodaj mu je umrl na Mačkovcu oče in zapustil več nepreskrbljenih otrok. Ko jim je bilo prodano še posestvo, so se razšli otroci po svetu. Mali Anton si je služil kruh kot pastir in hlapec. Ko je dorasel, je krenil čez veliko lužo iskati si svoje sreče v Ameriko. Kot varčen in marljiv delavec se je vrnil pozneje z zaslužkom na Lokvico. Tu se je oženil z Marjeto, ženo izredne pridnosti. V potu svojega obraza sta obdelavala malo posestvo in pri tem živela v slogi in ljubezni čez 44 let. Odgojila sta vzorno sedem otrok. Svetovna vojna jima je vzela najstarejšega sina Antona, lani pa jim je izrgala smrt najmlajšo hčerko Anico. Drugi otroci so val preskrbljeni. Ivan je študiral in je sedaj inženir v Bosni. Cela knjiga bi se dala napisati o pokojniku, ki je bil plemenit in dober. Smrt ga je zatekla pri delu. Njegov pogreb, ki ga je vodil prošt dr. Dostal, je bil najlepši dokaz, kako je bil pokojnik priljubljen. Počivaj sladko Ti, ki si napolnil čašo življenja do vrha s trpljenjem in plemenitimi deli!

Brinje najboljše kakovosti in fige

dobite pri tvrdki fran **Pogačnik** d. z o. z., Ljubljana, Tyrševa (Dunajska) cesta št. 33. — (Javna skladnica)

ZAHTEVAJTE POVSOD »DOMOLJUBA«

Mali oglasnik

Vsaka drobna vrstica ali nje prostor velja za enkrat Din 5. Naročniki »Domoljuba« plačajo samo polovico, ako kupujejo kmetijske potrebščine ali obrtniki pomočnikov ali vajencev in narobe. Pročajo svoje pridelke ali iščejo poslov oziroma Pridobiva za male oglase se plačuje naprej.

Krojci - življe

Moško in damsko krojno knjigo dobite pri: Knafeji Alojziji, Ljubljana, Križevniškau 2. Najnovejši sistem — zahtevajte prospekt!

Čevljar. pomočnik

za stalno delo sprejem. — Nered Franc, Čevljarstvo. Priljenje 7 pošta Velike Lašče.

Kovarskega pomočnika

in vajenca za izdelavo orodja sprejme Ložar — Gameljne p. St. Vid.

Kalica najnovejši letni modeli

v največji izbiri že od Din 500 — naprej. — Nova trgovina, Ljubljana, Tyrševa cesta 96, (nasproti Gospodarske zveze).

Počteno dakle vajeno

živine, se sprejme na kmetijo. Ponudbe pod »Dobra plača« na Domoljubu pod št. 5805.

Moštova esenca Mošča

Z našo umetno esenco Moštin si lahko vsakdo z malimi stroški pripravi izborno, obstojno in zdravo domačo pijačo. Cena i steklenici za 150 litrov Din 20.—, po pošti Din 35.—, 2 steklenici po pošti 55 Din. — Prodaja Drogerija Kanc, Ljubljana, Zidovska ulica 1.

Kupim hišo z gostilno

in trgovino. — Ponudbe na upravo »Domoljubac« na nad 50.000 Din pod »Promet« št. 5604.

Pridnega fanta

vajenega vseh gospodarskih del, išče mala kmetija. — Ljubljana, Zg. Šiška 45, Pod hribom.

Krojčnega vajenca

sprejemem takoj. Oskrba v hiši. Mavec Jakob, lg pri Ljubljani.

Vuč helos prvovrstnih

znamk, popolnoma novih in izbira rabljenih po zares nizkih cenah, napredaj pri »Promet« (nasproti križanske cerkve). Tudi ob nedeljah dopoldau na ogled.

Mičarac sirarno v

mem v našem. — Andrej Janša, Doble, p. Slivnica pri Celju.

Hlapec mirnega, treznega

znank, in zanesljivega za večjo kmetijo. Potočnik Ivana, Bled II, Kolodvorska cesta 8.

Hlapec priden, pošten,

vajen kmetijskega dela, se sprejme takoj. — Dobrava št. 4, p. Ježica.

Hlapec za poljska dela

in k živini sprejme Kopic Anton, Spodnje Gameljne 21, St. Vid nad Ljubljano.

Hlapec od 16 let dalje

sprejemem takoj. Pečar, Nadgorica 3 p. Ježica.

Male posestve

kupim. Plačam takoj v gotovini. Cenjene ponudbe z navedbo cene na upravo lista št. 5788.

Vseh vrst oblačil

v ogromni izbiri moškega sukna, perila i. t. d. kupite najceneje pri Presker, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 14.

Fanta za kmečka dela

sprejemem. Dornice 18. St. Vid n. Lj.

Posestve z gospodarskim poslojem,

posestvo 3/4, merilnik prodam za ceno Din 18.500.— Kmet Ferdo, Trebnje.

Lepa hiša blizu Kranja

ob dr. cesti, železniški in avtobusni progji, primerna za obrtnika ali upokojenca napredaj. Naslov v upravi »Domoljubac« pod št. 5492.

38 živalnih strojev

Singer, Pfaff in več drugih pogreznih, popolnoma novih po neverjetno nizkih cenah napredaj pri »Promet« (nasproti križanske cerkve).

Hlapec priden in poštenega sprejemem

za kmečka dela. Jernej Pilar, Rupa 22, Kranj.

Okopalnike travniške

brane in razne njivske brane izdeluje dobro in poceni Franc Kunaver, kovač Ježica.

Kozolec 6 oken, dvojnik,

dobro ohranjen, kotliza eno ali dvovrstna z oljnatimi osmi, vse ugodno napredaj. — Vprašati: Jeraj Ivan posestnik in gostilničar, Smarje pri Sevnici.

V najboljšo hišo

za vsa gospodarska dela želi priti absolvent kmetijske šole. Dopise na upravo lista pod: »marljivc« št. 5747.

Hlapec sprejemem.

— Mostar Ignacij, kolar, Ljubljana, Ižanska cesta 114.

Službinjo vajeno molca

že sprejemem. Rudnik 30.

Hlapec za poljska dela in k živini

iščem. — Janez Vovk, Viš 24.

Kuharica zdrava in čista,

vajena peke, line in priproste kuhe, varčna gospodinja se sprejme v trgovsko hišo k veliki družini. — Nastop maja. Plača dobra. — Naslov pove upravo Domoljubac pod št. 5789.

Prodajam lepo domačijo

z gospodarskim poslojem, vrtom in njivami. Bogata lega za čebelarstvo, pripravna za upokojence in kolonijске počitnice zavodov. — Poizve se pri Alojziji Kramar, Poljane nad Škofjo Loko 16 ali Pavlič, Vrbljenje 40. p. Ig.

4.000 kg seno prodam.

Zdešar, Stranska vas 17 p. Dobrova.

Hlapec treznega, k živini in za vsa

poljska dela, išče župnišče v hribih; isto tam se sprejme pridna in poštena dekla. Plača po dogovoru. Naslov v upravi »Domoljubac« pod št. 5606.

Oče: »No, kako ti je bilo všeč na počitnicah pri teti?«

Tineček: »Zelo je bila v skrbeh zame, vsak dan me je spraševala, če se mi ne toži po domu.«

Zdravnik: »Torej, kajenje, pijačo, kolesarjenje, vse to morate opustiti.«

Bolnik: »Gospod doktor, najbrž je bila že moja žena pred menoj tu pri vas.«

»Čemu pa jokaš, Pepček?« je sočutno vprašal učitelj.

»Peter mi je kruh vrgeč v blato.«

»Ali z namenom?«

»Ne, z maslom.«

Pozor vinogradnik!

Trave in sadno drevesno škroplilce po najnižji ceni (od din 300.— naprej) in vedno v zalogi kakor tudi vse vrste servisne delo za škroplilce.

Kmet Ferdinand, klepar

TRZEMNE - STARI TRG

Izvršuje tudi vsa vrsta strokovno spajalstva dela in popravila. — Vsamo stare škroplilce v rabu.

Jabotinsk-krajevsko izvrš. **Lažičnik** bres uporabe nasen napravilo je iz svojih **Lažičnik** ravnoga sadjeva. 3 počitnice stane 50 i 38-20 din, 100 i 64 din, Stotine po-bvalnih pisem. — Zastopstvo **Podcetrtek**

n Na bele nedeljo igraja na Mirni igro »Ziva pokopana«.

n V St Vidu pri Lukovici bodo na veliko-nočno nedeljo kronali sliko tamošnje Marije Pomagalj. Pride tudi g. knezoškof.

n Listnica uredništva: Stajerci, pošljite nam kaj več zanimivih novic!

Nov režim prašek za prašice »REDIN«

Vsak kmetovalec si lahko hitro in z malimi stroški zredi svoje prašice. Zadoštuje samo en zavitek ter stane 1 zav. din 6.—, po pošti din 12.—; 3 zav. po pošti din 24.—. Uspeh vam je zagotovljen. Prodaja drogerija **KANC**, Ljubljana, Zidovska ulica 1.

Iz življenja kmečkih zvez

Zborovanje Krajevne kmečke zveze v Starem trgu pri Slovenjgradcu.

V nedeljo, dne 10. aprila je imela Krajevna kmečka zveza v Starem trgu pri Slovenjgradcu svoj redni občni zbor. Udeležilo se ga je veliko članov, zlasti pa mladine, ki so se odločili ob tej priliki ustanoviti mladinski odtsek. Takoj po sv. maši se je napolnila prijazna dvoravnica v graščini, sedanjem župnišču, katere je delavni gospod župnik Horvat s sodelovanjem prosvetnih delavcev pred nekaj leti preuredil. Za otvoritev zborovanja je mladina, moška in ženska zapela himno Kmečke zveze, nato je podal odbor svoje poročilo, za njim pa je govoril glavni tajnik Kmečke zveze g. Fincc o potrebi stanovske organizacije, o delu Kmečke zveze in o bližnjih nalogah. Med zborovanjem se je pripeljala mladina iz bližnjega Smartnega na dveh lepo okrašenih vozovih, da vzpodbudijo svoje tovaršice in tovaršičice za Mladinsko kmečko zvezo. Prisrčen je bil sprejem in pozdrav, nato pa so se nadaljevale še ostale točke dnevnega reda.

Po zaključku občnega zbora je pričela z zborovanjem mladina. Voditelj in voditeljica Mladinske kmečke zveze v Smartnem sta imela kratke nagovore, podrobneje pa je še razložil pomen mladinskih odtokov gospod lajniki Fincc. Po temeljiti razpravi sta se nato ustanovila mladinska odtsek fantov in deklet, katera bosta vodila korajžni fant in dekle. Navdušenje, ki je bilo res prisrčno in iskreno, daje mnogo upanja, da bosta ta dva odtoka živahna, kakor vsi do sedaj. Za zaključek so skupno zapeli ponovno himno Kmečke zveze nakar je bilo zborovanje zaključeno. Mladina iz Starega trga je še pospremila svoje tovaršice iz Smartnega do vozov, nakar so se slednji med prepevanjem odpeljali na svoje domove.

Is pisarne Kmečke zveze.

Vse odbore Krajevnih kmečkih zvez opozarjamo, da morajo biti vsi redni občni zbori izpejani do konca aprila. Navodila so bila vsem že pred časom poslana. Prosimo, da se po njih ravna, in da takoj tudi pošljete poročilo glavnemu odboru. Hkratu tudi opozarjamo na sklep vodstva Kmečke zveze glede članarine. Do konca aprila mora biti vplačana prva polovica, do konca junija pa druga polovica.

Nekatere odinice še niso nakazale zneskov od prodanih kolektorjev in Razorov. Prosimo, da z nakazilom ne zavlačujete.

Znaki Kmečke zveze: Vodstvo Kmečke zveze je v smislu sklepa občnega zbora izdalo znake za vse članke Kmečke zveze. Naročajo se v pisarni v Ljubljani. Odbori Krajevnih kmečkih zvez naj poskrbijo, da ga bo nabavil vsak član in ga tudi nosil.

Vsem članom Kmečke zveze ter krajevnim in okrajnim odborom želj glavni odbor: Veselo velikonočne praznike!

NOVI GROBOVI

† Marica Rožanc

Po dolgotrajni, zelo mučni bolezni je na praznik Sedmerih žalosti M. b. umrla na Brezju nad Cerknico gospodična Marica Rožanc v 53. letu življenja. Truplo prerano umrle počiva sedaj poleg matere in brata na farnem pokopališču pri Sv. Janezu v Cerknici, kamor so na večtno nedeljo ponesli rajno ob velikem spremstvu bližnjega in daljnega sorodstva, znancev in prijateljev. Naj uživa večno blaženost v družbi Nje, ki ji je vedno zvesto služila! Preostalim domačim naše iskreno sožalje!

d Zveličar je od smrti vstal, grob tudi nas ne bo kotal. Na Reki je umrl 75-letni državni gozdar v p. Josip Jelinčič. — V Novem mestu je preminul lekarnar Josip Bergman. — V Dolenji vasi pri Vidmu je odšel v večnost 43-letni Pavel Aršek ml. — V Boh. Bistrici je odšel h Gospodu po večno plačilo požrtvovalen krščanski mož in bivši dolgoletni župan, 77-letni Franc Arh podm. Andrejček. — V Kranju so pokopali posest-

10, 117, 109, 82, 39, 100, 210, 140, 49

Sternceki
CELJE 19

K-IZEN
NASTONJ

RADIO LJUBLJANA

Vsak dan: 12 Plošče. 12.45 Vreme, poročila. 13. Čas, spored, obvestila. 13.15 Plošče. 14 Vreme, borza, 19 in 22 Čas, vreme, poročila, spored, obvestila.

Četrtek, 14. aprila: 18 Klavir in harmonija. 18.40 Slovensčina za Slovence. 19.30 Nacional. ura. 19.50 O mednarodni gimnastični prireditvi. 20 Nastop orglarske šole. 20.50 Plošče. 21 Koncert radijskega orkestra. 22.15 Plošče. — Petek, 15. aprila: 12.30 Stare slov. pasionske igre. 19.50 Neboški lov (recitacija). 20 Prenos iz ljubljanske stolnice. 20.45 Pevski koncert. 21.20 Godalni kvartet. — Sobota, 16. aprila: 16 Prenos vsajenja in procesije iz stolnice. 17.30 Debussy: Nokturni, simf. suita. 18 Orgelski koncert in flavta solo s spremljevanjem klavirja. 19.05 Šramel kvartet »Škrjančke«. 19.30 Nac. ura. 19.50 Pregled sporeda. 20 Velikonočne pesmi: Sodeluje radijski komorni zbor in radijski orkester. 20.45 Plošče. 21 Koncert radijskega orkestra. Nedelja, 17. aprila: 9 Čas, spored. 9.05 Kvartet pozavn. 9.45 Verski govor. 10 Prenos cerkvene glasbe iz stolne cerkve. 11 Otroška ura. 11.30 Koncert. 13.20 Plošče. 16 Cerkvni pevski zbor šentpetrske cerkve v Ljubljani. 16.45 Plošče. 17.15 Koncert vojaške godbe. 19.30 Nac. ura. 19.50 Slovenski vokalni kvintet. 20.30 Plošče. 21.15 Radijski orkester. 22.15 Velikonočna oddaja za izselence. — Ponedeljek, 18. aprila: 9 Čas, spored. 9.05 Plošče. 9.15 Prenos cerkvene glasbe. 9.45 Verski govor. 10 Mandolinistični kvintet. 11 Otroška ura. 11.30 Koncert radijskega orkestra.

nika in trgovca 80-letnega Antona Šinkovca. — Na Brezju nad Cerknico je umrla 33-letna Marija Rožanc. — V Viru pri Domžalah je odšla v večnost žena kamnoseškega mojstra Franciška Pučko. — V Ljubljani so umrli: Franja dr. Tavčarjeva, Marjeta Poženelj roj. Tavčelj, Marija Likar roj. Reich, uradnica Fanl Sablačan, 75-letna Elizabeta Sevšek, Ivana Tauštokar roj. Sprunk in soproga banovinskega uradnika Helena Ferenčič roj. Cvetko. Naj pri od smrti vstalem Zveličarju uživajo večno veselje!

13.20 Plošče po željah. 16 Pomlad ob morju. 16.20 Akademski pevski kvintet. 17 Valenje in vagoja piščancev. 17.30 Harmonika in radijski orkester. 19.30 Nac. ura. 19.50 Plošče. 20 Pomladi vse so veseli... Pisan večer. Sodelujejo člani rad. igral. družine in pevci. 22.15 Francos pisane glasbe iz restavracije »Emonac«. — Torek, 19. aprila: 18 Radijski orkester. 18.40 Preroki in konec judovske države. 19.30 Nac. ura. 19.50 Zabavni zvočni tednik. 20 Plošče. 20.15 Rdeče rože — komedija (člani Nar. gled. v Ljubljani). 22.15 Radijski orkester. — Sreda, 20. aprila: 16 Mladinska ura. 18.20 Plošče. 18.40 Dolenjska mesta v zgodovini. 19.30 Nac. ura. 19.50 šah. 20 Koncert. 21.20 Plošče. 21.30 Radijski orkester. 22.15 Radijski orkester.

Sejmi

18. aprila: (?) živ. in kram. Moravče, gov. svinj, konj. in kram. Leskovec, gov. in kram. Radeče pri Zid mostu, Grahovo (?) — 19. aprila: živ. Lesce in Vrhnika, živ. in kram. Bušča vas in Novo mesto. — 20. aprila: živ Ljubljana, živ. in kram. Stari log, St. Vid pri Stični in Zirl. — 21. aprila: živ. in kram. Polšnik, živ. Smihel-Stopiče. — 22. aprila: živ. in kram. Motnik. — 23. aprila: živ. in kram. Zagradec ter Gor. Trebelno, Škofja Loka.

Povečana velikonočna številka ilustrirane družinske revije »Zika« je izšla te dni Na prvih straneh so članki in novice, ki opozarjajo na prvovrstno kvaliteto žikinih proizvodov, to so: ržena hitna kava Zika, žikini specialni sterilizirani zdrob za dojenčke in bolnike in žikine higienične krušne drobtine. Prav zanimive so tudi izjave odjemalcev o teh proizvodih. V notranjosti lista citate: Joža Lovrenčič, Pogovor s srcem; Anton Ingolič, S splevarji po Dravi in Donavi; France Bevk, Pojdi, hčerka, na pot...; Mistral, Štiri vprašanja; Bačar, Morske pošasti; Hedín. Po sužnje; Ante, Nesrečni mac in »Nekaj okroglih...«. V »Zdravniški posvetovalnici« odgovarja primarij dr. Dragaš na razna vprašanja in razpravlja o vzrokih otroškega glavobola, urednica »Gospodinjskega kotička« pa nadaljuje s koristnimi nasveti. — Revija »Zika« prejme brezplačno vsak interesent; pošlite svoj naslov na: Prazarna Zika v Ljubljani.

Vam pomaga, da zadobite zopet ZDRAVJE s pomočjo zdravilnih lastnosti čaja.

Ne bodite sami sobi sovražnik!
Bolezni pri MENI in BOLELINE ob MESECNEM PERLU (menstruacija) ublaži HERSAN čaj.
Ali Vas ovira DEBELOST?
Bi bili radi VITKI? Tedaj uporabljajte HERSAN čaj.

Zakaj trpite bolečine REVMAZIMA in PROTINA ako to ni potrebno, HERSAN čaj je sredstvo, ki Vam more olajšati muke.

HERSAN čaj pomaga pri ARTERIOSKLEROZI in HEMOROIDIH (zlati žili).

Ali res še ne veste, da je HERSAN čaj dobro sredstvo pri OBOLENJU ŽELODCA, JETER in LEDVIC.

HERSAN čaj se dobiva SAMO v IZVIRNIH ZAVOJIH v vaših lekarnah.

Reg. št. 12634/33

Dober postranski zaslužek

(mesечно Din 2000—) se Vam nudi. Potreben kapital Din 600—. Vaše stanovanje postranska stvar. Pišite na: »Domoljubac pod št. 17 — Ljubljana.

LJUDSKA POSOJILNICA V LJUBLJANI

registr. zadruga z neom. zavzgo

LJUBLJANA, Miklošičeva cesta 6,
(v lastni palači)

obrestuje hranilne vloge
najugodnejše

Nove in stare vloge, ki so v celoti vsak čas razpoložljive, obrestuje po 4%, proti odpovedi do 5%.

Radi preureditve trgovskih prostorov v regulacijsko črto smo prisiljeni naše dosedanje prostore trdke

F. I. GORIČAR Ljubljana St. Petra 29

popolnoma izprazniti najkasneje do 30. maja t. l. — Da do tega časa našo zalogo POPOLNOMA IZPRAZNIMO,

polvolneno za fantovske obleke dvoj-
na širina . . . . . Din 25.—
boljše, polvolneno špricano za moške
obleke . . . . . 45.—
od trpežno volneno črtasto in špricano od
najnovejši volneni kamgarni v vseh
barvah . . . . . 70.—
blago za damske plačke in kostume
dvojna širina . . . . . 20.—

razprodajamo vse blago

20% ceneje

Ne zalogi lepa izbira šifrov za moške pomladenske obleke in sicer:

boljše volneno v vseh modnih barvah
130 cm široko . . . . . od Din 45.—
damsko volneno karitano in špricano
blago . . . . . 12.—
prani blagovi za damake in otroške
obleke . . . . . 8.—
blago za predpasnike in moške srajce
trpežno . . . . . 7.—
in tako dalje.

izkoristite ugodno priliko ter si nabavite blago za pomladne obleke pri nas, kjer boste kupili dobro blago po nizkih cenah

Pri spiritistični seji. V poltemni sobi sedi okoli okroglo mizice družba, drug drugega se dotikajo na mizici s prsti in verjamejo, da se jim razodee duh tega ali onega rajnega. V družbi je bila vdova, ki bi se rada pogovorila s svojim rajnim možem. Ko se je možev duh pojavil, se je razvil med njima naslednji pogovor: »Povej, dragi mož, ali si srečen na onem svetu?« — »Silno srečen.« — »Bolj kot si bil z menoj?« — »Tisočkrat bolj.« — »Kje pa si zdaj?« — »V peklu.«

Zavarovalniška Rihar je bil v mestu. Nazaj gredočega ga sreča znanec Križnik. Križnik: »No, kako kaj? Kaj si pa delal v mestu?« — Rihar: »Pri zavarovalnici sem bil. Pustil sem se zavarovati zoper požar in točo.« — Križnik (ga debelo pogleda): »Kaj? Zoper točo?« — Rihar: »Da, zoper točo! Kaj je tu šudnega?« — Križnik: »To razumem, da si se zavaroval zoper požar, ampak kako boš točo naredil.«

Nevidna in požar. Zenu: »Dvakrat je že treščilo, ti pa še takš! Tak zažgi brž, kaj mečaš, ali ne veš, da smo zavarovalnine potrebni?« — Mož: »Molči, babal! Na drugi treak zažge sosed, moj treak je šele četrli.«

Težava agentskega življenja. Agent: »Kako pa to, gospod? Prej ste mi naročili, naj se zglašim pozneje. Zdaj sem prišel, a vi me mečete iz hiše?« — Trgovec: »Prej vas nisem utegnile.«

Čižirič: »Gospodična, ali bi hoteli biti sicer mojega življenja?«

Gospodična: »O, gotovo. Srečna bi bila, ako bi bila dvajset milijonov kilometrov od vas oddaljena.«

Hranilne knjižice, vrednostne papirje, delnica, 3% obveznice vnovčujem po najvišji ceni takoj v gotovini.

Kupo-prodaja nepremičnin
Kupujte srečke državne razredne loterije v moji kolekturi »VRELEC SREČE«.

Al. Planišček, Ljubljana, Beethovnova 14

Zenu, ki je stanoval daleč od mesta, je na dan svoje poroke zamudil vlak. Ves zmeden je stopil na poštni urad ter brzojavil: »Ne poročiti, dokler ne pridem.«

Semenški oves juri jabolca, dozimo črna do-
telo, kosaško karcna, gre-
bore, peso iz raznih travnih semen, nudi v najboljši kakovosti trvdka Fran Pogodnik, Ljubljana, Tyrševa (Dunajska) cesta št. 83 v Javnih skladiščih

Gospodar: »Janez, službo si odpovedal in ho-
češ prož?«

Janez: »Zal mi je, da ne morem drugače, rad bi še ostal radi vas, toda zaradi gospe ne vzdržim več.«

Gospodar: »Le ostani Janez, pomisli, kolika časa moram še jaz vzdržati.«

kalijo najbolje.

Zahtevajte jih povsod!

Nov okrajni glavar: »Slišim, da je v tem kraju na dan pogrebšine še vedno v navadi, da se pogrebi opijejo in celo plešejo. Je li to res mogoče?«

Zupan: »Če mize in stole h kraju potisnejo, potem že gre.«

Izjava: Podpisani izjavljam, da bom proti vsemu komu sodno postopal, ki bi razširjal o meni neresnične in izmišljene vesti. Leštan Avgust, šol. upravitelj pri Sv. Trojici, pošta Dob-Domžala.